

MESTARILLISESTI HALLITTUJA SUORITUKSIA JA PIKA-AATELOINTEJA
Wilma Murron ja Topi Raitasen urheilusankaruus Urheilulehdessä vuosina 2015–2022

Aino Paloniemi

Pro gradu -tutkielma
Journalistiikka / Liikunnan yhteiskuntatieteet
Kieli- ja viestintätieteiden laitos / Liikuntatieteellinen tiedekunta
Jyväskylän yliopisto
Syksy 2023

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO

Tiedekunta Humanistis-yhteiskuntatieteellinen / Liikuntatieteellinen	Laitos Kieli- ja viestintätieteiden / Liikuntatieteellinen
Tekijä Aino Paloniemi	
Työn nimi MESTARILLISESTI HALLITTUJA SUORITUKSIA JA PIKA-AATELOINTEJA Wilma Murron ja Topi Raitasen urheilusankaruus Urheilulehdessä vuosina 2015–2022	
Oppiaine Journalistiikka / Liikunnan yhteiskuntatieteet	Työn laji Pro gradu -tutkielma
Aika Marraskuu 2023	Sivumäärä 82 sivua + 2 liitettä
Tiivistelmä <p>Yleisurheilun EM-kisat 2022 Münchenissä palauttivat Suomen pitkän tauon jälkeen kultamitalikantaan. Tuoreiden Euroopan mestarien, seiväshyppääjä Wilma Murron ja estejuoksija Topi Raitasen nimet nousivat kansalaisten huulille ja heitä ylistettiin laajasti ympäri suomalaisen urheilujournalismin kenttää. Tässä journalistiikan ja liikunnan yhteiskuntatieteiden pro gradu -tutkielmassa keskiössä on näiden kahden urheilijan sankaruus, sen ilmentyminen ja piirteet, suomalaisessa urheilujournalismissa.</p> <p>Tutkielmassa selvitettiin, miten Suomessa valtaa pitävä ja maailman toiseksi vanhin edelleen ilmestyvä urheilun erikoislehti Urheilulehti rakentaa Wilma Murron ja Topi Raitasen urheilusankaruutta ja miten sankaruus ilmenee. Tutkielman viitekehys rakentuu professori Joseph Campbellin myytin ja sankaruuden tutkimuksen sankarimatkan teoriaan. Urheilulehden vuoden 2022 loppuun mennessä Wilma Murtoa ja Topi Raitasta julkaistuista ja heitä käsittelevistä jutuista (N=136) tuotettua aineistoa analysoitiin laadullisen ja narratiiveihin painottuvan sisällönanalyysin keinoin.</p> <p>Tutkielman perusteella Murron ja Raitasen urheilusankaruus rakentuu urheilijoiden ominaisuuksien, heidän kulkemansa sankarimatkan sekä uransa aikana saamansa ulkopuolisen avun kautta. Urheilulehti pyrki luomaan urheilijoista muun urheilujournalismin tavoin mahtitekoihin yltävien huippuyksilöiden kuvaa, ja urheilijoiden ominaisuudet olivat suurin tekijä Murron ja Raitasen sankaruuden ilmentymisessä.</p>	
Asiasanat urheilusankaruus, urheilujournalismi, sankarit, huippu-urheilu, tarinallinen journalismi	
Säilytyspaikka Jyväskylän yliopiston julkaisuarkisto JYX	
Ohjaajat Anna-Katriina Salmikangas & Karoliina Talvitie-Lamberg	

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

1 JOHDANTO.....	1
2 TUTKIMUSONGELMA JA -KYSYMYKSET	4
3 URHEILU JA MEDIAJULKISUUS.....	5
3.1 Huippu-urheilun yhteiskunnallinen perustelu ja media.....	5
3.2 Urheilun mediamaiseman monimuotoisuus	7
4 URHEILUJOURNALISMI JA SEN ERITYISPIIRTEET	11
4.1 Urheilujournalismi.....	11
4.2 Tarinat urheilusankareiden mahdollistajina.....	14
5 SANKAREIDEN MAAILMA	17
5.1 Perinteinen sankaruus	17
5.2 Urheilusankaruus	20
5.3 Campbellin sankarimatka	23
5.3.1 Lähtö.....	26
5.3.2 Uuden aseman ottaminen.....	27
5.3.3 Sankarin paluu	28
6 AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT	30
6.1 Urheilulehden jutut.....	30
6.1.1 Wilma Murto	32
6.1.2 Topi Raitanen	33
6.2 Laadullinen sisällönanalyysi	35
6.2.1 Narratiivinen analyysi ja tutkielman analyysitapa	37
6.2.2 Analyysiesimerkki.....	39
7 TULOKSET	42
7.1 Murron ja Raitasen ominaisuudet sankaruutta rakentamassa.....	42

7.1.1 Hyvä kilpailija	44
7.1.2 Päämäärätietoinen urheilija	45
7.1.3 Lahjakas ja poikkeuksellinen urheilija	47
7.1.4 Kokematon ja kokenut urheilija	48
7.1.5 Haastaja, intohimoinen, mysteeri, vahva ja pettymys	50
7.2 Ulkoinen apu sankaruuden mahdollistajina.....	53
7.2.1 Perhe, tukijat sekä muut urheilijat osana menestystä	53
7.2.2 Valmennusryhmän tai -tavan sekä valmentajan vaikutus.....	55
7.3 Murron ja Raitasen urheilu-uran vaiheet	57
7.3.1 Matkalla kohti menestystä.....	58
7.3.2 Vaikeuksissa	60
7.3.3 Muutoksia ja uhrauksia.....	61
7.3.4 Menestyksen äärellä	62
8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA	65
8.1 Keskeisimmät johtopäätökset.....	65
8.2 Tutkielman arviointi	67
8.3 Jatkotutkimusehdotukset	69
LÄHTEET	72

LIITTEET

Liite 1: Aineistoluettelo – Wilma Murtoa käsittelevät jutut Urheilulehdessä

Liite 2: Aineistoluettelo – Topi Raitasta käsittelevät jutut Urheilulehdessä

1 JOHDANTO

Kesällä 2022 suomalainen yleisurheilu palasi kultamitalikantaan, kun seiväshyppääjä Wilma Murto ja estejuoksija Topi Raitanen voittivat Euroopan mestaruudet Münchenin EM-kisoissa. Kesä oli historiallinen, sillä edellisen kerran suomalaiset yleisurheilijat ovat voittaneet kaksi Euroopan mestaruutta vuonna 2006. Tuolloin Göteborgin EM-kisoissa mestaruuteen ylsivät estejuoksija Jukka Keskisalo ja moukarinheittäjä Olli-Pekka Karjalainen, alkuperäisen voittajan Ivan Tsikhanin kärkehdettyä dopingista. Sitä ennen Suomi on voittanut kaksi EM-kultaa lähes 40 vuotta sitten, vuoden 1974 Rooman EM-kisoissa, jolloin joukkue kotiutti ennätyselliset neljä Euroopan mestaruutta. (Huippu-urheilun instituutti 2023) Euroopan mestaruuksien myötä 1990-luvun loppupuolella syntyneet Murto ja Raitanen tekivät urheilu-uriansa kannalta läpimurron.

Urheilussa on aina voittajia ja mestareita, mutta vasta julkisuuden ja yleisön arvostuksen kautta heistä muodostuu sankareita (Virtapohja 1998, 18). Münchenin 2022 EM-kisojen jälkeen Suomen suurimmat mediat ylistivät kultamitalisteja, ja EM-sankarin titteliä viljeltiin Murron ja Raitasen kohdalla lukuisissa artikkeleissa (ks. esim. Karjalainen 20.8.2022; Kuisma 18.8.2022; Silvennoinen 20.8.2022; STT & Ikonen 18.8.2022). Suomea on huippu-urheilun nimissä juostu ja hiihdetty maailmankartalle aina 1900-luvun alkupuoliskolta lähtien ja Raitasen mestaruuden jälkeen puhuttiin muun muassa tämän suomalaisen kestävyysjuoksuperinteen jatkamisesta (ks. Harinen ym. 2015; 90; Suomen Urheiluliitto 19.8.2022; Viita 2003, 334–341).

Tässä pro gradu -tutkielmassa tarkastelen, miten suomalainen journalismi rakentaa nykypäivän urheilusankaruutta. Haluan selvittää Wilma Murron ja Topi Raitasen tapauksien avulla, miten urheilusankaruus ilmenee ja mitkä ovat sen piirteet. Urheilusankaruuden havainnointi tästä näkökulmasta on tärkeää, sillä näin on mahdollista ymmärtää, millaisin keinoin ja miten urheilussa lähes sisäänrakennettuna olevaa sankarinarratiivia rakennetaan kirjoitetussa journalismissa. Lähestyn aihetta tarkastelemalla kaikkia vuoteen 2022 mennessä Urheilulehdessä seiväshyppääjä Wilma Murrosta ja estejuoksija Topi Raitasesta julkaistuja juttuja. Urheilusankaruutta on tutkittu paljon eri näkökulmista (ks. esim. Virtapohja 1998; Drucker & Cathcart 1994; Barney 1985). Tutkimuskentällä on kuitenkin tekemistä juuri journalistisissa teksteissä kuvatun urheilusankaruuden tarkastelussa. Aihetta ei lisäksi ole tutkittu aiemmin usean vuoden kattavalla tarkastelulla, vaan sankaruuden muodostumista on

tarkasteltu lähinnä yksittäisten kisatapahtumien yhteydessä (ks. esim. Rantamäki 2009; Saarinen 2018).

Tutkielmani viitekehys rakentuu urheilusankaruuden ja sankaruutta tutkineen Joseph Campbellin sankarimatkan (1968) ympärille (luku 4.3). Analysoin journalistisissa jutuissa ilmeneviä sankarinarratiiveja laadullisen sisällönanalyysin menetelmin ja Campbellin kirjallisuuteen pohjaten. Tutkimuksen tarkoituksena on syventää käsitystä huippu-urheilun ja median välisestä suhteesta ja siitä, millaista sankaruutta urheilijoista journalismissa luodaan. On tärkeää tuoda lisää tietoa aiheesta, sillä urheilusankareiden kautta urheilu tulee lähemmäs ja koskettaa ihmisiä. Urheilusankareiden kautta on mahdollista jopa kokea voimaantumista. (Ks. Smith 2017; Valentine & Toal 2021) Tutkimuksessani yhdistyvät liikuntasosiologian ja urheilujournalismin sekä urheilusankaruuden tutkimusalat. Tutkielmani analyysissä hyödynnän Campbellin sankaruuden matkaa ja tarkastelen, ovatko perinteisesti rakentuneiden sankaritarinoiden muodot läsnä nykypäivän urheilijoita käsittelevässä journalismissa.

Urheilusankaruutta on tarkasteltu muun muassa journalismin sukupuolirepresentaatioiden kautta (ks. esim. Pirinen 1999 & 2006; Scraton & Flintoff 2002; Jaakkola 2010; Lines 2001; Kaivosaari 2017). Naisurheilutähtiä verrataan mediassa usein feminiiniseen ihanteeseen ja kuvaillaan jopa jumalattariksi, kun taas miespuolisia urheilutähtiä määritellään usein laajemmin esimerkiksi valloittajina (Lines 2001, 287). Tässä tutkielmassa minun olisi tutkijana mahdollista havainnoida myös tätä näkökulmaa, sillä tarkastelemani urheilijat kilpailevat eri sukupuoliluokissa. Päätaroitukseni ei kuitenkaan ole varsinaisesti verrata tai havainnoida urheilijoiden sankaruuden mahdollisia sukupuolesta johtuvia eroja, vaan keskittyä yleisesti sankarinarratiivin rakentumiseen.

Urheilusankaruutta on perusteltua tarkastella myös huippu-urheilun julkisen rahoituksen vuoksi, sillä rahoituksen tärkeyttä perustellaan usein sankareiden ja esikuvien tärkeydellä, muun muassa heidän liikkumaan kannustavan vaikutuksensa kautta. Merkittävää yhteyttä sankareiden ja ohjatun urheilun aloittamiseen välillä ei kuitenkaan ole löydetty. (Ks. Honka 4.6.2015) Yleisurheilu on lisäksi erittäin vanha ja paikkansa vakiinnuttanut laji, ja muun muassa ensimmäiset suomalaiset urheilusankarit olivat yleisurheilijoita (Kokkonen 2008, 130). Myös tämän vuoksi on mielekästä havainnoida, miten perinteikäs laji ja sen edustajat esiintyvät nykypäivän mediakentässä.

Urheilulehti oli käsittelyssä Annu Kaivosaaren väitöskirjassa (2017), jossa hän tarkasteli naishiihtäjien representaatioiden muutoksia Urheilulehden teksteissä vuosina 1905–2010. Lähelle omaa tutkielmaani osuu myös Elina Niemisen vuonna 1993 valmistunut maisterintutkielma, jossa tutkimuskohteena oli urheilijan sankaruuden rakentuminen urheilujournalismissa. Nieminen keskittyi tutkimuksessaan vahvasti myytintutkimukseen, joka on teemana myös tässä, nykyhetkeen suuntautuvassa tutkielmassani. Lisäksi Nieminen kiinnitti huomionsa myös sukupuolten roolijakoon urheilujournalismissa. Huippu-urheiluun keskittyvän erikoislehden Urheilulehden tarinallisia ja sankaruutta luovia piirteitä ei kuitenkaan ole tutkittu aiemmin.

Urheilusankarit ja -narratiivit olivat läsnä Kalle Virtapohjan väitöskirjassa (1998), jossa hän tutki journalistisen draaman merkitystä suomalaisten urheilusankareiden syntymisen kannalta, aineistonaan sanomalehtitekstejä että radio- ja televisiolähettyksiä. Tuoreessa liikunnan yhteiskuntatieteiden pro gradu -tutkielmassa (Haapasalo 2022) tarkastellaan urheilijoiden esikuvallisuutta heidän omasta näkökulmastaan. Hieman vanhemmassa liikuntasosiologian pro gradu -tutkielmassa (Valta 1996) tarkastelun kohteena olivat nuorten urheilusankarikäsitykset ja median vaikutus esikuvien syntyyn. Tutkimuksellani aiheesta saadaan näitä tutkimuksia täydentävää tutkimustietoa.

Sanana urheilu on peräisin termistä urho, joka tarkoittaa täysikasvuista miestä ja sankaria. Sana esiintyy jo Mikael Agricolan 1500-luvulla julkaistuissa teksteissä. (Kotimaisten kielten keskus 2022a) Urheilu ja sankaruus ovat siis olleet alusta alkaen liitoksissa toisiinsa. Tutkielmani keskeiset käsitteet ovat sankaruus, urheilusankaruus ja urheilujournalismi. Sen sijaan, että määrittelin termit omissa luvuissaan, käsittelen niitä muun tutkimuskirjallisuuden yhteydessä, teoreettisen viitekehyksen luvuissa neljä ja viisi. Seuraavassa luvussa kaksi esittelen tarkemmin tutkimusongelmani. Tutkimusmenetelmästäni kerron lisää tutkielmani luvussa kuusi. Tutkielmani viimeisissä luvuissa seitsemän ja kahdeksan esittelen tulokseni, teen niiden perusteella johtopäätöksiä, arvioin tutkielmaani sekä tuon esiin tutkielman teon myötä kirvonneita jatkotutkimusehdotuksia.

2 TUTKIMUSONGELMA JA -KYSYMYKSET

Tässä tutkielmassa tarkastelen urheilusankaruuden muodostumista 2010- ja 2020-luvulla julkaistuissa mediasisällöissä. Tutkimusongelmani on urheilusankaruuden rakentuminen Wilma Murtoa ja Topi Raitasta käsittelevissä Urheilulehden jutuissa. Tarkemmat tutkimuskysymykseni ovat:

1. Miten urheilusankaruus ilmenee ja rakentuu kerronnallisesti?
2. Mitkä ovat urheilusankaruuden piirteet?

Haluan urheilusankaruuden valossa perehtyä siihen, miten urheilusankaruus rakentui kahta suomalaista yleisurheilun Euroopan mestaria käsittelevissä Urheilulehden jutuissa. Näiden tutkimuskysymysten avulla luon tietoa siitä, miten sankarinarratiivi rakentuu nykypäivän urheilujournalismissa vai rakentuuko se ollenkaan. On mahdollista ja jopa todennäköistä, että journalistisissa jutuissa esiin tuleva sankaruus eroaa hyvin paljon kerralla alusta loppuun kirjoitetusta ja fiktiivisestä sankaritarinasta. Kun urheilijasta kirjoitetaan hänen uransa ensimmäisiä juttuja, ei ole vielä edes tiedossa, mihin hän urallaan yltää. Miten urheilujournalismissa rakentuvat sankarinarratiivit poikkeavat perinteisistä, kun urheilijan uran alussa hänen sankarillisuutensa ei ole tiedossa ja mahdolliset sankariteot ovat vasta edessä?

3 URHEILU JA MEDIAJULKISUUS

Tässä luvussa taustoitan urheilun ja median välistä suhdetta ja luon aiheesta laajemman taustakehikon. Urheilu, media ja markkinat -kolmijakoa on mahdotonta sivuuttaa urheilujournalismia ja sen olemusta käsiteltäessä. Samalla tutkimukseni pohjautuu vahvasti mediarepresentaatioihin. Representaation käsite korostaa, että media ei pelkästään esitä eli presentoi asioita ja ilmiöitä, vaan samalla sen esiin tuomat tarinat ja faktat luovat todellisuutta. Representaatio viittaa näin siihen, miten journalismi vaikuttaa todellisuuteen ja esittää kohteensa valitusta näkökulmasta. (Herkman 2001, 219) Tämän vuoksi on tärkeää tehdä katsaus urheiluun ja sen mahdollistamaan mediajulkisuuteen, jotta myöhemmin on mahdollista tarkastella urheilujournalismia yksityiskohtaisemmin.

3.1 Huippu-urheilun yhteiskunnallinen perustelu ja media

Yksinkertaisimmillaan huippu-urheilu määritellään kansainväliseen kilpailumenestykseen tähtääväksi, tietyssä lajissa maksimaaliseen urheilulliseen suorituskykyyn ja sen ulosmittaamiseen pyrkiväksi toiminnaksi. Huippu-urheilu on aina osa yhteiskuntaa, jolloin se mukailee siellä vallitsevia arvoja. Tiukkaa rajanvetoa liikunnan, urheilun ja toisaalta kilpaurheilun ja huippu-urheilun välillä on vaikeaa tehdä, mutta yhtenä huippu-urheilun yhteiskunnallisena määrittäjänä pidetään kansainvälistä menestystä ja arvokisamitaleja. (Michelsen ym. 2022, 13–14; ks. myös. Jokisipilä 2022) Tässä tutkielmassa tarkastelemani Wilma Murto ja Topi Raitanen astuivat näin ollen viimeistään Euroopan mestaruksiensa myötä huippu-urheilun piiriin. Tiukka rajanveto kilpa- ja huippu-urheilijan välille voidaan nähdä urheilijan näkökulmasta turhana, koska matka oman lajin huipulle on usein pitkä ja sisältää nousuja ja laskuja. (Michelsen ym. 2022, 14) Esiin on nostettu myös tarve tarkemmalle huippu-urheilun määritelmälle. Onko esimerkiksi Suomen kansallislaji pesäpallo huippu-urheilua, vaikka kansainvälinen menestys on silkka mahdottomuus ja ainoastaan parhaista harvat elättävät itsensä lajilla? (Ks. Koskela 2017, 16; ks. myös Jokisipilä 2022)

Huippu-urheilun instituutti KIHU:n mukaan huippu-urheilu on yksilön kehittymisen väline, hyvän mielen tuottaja, kansallisen yhteenkuuluvuuden rakentaja ja kansakunnan maineen vahvistaja. Ammattilaisurheilun ja huippu-urheilutapahtumien tarkoituksena on lisäksi luoda positiivisia talousvaikutuksia. (Lämsä ym. 2018) Tästä huolimatta julkinen rahoitus on

kotimaisen huippu-urheilun näkökulmasta elintärkeää. Samalla valtion tuki on tuottanut huippu-urheilulle kovan tarpeen todistaa omaa hyödyllisyyttään yhteiskunnassa. (Jokisipilä 2022, 12) Urheilujärjestöt perustelevat omaa olemassaoloaan ja yhteiskunnallisen tuen tarvetta usein yleisellä hyvällä ja huippu-urheilun positiivisilla vaikutuksilla yhteiskuntaan. Nämä edellä mainitut argumentit eivät kuitenkaan kestä kriittistä tarkastelua, kun suomalaista huippu-urheilun kehitystä tarkastellaan kapean, arvokisamenestykseen ja suorituskyvyn maksimointiin pyrkivän, määritelmän mukaan. Samalla esimerkiksi huippu-urheilun kansallisen merkittävyyden kriteerit kaipaivat päivityksen 2020-luvulle, huippu-urheilun areenojen ollessa lähes poikkeuksetta kansainvälisiä. (Michelsen ym. 2022, 15–16)

Huippu-urheilu on osa kansallista identiteettiä ja se herättää voimakkaita tunteita ja mielipiteitä. Julkisen keskustelun monin paikoin kärkeä ote kuvastaa ihmisten huippu-urheilua kohtaan kokemaa mielenkiintoa. (Michelsen ym. 2022, 9) Huippu-urheilun ydin nähdään usein juuri yleisökokemuksessa ja siinä, miten yleisön odotukset täyttyvät. Heinilä kokeekin, että huippu-urheilu on olemassa ensisijaisesti yleisöä varten ja vasta toissijaisesti urheilijaa varten. (Ks. Heinilä 1974, 159) Myös tästä syystä on myös perusteltua tarkastella, millainen on urheilijoista yleisölle median kautta välittyvä kuva.

Huippu-urheilun asemaa yhteiskunnassa perustellaan nykyään pelkän menestyksen sijaan myös laajempien teemojen valossa (ks. Grix 2016; Lämsä ym. 2018). Huippu-urheilun innoittama kansalaisliikunta edistää ihmisten terveyttä ja parantaa työkykyä. Etenkin menestyksen hetkillä huippu-urheilu tuottaa esikuvia ja yhteisöllisyyttä. Lisäksi huippu-urheilun välinearvoa korostavassa retoriikassa pinnalla ovat olleet muun muassa tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja kestävästä kehitystä korostavat teemat. (Grix 2016) Suomen Olympiakomitea on luonut oman selvityksensä huippu-urheilun yhteiskunnallisesta perustelusta ja asemasta, jonka mukaan huippu-urheilu muun muassa opettaa hyvää kilpailua ja elämäntaitoja, rakentaa yhteisöllisyyttä ja vahvistaa kansallista identiteettiä. Samalla ihmiset näkevät, ettei mahdoton olekaan mahdotonta. (Ks. Lämsä ym. 2018)

Kun Topi Raitanen voitti Euroopan mestaruuden, puhuttiin muun muassa suomalaisen kestävyysjuoksuperinteen jatkamisesta (Suomen Urheiluliitto 19.8.2022). Tämä perinne on saanut alkunsa 1900-luvun alkuvuosikymmeninä, jolloin Suomea maailmankartalle olivat juoksemassa menestyneet kestävyysjuoksijat ja erityisesti Tukholman olympialaisten triplakultamitalisti Hannes Kolehmainen. Jälkeen päin on kuitenkin tutkittu, että myytti

Suomen juoksemisesta maailmankartalle ei todennäköisesti pidä paikkaansa, sillä kyseinen iskulause on syntynyt kauan Kolehmaisien juoksujen jälkeen. (Liikunnan ja terveyden tutkimuskeskus 2015, 90; Viita 2003, 148–149) Maailmankartalle juoksemisen diskurssia pidettiin joka tapauksessa jo tuolloin uudenaikaisena urheilujulkisuuden muotona, jonka avulla suomalaisurheilijoiden kansainvälistä menestystä tuotiin esiin lehdistössä (Itkonen 2021, 129).

Huippu-urheilun merkitystä ja asemaa yhteiskunnassa on perusteltua tarkastella myös julkisuuden ja näkyvyyden ulkopuolelta. Kaikkiaan huippu-urheilu on merkittävä yhteiskunnallinen ilmiö, jossa menestymiseen ei ole yksinkertaista reseptiä. Huippu-urheilijat ovat niin fyysisesti kuin psyykkisesti poikkeuksellisia yksilöitä. Huippu-urheilua tukevan järjestelmän tuleekin olla joustava ja muuntautumiskykyinen, sillä sen paras versio odottaa keksimistään. (Michelsen ym. 2022, 8) Huippu-urheilujärjestelmän keskeneräisyyttä ilmentää suomalaisessa huippu-urheilussa kytevä häätä. Menestystä kaivataan ja Suomi tulisi palauttaa urheilun suurmaaksi. Etenkin olympiamitalein mitattu menestys on ollut huonoa. (Harinen ym. 2015, 90; Jokisipilä 2022, 27)

Urheilun ja median suhde on nykyään niin voimakas, että urheilusta on vaikeaa puhua huomioimatta sen yhteyttä mediaan (Bernstein & Blain 2002). Tähän siteeseen myös markkinatoimijoiden on ollut hyödyllistä lyöttäytyä mukaan ja urheilu, media, markkinat - kolmijako on nykyään laajasti tunnustettu ja vankka kokonaisuus. Urheilu tarjoaa seuraajilleen viihdettä ja elämyksiä. Media ja markkinat korostavat yleisön merkitystä urheilussa, sillä ihmiset määrittelevät urheilulajien suosion, tuovat rahan urheilutapahtumiin ja tekevät urheilusta bisnestä. Urheilumaailmassa markkinointi kohdistuu niihin asioihin, joista yleisö on valmis maksamaan ja mitä se haluaa. Media lisää yleisön kiinnostusta ja antaa urheilutoimijoille mahdollisuuden avata näkemyksiään. (Itkonen ym. 2008, 9; Heinilä 1974, 176; Heinilä 2000b)

3.2 Urheilun mediamaisen monimuotoisuus

Tässä tutkielmassa tarkastelemani Urheilulehti sijoittuu journalismin kentällä erikoisjournalismin ja erikoislehtien kentälle, sillä se keskittyy vahvasti omaan spesifiin aiheeseensa eli urheiluun. Painetun journalismin ohella urheilumedia ja -journalismi ovat kokonaisuudessa hyvin usean eri toimijan käsissä. Taloudellisesta näkökulmasta katsottuna urheilumediat siirtyvät jatkuvasti vahvemmin painetusta journalismista verkkouutisointiin ja

suoriin lähetyksiin. Lehtitaloissa ja uutistoimituksissa ilmiö näkyy työpaikkojen määrän vähenemisenä, kun alalla oleva raha keskitetään internetiin ja televisiolähetysten tuottamiseen. (Schultz & Arke 2022, 6) Kasvavan kilpailun tuloksena urheilujournalismista on tullut jatkuvasti nopeampaa raportointia, jonka resurssit ovat hupenemassa samalla, kun tulevaisuuden työruutiinit ja tavat tehdä journalismia muuttuvat tauotta. (Hutchins & Boyle 2017, 509) Yksi merkittävä syy muuttuneille työtavoille ja -alustoille on sosiaalisen median suosion kasvu, mikä on lisännyt saatavilla olevan sisällön määrää urheilumediemarkkinoilla. (Schultz & Arke 2015, 12)

Tarkastelen tutkielmassani juuri Urheilulehteä, sillä se on Suomessa valtaa pitävä ja alan ainoa kerran viikossa printtiversiona ilmestyvä aikakauslehti. Urheilulehti perustettiin vuonna 1899 ja sen perustaja sekä ensimmäinen päätoimittaja oli Helsingin yliopiston opettaja Ivar Wilskman. (Arponen 1997, 171–172) Urheilulehti on maailman toiseksi vanhin edelleen ilmestyvä alan erikoislehti italialaisen La Gazzetta dello Sportin jälkeen. Urheilulehden ensimmäinen numero ilmestyi tammikuun ensimmäinen päivä vuonna 1898. (Ks. Perko 1991, 219) On tärkeää huomioida, että tutkielmassani tarkastelema lehti ilmestyi vuoteen 2017 saakka nimellä Urheilusanomat, kun tuolloin A-lehtien kustantama Urheilulehti yhdistyi Sanoma Media Finland Oy:n julkaiseman lehden kanssa. Tätä ennen, vuoteen 2013 saakka, Urheilusanomat ja nykyinen Urheilulehti kantoi nimeä Veikkaaja. Ensimmäinen Sanoman julkaisema Urheilulehti ilmestyi 6. heinäkuuta vuonna 2017. (Lahti 31.5.2017) Selvyiden vuoksi puhun tutkielmassani kuitenkin koko ajan Urheilulehdestä.

Perinteisten Urheilulehden tyyppisten medioiden lisäksi alalle on tullut valtavasti muita itsenäisiä toimijoita. Suomalaisesta mediakentästä esimerkkeinä voidaan mainita etenkin yleisurheilusta ja hiihdosta raportoiva Etusuora, pesäpalloon ja muihin palloilulajeihin keskittyvä ElmoTV ja jääkiekkoon erikoistunut Jatkoaika.com. Perinteisen urheilumedian ohella urheilu-uutisia on mahdollista kuluttaa useilla eri tavoilla ja useista eri kanavista (ks. Boyle 2006, 5). Alan muuttunut rakenne on vaikuttanut myös urheilu-uutisten perusrakenteeseen. Sosiaalisen median myötä vuorovaikutus on kasvanut entisestään ja journalistien vaatimuksena onkin toisinaan jopa kilpailla itsenäisten sisällöntuottajien ja nykypäivänä jopa urheilijoiden itsensä kanssa – referoimalla heidän sosiaalisen median postauksiaan mahdollisimman nopeasti omalla uutissivustolla. (Ks. Hutchins & Rowe 2012, 126–127) Urheilijan voidaan siis nähdä myös itse osallistuvan oman sankaritarinansa tuottamiseen (ks. Doyle ym. 2022).

Sosiaalisen median alustat tarjoavat samalla entistä laajemman mahdollisuuden bloggareille ja yksityisille henkilöille tuottaa journalismia isojen mediatalojen tapaan. Samalla sosiaalinen media antaa urheilijoille itselleen mahdollisuuden ohittaa perinteiset mediat ja kertoa julkisuuteen oman sisältönsä kautta vain haluamansa asiat. (Schultz & Arke 2015, 22) Perinteisen urheilumedian ja urheilujournalismin roolin pieneneminen onkin yksi alan tämän hetken merkittävimmistä muutoksista. (mts., 24) Sosiaalisen median ja journalismin suhde on jatkuvasti symbioottisempi ja etenkin journalistisissa verkkojulkaisuissa urheilijoiden sosiaalisen median päivitykset ovat tavanomaisia uutisaiheita ja suosittuja lukijoiden keskuudessa (ks. Kolamo 2018, 96). Sosiaalisen median päivityksiin pohjautuva urheilujournalismi on viihteellisyytensä vuoksi moniulotteista, sillä aiheet voivat liittyä itse urheiluun vain hyvin vähäisesti. Pelkkään sosiaalisen median päivitykseen pohjautuva uutinen antaa usein lisäaihetta myös lähdekritiikille. (Ks. Koljonen 2000, 4–6)

Uudenkaltaista sosiaalisen median journalismia tapahtuu nykypäivänä etenkin Twitterissä, jossa etenkin useat urheilutoimittajat julkaisevat siirtouutisia omilla käyttäjätileillään, ennen suuria mediataloja. Tästä tunnetuin esimerkki on italialainen jalkapallotoimittaja Fabrizio Romano, joka on hyvin sisällä eurooppalaisissa jalkapallopiireissä ja tiedottaa suurimmat sopimusuutiset lähes poikkeuksetta ensimmäisenä. (McEnnis 2023, 431) Romanon kaltaisten erikoistoimittajien myötä urheilujournalismi on muuttunut entistä nopeatempoisemmaksi. Romano keskittyy uutisoinnissaan vahvasti pelkkään tiedonvälitykseen, eikä tuo esiin juuri lainkaan mielipiteitään tai muiden urheilumaailman toimijoiden näkemyksiä. Samalla on olemassa uhka, että esimerkiksi journalistinen valta jakautuu urheilun kentällä entistä vahvemmin tiettyjen henkilöiden käsiin. (mts. 440–441) Yksipuolistuvan toimittamisen seurauksena urheilujournalismin jo valmiiksi vähäistä tutkivaa otetta on haastava lisätä (mp.; ks. myös Jennings 2011; Rowe 2016).

Urheilijoiden keskuudessa yksi suosituimmista sosiaalisen median kanavista on kuvapalvelu Instagram. Kyseisellä alustalla maailmanlaajuisesti valtaa pitää jalkapalloilija Cristiano Ronaldo, joka on kartuttanut tililleen 580 miljoonaa seuraajaa. (Doyle ym. 2022; Ronaldo 4.5.2023) Tutkielmassani tarkastelemani urheilijat Murto ja Raitanen ovat myös aktiivisia sosiaalisen median kanavissa ja he käyttävät sosiaalista mediaa muun muassa yhteistyökumppaniensa markkinoinnissa ja tiedottamisessa. Instagramissa seuraajia on Murrolla 76 tuhatta ja Raitasella 20 tuhatta (ks. Murto 4.5.2023; Raitanen 4.5.2023).

Sosiaalisessa mediassa 10 tuhatta seuraajaa on usein ollut tietty rajapyykki maailmanlaajuisilla vaikuttajamarkkinoilla (Zarei ym. 2020, 328–330). On siis perusteltua todeta, että etenkin Suomen mittakaavassa Murron ja Raitasen seuraajamäärät ovat merkittäviä. Raitanen muun muassa tiedotti EM-kisojen jälkeisestä koronatartunnastaan suoraan Instagram-tilillään (Raitanen 23.8.2022), ja perinteinen media poimi tiedon muun yleisön tavoin sosiaalisesta mediasta. Digitaalisuus on muuttanut myös toimittajien ja journalismin roolia urheilun kentällä. Toimittajat joutuvat moderoimaan uutistoimistoista saatuja tiedotteita ja luomaan sosiaalisen median päivityksistä tarinoita ja asemoimaan ne lukijoita kiinnostavaan kontekstiin. Urheilujournalismi seuraa kuitenkin edelleen yleisemmin journalismin yhteiskunnallista tehtävää, ja toimittajien roolit ovat pohjimmiltaan etsiä ja kertoa tarinoita, tarkkailla vallanpitäjiä ja kouluttaa lukijoitaan. (Perreault & Bell 2022, 410–412)

Urheilijat siis selkeästi rakentavat Instagramissa ja muualla sosiaalisessa mediassa omaa tunnettuuttaan, esikuvallisuuttaan ja sankaruuttaan, minkä vuoksi on tärkeää tutkia juuri mediarepresentaatioiden kautta rakentuvaa kuvaa urheilijasta ja urheilijana olemisesta. Nykypäivän tyypillisinä esimerkkiurheilijoina Murron ja Raitasen sankarikuva rakentuu varmasti osittain myös heidän sosiaalisen mediansa kautta, mutta journalistisesti rakennettu narratiivi on sikäli objektiivisempi ja urheilijoista itsestään irrallisena oleva, mikä on juuri yksi urheilujournalismin tärkeimmistä tavoitteista (ks. Schultz & Arke 2015, 12; vrt. Boyle 2006, 1; Heinilä 2000a, 278). Tämän vuoksi teen seuraavassa luvussa katsauksen perinteisen urheilujournalismin asemaan ja olemukseen nykypäivän mediakentällä.

4 URHEILUJOURNALISMI JA SEN ERITYISPIIRTEET

Tässä luvussa avaan urheilujournalismin tyypillisiä piirteitä ja esittelen samalla aiheesta aiemmin tehtyä tutkimusta. Tutkielmani tarkastelee urheilusankaruuden muodostumista urheilujournalismin narratiiveissa ja tämän vuoksi on tärkeää luoda katsaus siihen, millaista urheilujournalismi on, miten se on muuttunut ja mitkä ovat sen tavoitteet. Urheilujournalismi liitetään usein numeroihin ja tilastoihin keskittyvään raportointiin, mutta avaan luvussa 4.2 myös journalismin ja urheilujournalismin tarinallista puolta, joka mahdollistaa osaltaan urheilusankareiden olemassaolon journalismissa.

4.1 Urheilujournalismi

Urheilujournalismi on yksinkertaiselta määritelmältään huippu- ja kilpaurheiluun keskittyvää journalismia, jonka tehtävä on välittää urheiluviihdettä ja -tietoa (English 2016; Heinilä 2000a; Itkonen ym. 2008, 36). Urheilujournalismi on keskeinen osa-alue urheilun olemassaolon kannalta, etenkin taloudellisena ja kulttuurisena tekijänä. Urheilujournalismin kaupallisuus kasvaa jatkuvasti ja sitä pidetäänkin yhtenä kaupallisen journalismin tärkeimpänä osa-alueena. (Schultz & Arke 2015, 2; Boyle 2017, 493) Urheilu koetaan tärkeänä osa-alueena yleisen uutismaailman tasapainossa ja urheilujournalismi kattaa merkittävän osan nykypäivän uutiskentässä, vaikka sillä ei ole katsottu olevan suurta pääomaa, syvempää yhteiskunnallista merkitystä, verrattuna useisiin muihin journalismin muotoihin, kuten talouden tai politiikan journalismiin (English 2016, 1001). Urheilujournalismin voidaan nähdä sisältävän paradoksin, kun objektiivisen uutisoinnin ohella sen yleinen tavoite on ylistää urheilua ja luoda urheilusankareita (Boyle 2006, 1; Heinilä 2000a, 278).

Muun journalismin tavoin urheilujournalismi pyrkii objektiivisuuteen, mutta sen puolueettomuuden koetaan yhä useammin olevan uhattuna (Schultz & Arke 2015, 12). Urheilu-uutiset kiinnostavat ihmisiä ja urheilujournalismi kasvattaakin usein merkittävästi uutissivustojen lukijamääriä (MacGregor 2007). Markkinaehtoinen urheilu-uutisointi voi kuitenkin luoda haasteita tasa-arvoiselle urheilulle. Mikäli analytiikka ja lukuminuutit ovat urheilujournalismin tuotantoperusteena, saattaa esimerkiksi nais- ja paraurheilijoista uutisoimisen määrä vähentyä entisestään. (Hutchins 2016) Miehet pitävät valtaa urheilu-uutisten kentällä ja naisurheilua seurataan tasavertaisella intensiteetillä lähinnä olympialaisten

ja muiden suurten arvokisojen aikaan (ks. Rowe 2009, Laine 2011). Urheilujournalismia pidetään lisäksi osittain kritiikittömänä urheilukulttuurin tehostajana sen sijaan, että se tarttuisi haastaviin aiheisiin tai vaatisi urheilutoimijoita kertomaan vaikeista ja jopa heidän kannaltaan epämukavista asioista (Boyle 2017, 493).

Urheilujournalismin muuttuva kenttä on ollut tarkastelussa useissa viime aikojen tutkimuksissa (esim. Boyle 2017, English 2018, Kolamo 2018, Perreault & Bell 2022). Urheilumaailma muuttuu jatkuvasti enemmän mediapainotteiseksi ja urheilun medioitumista tarkastellut Sami Kolamo (2018) on nostanut esiin, kuinka laaja-alaisen journalismin ja sosiaalisen median kanavien kautta on mahdollista jopa vaikuttaa urheilupäittäjiin ja luoda täysin urheilutapahtumista irrallaan olevia ilmiöitä. Samalla sosiaalinen media on tullut vahvaksi osaksi urheilijuuden toimintalogiikkaa, mikä vaikuttaa myös urheilujournalismin tuotantotapoihin. (Kolamo 2018, 11–13; ks. myös. luku 3.2) Urheilun medioituminen näkyy myös suoraan itse urheilusuorituksessa. Journalismin ja urheiluviihteen tuottaminen tulee urheilijoiden iholle, välittöminä suoritusten jälkeisinä haastatteluina ja pukukopista välitettävänä kuvamateriaalina, suoritukset tapahtuvat valvotuissa stadionympäristöissä, *mediaurheilutiloissa* ja urheilustadionien rakennuksessa median ja sen digitaalisen infrastruktuurin toiminta otetaan alusta saakka valtavalla intensiteetillä huomioon (ks. Kolamo 2018). Tällaisessa Kolamon *mediaurheilun* määritelmän mukaisessa ympäristössä toimivat myös tämän tutkimuksen tarkastelussa olevat Wilma Murto ja Topi Raitanen, jotka ovat suorituksillaan osa valtavaa ja tunteisiin vetoamaan pyrkivää koneistoa maailmanlaajuisen urheilubisneksen takana (ks. Kolamo 2018, 232–236).

Urheilujournalismia on jo vuosikymmenten ajan kuvattu journalistisen alan leikkikentäksi, missä kriittisyys on vähäistä ja viihteellisyys sekä kevytmielisyys ovat hyväksytyjä elementtejä (ks. esim. English 2018; Zion, Spaaij & Nicholson 2011, 81; Bradshaw 2021). Myös suomalaista urheilujournalismia on arvosteltu sen kritiikittömyydestä ja kapea-alaisuudesta, mikä johtuu muun muassa uutisoinnin huippu-urheilukeskeisyydestä (Heinilä 2000a, 281). Lisäksi urheilujournalisteilla on todettu olevan muihin toimittajiin verrattuna kritiikittömämpi suhtautuminen työtänsä kohtaan (Horne 2017). Urheilu-uutisoinnin onkin pitkään toivottu tuovan näkyville pelkkien numeroiden ja tilastojen ohella myös urheilun moniulotteisia tarinoita ja kiinnostavia ihmisiä (Schultz & Arke 2015, 129) ja yksi syy urheilujournalismin väheksynnälle on juuri tutkivan journalismin vähäisyys (Jennings 2011; Rowe 2016).

Yksi urheilujournalismin eettistä pohdintaa vaativa piirre ovat tilanteet, joissa urheilutoimittaja tekee työtään jonkin intressin pohjalta. Tämä voi ilmetä esimerkiksi puolueellisuutena silloin, kun paikalliset mediat uutisoivat ainoastaan kaupunkinsa kotijoukkueen voittaessa ja kertovat uutisia ainoastaan tietystä näkökulmasta. Puolueellinen näkökulma on samalla toimittajille mieluisin, sillä esimerkiksi entuudestaan tutun tai juuri ottelunsa voittaneen joukkueen pelaajat ovat usein rennompia ja halukkaampia haastatteluun. (Schultz & Arke 2015, 173) Vastaava ristiriita liittyy osaltaan myös kansallisuuksien ja maiden luomaan puolueellisuuteen. Ututissivustot, ja journalismi yleisesti, keskittyvät useimmiten kotimaahan ja tarjoavat jo pelkkien käytettävissä olevien resurssien vuoksi erittäin valikoivan näkemyksen maailmasta (Curran ym. 2013). Urheilujournalismi valikoi näkemystään vielä muuta journalismia syvemmällä otteella, sillä jako ”meihin” ja ”muihin” on lähestulkoon aina läsnä (Rowe 2009, 551). Suomalaiset mediat ovat lähtökohtaisesti suomalaisten puolella, joten puolueellisuuden voidaan myös katsoa olevan oleellinen osa urheilujournalismia. On kenties mahdollista, että tämän vuoksi myös urheilusankareiden on helpompi nousta parrasvaloihin.

Urheilujournalismi on samalla vahvasti etnosentristä, keskittyen kansallisten arvojen korostamiseen ja ”omiin” urheilijoihin (Kokkonen 2008, 313; Tännsjö 1998, 23). Etnosentrismi näkyy myös Urheilulehden tapauksessa, kun suurennuslasin alla tarkemmassa käsittelyssä ovat kotimaiset urheilijat ja heidän suorituksensa. Urheilujournalismilla on usein samalla selkeä halu ja valtaa vahvistaa urheilun yhteiskunnallisessa instituutiossa jo olemassa olevia valtarakenteita näyttämällä esimerkiksi hyvin kyseenalaisia mediaspektaakkeleja, kuten Qatarin jalkapallon MM-kisojen tapauksessa. Urheilusosiologit ovatkin säännöllisesti kritisoineet urheilumediaa aktiivisesta ja epäsuorasta yhteiskunnallisten ideologioiden vahvistamisesta ja esiintuomisesta. (Ks. Rowe 2009, 549; Kelly 19.11.2022) Tännsjö (1998, 24–30) liittyy urheilun sisäisen etnosentrismiin äärimmillään jopa fasismiin ja arvostelee urheilumaailman keskittyvän yksilöiden ja itse urheilun sijasta liikaa maiden väliseen kilpailuun, tuloksiin ja maatunnuksiin, kuten lippuihin.

Urheilun etnosentrismi on vähentynyt globalisaation myötä, kun ihmisillä ympäri maailman on television ja internetin kautta pääsy kaikista korkeatasoisimman urheilun äärelle, lajista riippumatta (ks. Rowe 2009). Samalla nähdään, että urheilujournalismi on aiempaa monipuolisempaa ja että urheilutoimittajat tulkitsevat urheilua jatkuvasti laajemmin (Kolamo 2018, 99). Urheilujournalismin viihteellisyys rakentuu värikkäiden tekstien, tärkeiden henkilöiden haastatteluihin ja sankaritarinoiden ympärille. Kaikkiaan urheilujournalismi

tuottaa yleisölleen suuria tunne-elämyksiä. Urheilumaailma elää urheilun huippuhetkistä, jolloin arvokisamitalit ennätykset ja suuret tapahtumat vangitsevat urheilumedian ja sen kuluttajien huomion. Suurissa urheilutapahtumissa urheilumedian ja yleisön välillä oleva hyvin voimakas vastavuoroinen riippuvuus korostuu. (Heinilä 2000a; 1973)

Journalismin yksi tärkein ja yleisesti tunnustettu rooli on vahtia vallankäyttöä ja toimia yhteiskunnan kriitikkona. Tämä vuoksi voidaan ajatella, että myös urheilujournalismilla on tällainen vastuu (ks. Deuze 2005, 447). Pohjimmiltaan myös urheilujournalismin tehtävänä on ottaa tarvittaessa kriittisesti kantaa huippu-urheilun käytänteisiin. Viime aikoina lehtien palstoilla esiin ovat nousseet muun muassa olympialiikkeen ja kansainvälisten urheiluorganisaatioiden korruptio. (Itkonen 2021, 134) Lisäksi urheilumedian keskipisteessä ovat olleet esimerkiksi ihmisoikeusrikkomuksia tulvivat Qatarin 2022 jalkapallon MM-kisat, jonka rakennushankkeissa menehtyi valtava määrä siirtotyöläisiä. (Ks. esim. Kelly 19.11.2022) Laine ja Kotilainen (2020) kokevat, että urheilujournalismin kriittisyys on kasvanut viime vuosina. Tulevaisuuden urheilujournalismissa tulisi joka tapauksessa olla entistä enemmän sosiaalisesti vastuullista, syvemmin taustoitettua, kriittistä, tasapainoista sekä neutraalia uutisointia, joka ottaa huomioon tasavertaisemmin eri lajit ja urheilijat (Weedon ym. 2018, 651).

4.2 Tarinat urheilusankareiden mahdollistajina

Tarinat vetoavat tunteisiin ja niitä on kaikessa kirjoitetussa tekstissä. Jo pelkästään ihmisenä oleminen on tarinoiden kertomista. (Fisher 1984; Lassila-Merisalo 2020) Tarinoiden kertomisen avulla meillä on taipumus luoda juonellisia tapahtumasarjoja ja narratiiveja hahmottaaksemme olemassaoloamme. Journalismissa ja urheilujournalismissa tarinat ovat läsnä samalla tavalla kuin elämässä ja arjessa yleisesti. (Ks. Eliade 1963, Harari 2014, Zuckerman 2016, Lassila-Merisalo 2020) Omana juttutyypinään tarinallinen journalismi on tunnettu jo vuosisatoja, mutta suomenkielisenä terminä se on hiljalleen yleistymässä ja sivuuttamassa englannin kielistä featurejournalismin käsitettä, jolla tarkoitetaan kertovaa ja tarinallista journalismia. Tarinallinen journalismi ylettyy kaikkiin journalistisiin tuotteisiin sanomalehtireportaaseista podcasteihin ja kirjoista televisiodokumentteihin. (Kaseva ym. 2022; Nousiainen 2013, 6; van Krieken 2019, 1–2) Tässä tutkielmassa käytän tarinallisesta

journalismista lisäksi sen synonyymiä narratiivinen journalismi ja tarinasta synonyymiä narratiivi.

Tarinallinen journalismi muistuttaa paljon kaunokirjallista fiktiota, mutta sen sisältö on poikkeuksetta totta. Se on tuotettu samoin kriteerein kuin perinteinen journalismi, mutta eroavaisuutena on, että tarinallinen journalismi pyrkii luomaan kokonaisvaltaisen kokemuksen pelkän tiedonvälittämisen tai viihdyttämisen sijaan. Tarinallinen journalismi vastaa myös syvällisemmin kysymyksiin, ”miten” ja ”miksi” kuin pelkästään kysymykseen ”mitä”. Uutisarvon sijaan tärkeintä on tapahtuneen potentiaali koskettaa yleisöä. (Lassila-Merisalo 2020, luku 4; Nousiainen 2013, 6; Van Krieken 2019, 1–2) Tarinallisten elementtien kautta lukijan on mahdollista havainnollistaa kohteen elämää, mahtitekoja ja herättää kiinnostusta kyseiseen henkilöön (Harinen ym. 2015, 90).

Lulen (2001) mukaan toimittajat pyrkivät tarinankerronnallaan luomaan lukijalle yhtenäistä kuvaa maailmasta. Hän on luonut journalistisen tarinallisuuden ympärille arkkityypit, jotka ovat viaton uhri, hyvä äiti, sankari ja temppuilija. Hän on sitä mieltä, että toimittajat käyttävät näitä arkkityyppejä tiedostamattaan ilmaistakseen vallitsevia ideoita, ideologioita, arvoja ja uskomuksia. Tarinankerronnalla toimittaja mahdollistaa samalla urheilijan arvottamisen ja nostamisen esimerkiksi sankariksi. (Lule 2001, 15–18) Urheilujournalismin tarinallisuutta voidaan havainnollistaa esimerkiksi loukkaantuneita urheilijoita käsittelevien uutisten avulla. Media luo kerronnallaan merkityksiä, kuten ”loukkaantuminen on normaalia” ja arvoja, kuten ”kivun kestäminen ja urheilun jatkaminen niin pitkään kuin mahdollista”. Nämä kaikki vaikuttavat urheilun kerrontaan ja mikäli urheilijan ura päättyy ennenaikaisesti loukkaantumiseen, kerronta kuvailee usein urheilun raakuutta ja urheilijan muutosta ”supersankarista tavalliseksi ihmiseksi”. (McGannon ym. 2022)

Tarinallinen juttu korostaa usein olevansa ainoastaan yksi tulkinta todellisuudesta ja luo näin ollen mahdollisuuksia myös muihin tulkintoihin. Eri tarinat samoista tapahtumista voivat myös tarjota ristiriitaisia kertomuksia tapahtuneesta, koska kerronnan avulla voimme päättää, mitä sisällytämme tarinaan tai jätämme pois siitä ja miten esitämme tapahtumia. Tutkimukseni artikkelit ovat siis vain yksi totuus ja näkökulma Wilma Murron ja Topi Raitasen urheilusaavutuksista. (Ks. Lassila-Merisalo 2020, luku 4; Kelsey 2021, 332) Yhteiskuntien arvoja, ihanteita ja ideologioita kuvastavia tarinoita kutsutaan usein myyteiksi. Nämä sosiaaliset narratiivit, myytit, kuvastavat samalla, mikä on oikein ja mikä väärin. (Kelsey 2021, 332) Tästä esimerkkinä ovat tutkimukseni ydintä olevat sankarimyytit ja sankaruus, jotka

pyrkivät pohjimmiltaan luomaan kuvaa oikeasta ja hyvästä. Sankarin tittelin saadakseen henkilöllä nähdään olevan vastuu tehdä moraalisesti oikein, ei ainoastaan itsensä vuoksi, vaan myös yleisön ja ympärillä olevien ihmisten vuoksi, saavuttaakseen ja pitääkseen yllä näkyvyyttään ja positiivisen roolimallin statusta. (Fezzani 2017, 30–31) Jotta sankareita ja sankaruutta on mahdollisuus ymmärtää laajemmin ja syvemmin osana yhteiskunnan rakenteita, käsittelemme niiden roolia seuraavassa luvussa viisi.

5 SANKAREIDEN MAAILMA

Tässä luvussa lähestyn tutkimuskohdettani määrittelemällä ensin sankaruuden ja sen jälkeen syvemmin urheilusankarin. Perinteinen sankarin käsite juontaa juurensa kreikan sanasta *heros*, joka tarkoittaa ”henkilöä, jolla on yleisesti tunnustettu lujuus, rohkeus ja merkittävät teot”. Sankaruuden varsinainen merkitys muuttuu eri kulttuureissa ja ajassa ja sen voidaan nähdä olevan jotain myyttistä. (Bownas 2022; Vande Berg 1998, 134) Psykologian tutkimuksessa tunnustettuja sankarin tehtäviä ovat muun muassa opastaa, innostaa, motivoida, pelastaa, olla roolimalli, suojella, tehdä maailmasta parempi paikka ja muistuttaa ihmisiä maailman hyvästä (Kinsella ym. 2015, 3). Sankaruus puhuttaa ja sankareiden olemassaoloa ja tarpeellisuutta on myös kyseenalaistettu. Kuten Bertolt Brecht (1943) näytelmässään Galilein elämä kirjoitti: ”onneton se maa, joka tarvitsee sankareita”.

Tutkielmani tärkein teoria ja viitekehys on Joseph Campbellin sankarimatka. Myyttien ja sankareiden parissa urauurtavaa tutkimusta tehnyt professori Campbell (1968) on luonut sankaruuden ympärille tyypillisen sankarimatkan eli *monomyytin*. Campbellin mukaan tämä sankaruuden peruskertomus on havaittavissa erilaisina variaatioina useissa eri kulttuureissa, niin itämaisissä myyteissä, kreikkalaisissa tarinoissa kuin uskonnollisissa kertomuksissakin. Campbellin työstä on tärkeää ymmärtää, että sankaruus ja sen muodot toteutuvat moraalisen tarinankerronnan kontekstien ja ulottuvuuksien kautta. Jo maailman ensimmäisenä pidetty tarina, yli kolme vuosituhatta vanha Gilgamesh-eepos, mukaili pääpiirteittäin Campbellin sankarimatkaa. Tarinan päähenkilö Gilgamesh ylsi seikkailuissaan sankarillisiin tekoihin taistellessaan vastoinkäymisiä vastaan ja etsiessään ikuista elämää. (Ks. Campbell 1968; Hämeen-Anttila 2003) Avaan sankarimatkan kulun yksityiskohtaisesti tutkielman luvussa 5.3. Samalla tuon esiin tutkimuksia, jotka ovat hyödyntäneet Campbellin teoriaa.

5.1 Perinteinen sankaruus

Sankareina pidetään usein henkilöitä, jollaisia toivomme itse olevamme ja ihailemme sankareiden ominaisuuksista niitä, joita haluaisimme myös itsellemme. Tavalliset ihmiset voivat vain unelmoida sankareiden teoista. (Virtapohja 1995, 38) Kirjallisuudessaan paljon sankaruutta käsitellyt Klapp (1969, 27–28) on luokitellut sankarityypit viiteen eri luokkaan 1.

Voittajat 2. Hyvät suoriutajat 3. Hyväksytyt sankarit 4. Yksinäiset ratsastajat 5. Epäitsekäät joukkuepelaajat, eli muiden palvelijat. Sankari on ihmisten luoma symboli, joka on muuttunut hiljalleen yhä enemmän sellaiseksi, mitä ihmiset haluavat julkisuuden henkilöltä (Klapp 1962, 14). Julkisuuden henkilön ja sankarin välillä nähdään kuitenkin olevan merkittävä ero. Sankarin koetaan edustavan vahvasti yhteisöään, kun julkisuuden henkilön tavoitteena on ajaa omaa etuaan (Reinikainen 1991). Käytän tutkielmassani johdonmukaisesti sanaa sankari, koska se on empiiristen havaintojeni mukaan yleisimmin käytetty mediassa, verrattuna esimerkiksi esikuvaan. En kuitenkaan aiemmankaan tutkimuskirjallisuuden pohjalta koe esikuvalla, sankarilla tai sanan muilla synonyymeillä olevan eroa ja esikuvallisuus voidaan muun muassa nähdä yhtenä sankarin tehtävistä (ks. Kinsella ym. 2015, 3).

Perinteiset sankarit ovat usein lähtöisin vaatimattomista olosuhteista, kokevat useita takaiskuja ja saavat apua yllättävistä ja epätodennäköisistä lähteistä. Nämä sankarit ylittävät odottamattomia esteitä ja palaavat lahjojensa kanssa takaisin yhteiskunnan pariin. (Allison & Goethals 2013; Campbell 1968) Sankarit voivat motivoida yksilöitä olemaan parempia ihmisiä lisäämällä tietoisuutta tarpeellisista tai ihanteellisista tavoista ja normeista (Klapp 1969). Sankari-sanalla on suomen kielessä useita synonyymejä ja rinnakkaiskäsitteitä, jotka osaltaan ilmentävät sankaruuden moniulotteisuutta. Synonyymejä ovat muun muassa urho, mestari, pyhimys ja tähti. Kuvassa 1 on esitettyä laajemmin synonyymisanakirjan suomenkielisiä vastineita sankari-sanalle ja se konkretisoi osaltaan sankaruuden käsitteen moninaisuutta.

Suuri henkilö
Puolijumala Voittaja
Suosittu Päähenkilö Jumala
Esikuva Urho Rohkea Johtaja
Valloittaja Taistelija Mestari
Urho Idoli Ässä Heeros Ihanteellinen
Pyhimys Uljas Seikkailija Tähti
Leijona Jumalatar
Marttyyri

KUVA 1. Sankari-sanana synonyymejä suomen kielessä (Synonyymisanakirja 2022).

Kirjallisuudessa on tuotu esiin kolme laajaa sankariluokkaa: taisteluskankarit (martial heroes), siviiliskankarit (civil heroes) ja sosiaaliset sankarit (social heroes). (Franco ym. 2011) Taisteluskankareita ovat muun muassa poliisit, palomiehet ja ensihoitajat, joita koskevat yhteiset säännöt suojella ja pelastaa ihmisiä vaaroilta. Siviiliskankarit vaarantavat itsensä, mutta tekevät sen ilman varsinaista sosiaalista velvoitetta, kuten hätäensiapuun ryhtyvä sivullinen. Sosiaaliset sankarit tekevät henkilökohtaisia uhrauksia, ilman välitöntä fyysistä vaaraa. Sosiaalisia sankareita ovat muun muassa tieteellisiä läpimurtoja tekevät tutkijat ja poliittiset henkilöt. (Franco ym. 2011; Zimbardo 2007) Urheiluskankareita ja urheilun kenttää on mielestäni mahdollista peilata sosiaalisten sankareiden luokkaan. Urheilijat toimivat julkisuudessa poliittisten henkilöiden tavoin ja urheilijoiden elämäntapaan kuuluu muun muassa paljon henkilökohtaisia uhrauksia, kun he priorisoivat elämäntyyliänsä oman hyvinvoinnin ja suorituskyvyn ympärille.

Tavanomaiselle sankarille tyypillisiä ovat fyysiset saavutukset, rohkeus ja suuri vakavan loukkaantumisen tai kuoleman riski. Tällaisesta sankarista esimerkkinä ovat sotaskankarit tai muut henkilöt, jotka pelastavat muita vaaralta, kuten aiemmin mainitut pelastusammattissa olevat henkilöt. Fiktiivisiä populaarikulttuuriin kuuluvia sankareita, kuten Supermania ja Batmania, pidetään sankarillisina samoista syistä: he ottavat riskejä ja tappelevat roistojen kanssa, jotta he voivat suojella muita ja olla hyvän puolella. Edellä mainittujen rinnalla useat pitävät kuuluisia urheilijoita sankarillisina. Urheiluskankarit ansaitsevat asemansa sankarillisten tekojen myötä, tuottamalla voittoja ja urheiluviihdettä loukkaantumisriskin rajoilla kilpaillessaan. (Ks. Kafashan ym. 2017, 37)

Sankariksi tuleminen vaatii menestystä, jonka viimeinen siunaus tulee urheilussa usein penkkiurheilijoiden eli katsojien kautta. Yleisesti vastaavaa sankareiden muodostumista tapahtuu myös useiden elokuvatähtien ja pop-laulajien tapauksissa. Nämä ilmiöt tuovat esiin yhteiskunnan menestyksen kautta tuomaa arvostusta, johon vain harvat yltävät. (Heinilä 1974, 182) Fyysisiltä ominaisuuksiltaan sankareita kuvataan usein vahvoiksi, joukosta erottuviksi ja elämää suuremmiksi ihmisiksi. Ainakin abstraktisti tarkasteltuna sankarit ovat tavallista ihmistä suurempia. Sankareiden suuruus voi johtua fyysisestä koosta tai sosiaalisista ominaisuuksista, kuten maineesta tai auktoriteetista. (Kinsella ym. 2017, 24; ks. myös Landau ym. 2011)

Sankarimyyttiä voidaan pitää yhtenä ihmismielen ja mielikuvituksen voimakkaimmista luomuksista. Se luo mielikuvaa siitä, että erityislaatuilla teoilla yksilön on mahdollista

saavuttaa sankarin maine. Jotta tekoa voidaan pitää sankarillisena, se on yleisesti tunnustettava sellaiseksi. Urheilujournalismi liittyy kyseiseen ilmiöön vahvasti, antaen urheilijoille tekoihinsa perustuvaa julkisuutta. Toisin sanoen muut ihmiset myöntävät sankarille urheilujournalismin kautta hänen tunnustuksensa. Onkin mahdollista, että tunnustettujen sankareiden varjossa on useita tekojensa puolesta sankarin maineen arvoisia henkilöitä, jotka jäävät vaille julkisuutta ja samalla viimeistä sankarin tunnustusta. (Boyle 2006, 1; Bownas 2022; 134; English 2016) Sankarin vastakohtana pidetään antisankaria, joka ei yksinkertaisuudessaan täytä perinteisen sankarin ominaisuuksia. Usein antisankarit edustavat pettymystä, kapinallisuutta ja ovat esimerkiksi joutuneet kokemaan sankareiden pilkkaa ja halveksuntaa. (Harris 1994, 18; Smith 1957, 67)

5.2 Urheilusankaruus

Urheilu on kautta aikain synnyttänyt yhteiskuntaamme sankareita ja voidaankin ajatella, että nämä kaksi ovat toisiaan ruokkivia voimia. Ilman urheilua ei olisi urheilusankareita ja ilman urheilusankareita tuskin olisi urheilua, sillä sankarit ovat juuri se taho, jotka tuovat urheilun lähelle sitä seuraavia kansalaisia. (Ks. Holt & Mangan 1996) Suomalaisista urheilijoista ensimmäiset sankarin ihannepiirteet täyttäneet olivat kestävyysjuoksija Hannes Kolehmainen ja kymmenottelija Paavo Yrjölä (Kokkonen 2008, 130). Urheilijoita arvostetaan Suomessa paljon ja suuria kansallisia juhlia järjestetään aina isomman voiton sattuessa. Suomalaisten kokoontuivat juhlimaan yhdessä muun muassa keväällä 2022 jääkiekon MM- ja olympiakullan kunniaksi. Lisäksi vuoden 2022 Rallin maailmanmestari Kalle Rovander sai merkittävää tunnustusta ja hänelle järjestettiin saman vuoden joulukuussa suuri kansanjuhla urheilijan kotikaupungissa Jyväskylässä. (Ks. Leijonat 29.5.2022; Knuutila 20.2.2022; Kotilainen 3.10.2022) Suomalaisista urheilusankareista on tehty tutkimuksia ja niissä on selvitetty muun muassa juuri edellä mainitun Hannes Kolehmaisen (Viita 2003) ja hiihtäjä Mika Myllylän (Haapamäki 2004) urheilusankaruuden muodostumista. Sankari on sanana vahvasti läsnä urheilussa ja esimerkiksi urheiluselostuksissa ”sankarin viittaa” on tarjolla aina lopputuloksen kannalta tärkeiden urheilusuorituksen yhteydessä.

Urheilusankarit suoriutuvat sankarin lailla urheilun kentillä ja media raportoii näistä edesottamuksista kansalle (Virtapohja 1998, 18). Urheilusankareilla on useita yhteisiä ominaisuuksia, kuten rohkeus ja tahdonvoima, mutta heihin liitetään erityisiä kansallisia ja

sosiaalisia piirteitä (Holt 1999, 12). Julkisuus luo urheilua ja sankaruutta. Urheilussa on voittajia ja mestareita, mutta vasta julkisuuden ja yleisön arvostuksen kautta heistä muodostuu sankareita. (Itkonen & Knuutila 1992, 148; Virtapohja 1998, 18) Urheilusankarin ominaisuuksista tärkeitä ovat hänen kykynsä osoittaa fyysistä erinomaisuutta, korkeaa moraalia, itsekontrollia ja oikeudenmukaisuutta, sosiaalinen pätevyys sekä taito vastaanottaa muiden ihmisten kommentteja (Barney 1985). Media tuo urheilusankareita esiin kansallisen ylpeyden lähteenä (Whannel 1992). Gahan (2014) arvioi, että juuri urheilusankareiden vuoksi urheilulla on niin suuri paikka nyky maailmassa – urheilu täyttää sen narratiivisen tyhjiön, jossa voimme muodostaa sankareita, jotka pystyvät yli-inhimillisiin ja myyttisiin tekoihin.

Urheilu peilaa kansakuntaa voittojen, tappioiden, romanssien ja unelmien kautta ja urheilusankaruutta voidaan verrata muun muassa Hollywoodin luomaan elokuvatähteyteen (Koski 1992, 164–165). Etenkin kotimaamme ensimmäisissä urheilusankareissa arvostettuja luonteenpiirteitä olivat hiljainen ja nöyrä. Urheilijan tuli lisäksi olla ylivoimainen ja vaatimaton. (Wilskman 1908; Kokkonen 2008) On tärkeää, ettei urheilijoiden kuvaa kiilloteta korostetusti sankarimaiseksi sillä inhimillisyys ja heikkoudet kuuluvat asiaan. Mikäli urheilusankari on liian täydellinen, voi häneen olla jopa vaikea samaistua. (Tiihonen 1996, 71) Kotimaisten urheilusankareiden edesottamuksia on painettu kansien väliin säännöllisesti kymmenen vuoden välein. Viimeksi vuonna 2017 ilmestynyt Suomen urheilusankareita -teos kunnioittaa urheilusankareita ja osoittaa aiheen olevan kirjallisuudenkin näkökulmasta merkittävä. Nykypäivän suomalaisen urheilusankarin ihannepiirteisiin kuuluvat muun muassa ylivoimaisuus, vaatimattomuus ja kärsivällisyys (Kokkonen 2008, 130). Urheilusankarit olivat hyvin pitkään miehiä ja Suomen ensimmäisinä naispuolisina urheilusankareina pidetään vuoden 1952 talviolympialaisten naishihtäjiä, Siiri Rantasta, Lydia Widemania ja Mirja Hietamiestä (ks. mts. 270).

Sankari saa arvonsa ja sankariasemansa muilta, omaan yhteisöön kuuluvilta ihmisiltä (Virtapohja 1998, 19). Kansallissankarin yhteisönä on oma kansa, Wilma Murron ja Topi Raitasen tapauksessa Suomen kansa tai vähintään suuri osa siitä. Urheilusankari esitetään yleisesti maansa edustajana ja kyseisen urheilulajin perinteiden jatkajana. Urheilijan saavutusten arvo nousee, mikäli niiden myötä syntyy jotain historiallista. Urheilusankarin henkilökohtaisilla ominaisuuksilla, perheellä ja lähipiirillä on suuri vaikutus siihen, millainen sankarikuva urheilijasta mediassa syntyy. (Virtapohja 1998, 242) Tämän todistaa myös Euroopan mestaruudet tuoneet illat, kun Wilma Murron ja Topi Raitasen perheitä, puolisoita ja

läheisiä haastateltiin ja heidän tarinoistaan kirjoitettuun lukuisia juttuja (ks. esim. Kivioja 20.8.2022; Vanhatalo & Karttunen 18.7.2022). Perheen ja läheisten vaikutus oli selkeä sankaruuden teema myös analyysissäni, jonka tuloksia esittelen luvussa seitsemän.

Koska urheilijat ovat nykypäivän odotusten mukaisesti vahvasti läsnä sosiaalisessa mediassa, voi heitä samalla kutsua termillä mediasankari. Yleisesti mediasankarin esittämiseen pätevät samat ominaisuudet, jotka luovat viihdesadussa jännitystä, todellisuuden ylittämistä ja esimerkiksi keskeisten toiveiden toteuttamista. Nämä tekijät mahdollistavat, että mediasankarit voivat Apon mukaan vastata etenkin nuoren yleisön mielihyvätarpeisiin ja samalla kehittää heidän moraaliensa ja arvoja. (Ks. Apo 1986, 285) On kuitenkin mahdollista, että vastaava sankareiden kasvatuksellinen rooli on nykypäivänä aiempaa pienempi. Huippu-urheilija on joka tapauksessa yksi nykypäivän näkyvimmistä roolihahmoista, joka on menestyksen hetkellä kansallissankari ja tappion koittaessa maan rakoon manattu (Heinilä 1974, 158). Median rooli kansallissankaruuden muodostumisessa on olennainen ja se on merkittävä osa urheilijoiden sankarikuvaa. Kansallissankarin status on olennainen osa urheilijoiden sankaruutta ja se syntyy median, muiden julkisuuden henkilöiden ja erilaisten fanirakenteiden yhteisvaikutuksesta. (Dumitriu 2018) Perinteinen urheilumedia onkin ollut rakentamassa kansainvälisiin kilpailuihin pohjautuvaa maailmankuvaa urheilusankareista (Mauro 2020, 947).

Tietyt urheilijat nousevat sankarin asemaan yliveritaisuutensa kautta, tuottamalla menestyksellään katsojille enemmän viihdettä ja mahdolliselle joukkueelleen muita enemmän hyötyä (Kafashan ym. 2017, 37). Menestyneiden yleisurheilijoiden on mahdollista toteuttaa tätä lajissaan, sillä kyseessä on maailmanlaajuisesti kilpailtu laji. Suomessa yleisurheilu lasketaan perinteisiin olympialajeihin muun muassa painin, hiihdon ja uinnin kanssa (Martiskainen 2017). Yleisön kiinnostus vaikuttaa paljon siihen, minkä lajin edustajista tulee urheilusankareita. Suomalaisyleisölle kiinnostavaa huippu-urheilua on erityisesti yleisurheilu, jääkiekko, hiihto, jalkapallo ja moottoriurheilu. Olympialajien rinnalla suosiotaan on vahvistanut nopeasti myös paraolympialajit. (Michelsen ym. 2022, 13)

Urheilusankaruutta kohtaan on esitetty myös eriäviä näkemyksiä. Vaikka rohkeus ja lujuus ovat yleisesti tunnustettuja sankarin ominaisuuksia, Franco ja Fimbardo katsovat, etteivät urheilijat ja heidän rinnallaan näyttelijät, keksijät ja poliitikot ole millään muotoa sankareita. Tutkijoiden mukaan muuttamalla ja madaltamalla sankaruuden kynnyksiä viemme samalla todellisilta sankareilta pois heidän ansaitsemaansa arvostusta. Kaksikko ei kuitenkaan pysty

tutkimuksessaan määrittelemään yksiselitteistä, todellisen sankarin, määritelmää. (Ks. Franco & Zimbardo 2006, 6) Urheilusankaruus ei ole myöskään ikuista ja voi päättyä esimerkiksi dopingrikkomukseen, jolloin urheilija muuttuu sankarista syntipukiksi (ks. Reed 2019, 84).

Suomalainen urheilu- ja yleisurheilumenestys on ollut viime vuosikymmenien aikana laskusuhdanteista ja kasvojenkohotusta on pitkään odotettu (Harinen ym. 2015, 90; Jokisipilä 2022, 27). Sankareita on lisäksi mahdollisesti tulevaisuudessa koko ajan vähemmän, kun suomalaisten syntyvyys pienenee ja huipulle pääseminen vaatii jatkuvasti nuoremmilta urheilijoilta enemmän panostuksia ja uhrauksia vapaan elämän suhteen. (Michelsen ym. 2022, 11–12) Yleisurheilun EM-kisojen tilastoissa menestyksen laskeva trendi näkyy selkeästi. Suomi jäi ensimmäisen kerran ilman mitaleja vuonna 1966 Budapestissä. Selkeä menestystason lasku tapahtui kuitenkin 1980-luvun puolivälissä. Viimeisimmän menestyskautensa suomalainen yleisurheilu koki 1970-luvulla, kun maa oli Euroopan kärkikymmenikössä muiden huomattavasti väkiluvultaan suurempien maiden kanssa. Viimeksi kymmenen parhaan joukossa Suomi oli Göteborgin kisoissa 2006. (ks. Jokisipilä 2022, 33) Onkin mahdollista, että yhtäkkisen menestyksen äärellä sankaruuden ja sankareiden luominen sekä niiden esille tuominen saattaa korostua.

5.3 Campbellin sankarimatka

Yhdysvaltalainen mytologioihin ja uskontotieteisiin erikoistunut professori Joseph Campbell kirjoitti ja tutki urallaan sankaruutta ja sen ilmentymistä tarinoiden muodossa. Campbell on luonut tyypillisen sankarimatkan teorian, monomyytin, jonka ensimmäinen versio julkaistiin vuonna 1949. Campbellin mallia tyypillisestä sankarimatkasta on sovellettu useissa eri tutkimusaloissa ja se on alallaan suosittu ja ainutlaatuinen teoria. Campbellin sankarimatka on mainittuna valtaosassa sankaruutta koskevista tutkimuksista ja hänen teoriallensa myyttisestä sankaruudesta on annettu sen julkaisusta lähtien hyvin paljon painoarvoa. (ks. esim. Allison ym. 2016; Bownas 2022) Campbellin teoriaa ja siihen liitettäviä urheilusankareiden esimerkkejä käytetään muun muassa englantilaisissa lukioissa mytologian ja sankaruuden opetuksessa (ks. Gahan 2014). Viimeaikaisessa journalismin tutkimuksessa Campbellin sankarimyytin avulla on selvitetty muun muassa, kuinka työtehtävissä kuolleista toimittajista uutisoidaan klassisten sankarimyyttien kerronnan tavoin ja toimittajat nähdään sankarillisina,

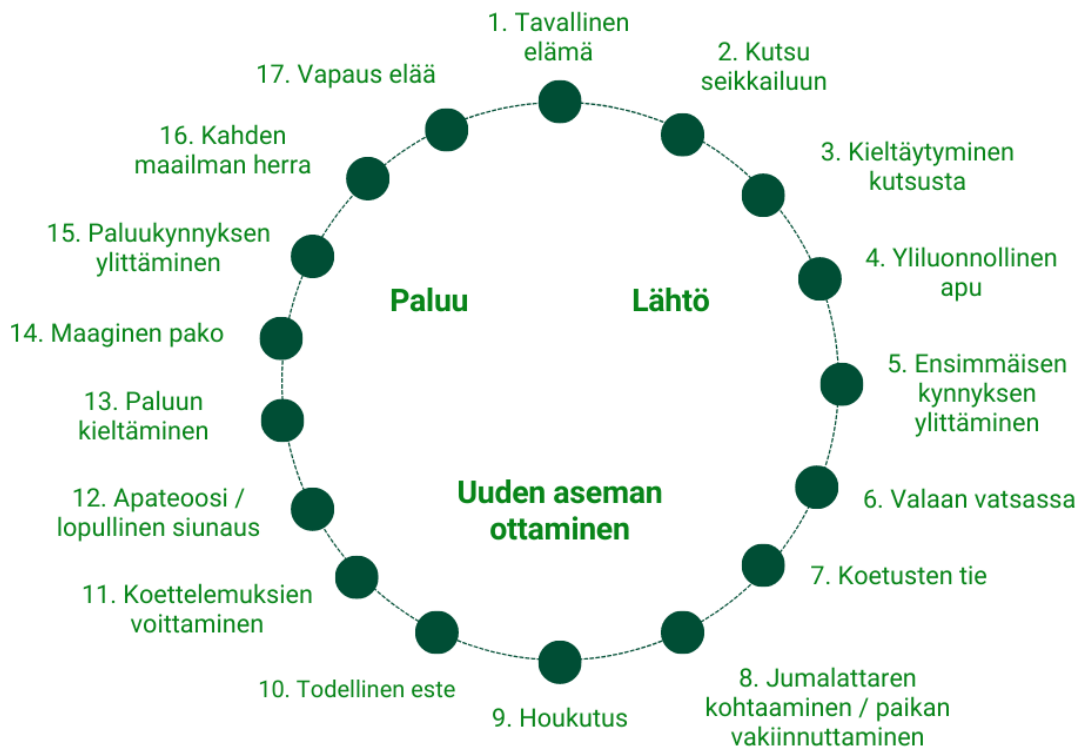
riskejä ottavina, rohkeina toimijoina ja toisinaan mediaansa edustavina ”paikallisina sankareina” (ks. McCaffey 2021).

Darren Kelsey (2016) selvitti tutkimuksessaan Campbellin monomyytin avulla, millaista kuvaa journalistiset artikkelit luovat brittiläisestä oikeistopopulistisen puolueen johtajasta, Nigel Faragesta. Tutkimuksen mukaan nykyajan mytologiset sankarit, kuten Farage, tavoittelevat jotain suurempaa hyvää ja haluavat palvella yhteiskuntaa Campbellin sankarimyytin mukaisesti. He eivät ole virheettömiä vaan modernin sankarin rooli kuvastaa sankarimyytin yhtä tärkeimmistä aiheista: itse sankarimatkaa. Lisäksi Kelsey (2021) on käyttänyt Campbellin monomyyttiä tarkastellessaan, miten narratiivit rakentuvat ja rakentavat sosiaalista ja psyykkistä arkitodellisuuttamme symbolien, kielen ja kulttuurin kautta. Kelsey tuo tutkimuskentälle näkökulman, että tarinat rakentuvat usein paradoksien, ristiriitaisuuksien, rohkeuden ja arvaamattomuuden kautta.

Campbellin monomyytin rakennetta on käytetty lisäksi tarkastelussa, miten urheilujournalismin tilastot, tarinallisuus ja kuvat loivat baseball-pelaajista sankareita (ks. Roessner 2009). Tutkimuksen mukaan baseball-pelaajat nähtiin journalismissa myyttisinä sankarihahmoina ja heidän sankaruuttaan korostettiin numeeristen tulosten avulla. Nämä tulokset tarjosivat myös mahdollisuuden verrata nykypäivän sankareita menneiden aikakausien saavutuksiin. Baseball-pelaajien teot, ruumiinrakenne, äly, sinnikkyys ja kova työ olivat sankaruutta ilmentäviä hyveitä. Sankaruutta ilmensivät lisäksi enemmän pätevyys kuin moraaliset hyveet. (Roessner 2009, 55) Tässä tutkielmassa käytän Campbellin sankarin matkaa apuvälineenä, tuottaakseni lisää ymmärrystä urheilujournalismista ja urheilusankaruuden olemuksesta. Campbellin teorian kautta pyrin avaamaan, mitä sankaruus on nykypäivän urheilijuuksiä käsittelevissä mediateksteissä ja mitä sankaruudesta ilmenee. Sankareiden yhteiskunnallisen merkityksen kautta se kiteytyy siihen, mitä asioita pidetään hyvänä, oikeana ja tavoiteltavana.

Campbellin teorian avulla pyrkimyksenäni on päästä entistä syvemmin käsiksi urheilun ja urheilujournalismin sankaruuden luonteeseen. Samalla haluan ymmärtää, miten sankaruus rakentuu ja mitä teemoja siihen liitetään. Sankarit ja sankareiden luominen ovat oleellinen osa journalistista tarinankerrontaa ja on kiinnostavaa, päteekö tämä lähes universaali myytti myös tässä tutkielmassa käsiteltäviin urheilijoihin. Hyödynnän Campbellin sankarin matkaa tutkimukseni analyysivaiheessa, sillä haluan selvittää, miten mahdollinen sankarimatka

ilmenee urheilujournalismissa, menestyksestä urheilu-uraa käsiteltäessä. Kuvassa 2 on kirjallisuuden pohjalta luomani mallinnos Campbellin sankarimatkasta ja sen vaiheista.

KUVA 2. Mukailu Joseph Campbellin 17-vaiheisesta sankarimatkasta (Campbell 1990, 213).

Tarkoitukseni on teorian kolmen pääkohdan (lähtö, uuden aseman ottaminen & paluu) ja kaikkiaan 17 alakohdan avulla teemoitella ja havainnollistaa Murrosta ja Raitasesta muodostuvaa sankaruutta ja sankarimatkaa. Seuraavissa alaluvuissa esittelen koko 17-vaiheisen monomyytin yksityiskohtineen ja tuon esimerkein sitä samalla lähemmäs 2000-luvun urheilumaailmaa. Terminologian puolesta monomyytti edustaa selkeästi omaa aikaansa. Sankarimatkan vaiheet ja eteneminen ovat kuitenkin päteviä ja kiinnostavia myös nykypäivän kannalta, minkä vuoksi myös urheilusankaruutta on perusteltua tarkkailla kyseisen monomyytin valossa. Koska siteeraan tässä luvussa suoraan Campbellin teosta, on kieli osittain vanhahtavaa ja esimerkiksi uskontoihin viittaavaa.

5.3.1 Lähtö

Campbellin monomyytin ensimmäinen kolmesta pääkohdasta on ero tai lähtö. Matka alkaa, kun sankari elää *tavallista elämää* ja saa *kutsun seikkailuun*, jonkun merkittävän tapahtuman myötä. Tämä kutsu merkitsee sankarille muodonmuutosta, henkisen matkan ja mysteerin alkamista. (Campbell 1990, 59) Tämän jälkeen sankari saattaa *kieltäytyä kutsusta* ja mikäli kieltäytyminen oikeasti tapahtuu sankarimatka jää toteutumatta. Kieltäytyminen on kuitenkin harvinaista ja epätavallista. (Campbell 1990, 64–65) Esimerkkinä tietynlaisesta kutsusta seikkailuun voidaan pitää jonkin lajin tai esimerkiksi aikuisten sarjassa tavoitteellisen kilpailemisen aloittamista. Muodonmuutoksen lopputuloksena yksilö muuttuu harrastajasta urheilijaksi, kun matka kohti ammattiurheilijan statusta alkaa.

Sankarimatkan jatkuessa päähenkilö saa *yliluonnollista apua*, joka edustaa suojelevaa ja hyvää voimaa. Auttava hahmo on opas tai opettaja ja se saattaa sielut tulevaan elämään. (Campbell 1990, 72–77) Seuraavaksi sankari saapuu portinvartijan luo ja hänen on *ylitettävä ensimmäinen kynnyks*. Portin takaa löytyy tuntematon ja vaarallinen maailma. Tavallinen ihminen on tyytyväinen porttien sisäpuolella pysymiseen, mutta sankari haluaa jatkaa matkaansa etsimään uusia kokemuksia. (mts. 80–83) Yliluonnollinen apu urheilijalle voi olla esimerkiksi uusi valmentaja tai jonkun vaihdetun harjoittelutavan tai -teknologian myötä parantuneet tulokset. Ensimmäisen kynnyksen ylittäminen on esimerkiksi arvokisapaikan saavuttaminen tai johonkin yleisesti arvostettuun tai hyvänä pidettävään tulokseen yltäminen. Uusien kokemusten etsimisenä ja matkan jatkamisena voidaan nähdä uudet arvokisat tai muutokset omassa harjoittelussa, kuten harjoitteluryhmän, -paikan tai valmentajan vaihtaminen.

Kutsu seikkailuun -vaiheen lopulla sankari joutuu vastoinkäymisten ja taistelujen jälkeen *valaan vatsaan*, kun mystinen, kynnyksellä kohdattu voima, ottaa vallan ja sankari näyttää kuolevan. Tässä kohtaa kynnyksen ylittäminen voidaan nähdä myös osittain itsetuhona – sankari menee sisäänpäin syntyäkseen uudelleen. Valaan vatsassa sankari irtaantuu ympäristöstään ja tapahtuu metamorfoosi, muodonvaihdos. (mts. 89–91) Tämä sankarimatkan vaihe voidaan nähdä urheilussa esimerkiksi jonain vaikeana hetkenä, kun esimerkiksi loukkaantumisen vuoksi lopettaminen voi olla lähellä. Tietynlainen muodonvaihdos voi tapahtua myös, jos urheilija ottaa jostain syystä, kuten motivaatio-ongelmien vuoksi etäisyyttä urheiluun.

5.3.2 Uuden aseman ottaminen

Eron ja lähdön jälkeen sankari ottaa elämässään uuden aseman. Sankarin matka vie tällöin kohti *initiaatiota*, jolla tarkoitetaan sanatakkasti henkilön vihkimistä uskonnollisesti tai yhteiskunnallisesti uuteen asemaan. (Campbell 1990, 93; Kotimaisten kielten keskus 2022) Urheilijalle uuden aseman ottaminen voi olla esimerkiksi matka kohti sankaruutta ilmentävää arvokisavoittoa. Initiaation ensimmäinen vaihe on *koetusten tie*. Sankarin on kestettävä sarja toisiaan seuraavia koetuksia, jotka mahdollistavat sankariksi tulemisen. Koetukset muodostavat yhden sankarimyyttien kuvausten suosituimmista vaiheista. (Campbell 1990, 93) Koetusten tien tuomat esteet ylitettyään sankarin seikkailu on tullut äärimmäiseen vaiheeseen – *jumalattaren kohtaamiseen*. Kohtaaminen luo kuitenkin monomyytin mukaan kriisin, sillä jumalatar ei voi koskaan olla sankaria suurempi. Monomyytissä jumalatar houkuttelee sankaria murtamaan kahleensa, opastaa sankaria ja muodostaa tämän kanssa liiton. (mts. 101–108) Urheilijan uralla jumalattaren kohtaaminen voidaan nähdä esimerkiksi tietyn tason ja statuksen vakiinnuttamisena. Urheilija matka menestykseen voi olla koettelemuksia toisensa jälkeen, kun huippu-urheilun varjopuoliin kuuluvat loukkaantumiset tai muut ongelmat esimerkiksi kehityksen suhteen ovat esillä.

Seuraava Campbellin monomyytin vaihe on *houkutus*. Jumalattaren kanssa solmittu liitto edustaa täydellistä elämän herruutta, mutta sankari saa matkalleen lisähaasteita fyysisten ja materiaalien houkutusten muodossa. Sankarin on päästävä näistä houkutuksista yli ja lopulta hän myös pääsee. (mts. 112–114) Kymmenennessä sankarimatkan vaiheessa, sovitus isän kanssa, sankari pääsee vihdoon kohtaamaan *todellisen esteensä* (mts. 117). Tämä sankarin matkan vaihe edustaa todellista käännekohtaa, kun sankari löytää matkansa todellisen tarkoituksen ja *voittaa koettelemukset* (mp.). Urheilijan tapauksessa houkutus voi aiheuttaa tietynlainen vapauksien vähyys: urheilu-uran aikana monet tavallisena pidetyt asiat ovat usein mahdottomia. Todellisena haasteena tai esteenä urheilijalle voi olla esimerkiksi tärkeät arvokisat, joissa pärjäämisen myötä tiedossa on mahdollisesti sankaruus ja sankariksi tuleminen. Arvokisoja ennen urheilijalla on myös mitä todennäköisimmin voinut olla useita fyysisiä haasteita, esimerkiksi loukkaantumisten ja muiden suorituskykyyn liittyvien tekijöiden myötä. Sovitus isän kanssa ja sen myötä sankarin todellinen este voi olla tärkeä arvokisa ja sen voittaminen tai jonkun muun meriitin saavuttaminen.

Initiaation viimeisessä vaiheessa sankarihahmo kohtaa oman loistavuutensa ja pääsee tietämättömyyden toiselle puolelle. Sankari vapautuu kaikista peloista muutoksen

ulottumattomiin. (mts. 135) Viimeistä vaihetta kutsutaan monomyytissä antiikin ajan termillä *apoteoosi*, joka tarkoittaa korottamista jumalaksi. Sankarin ylin ja lopullinen siunaus tapahtuu seikkailun edetessä helposti. Sankari on valioihminen ja synnynnäinen kuningas, hän ei kohtaa esteitä eikä erehdy. (mts. 154) Tämä lopullinen siunaus on niin ikään urheilijan uralla se hetki, kun henkilö saa asemansa sankarina. Se voi tapahtua saavutuksen, kuten mainitun arvokisamitalin tai arvostetun kilpailun tai tittelin voittamisen myötä.

5.3.3 Sankarin paluu

Sankarin paluu on kolmas ja viimeinen Campbellin monomyytin kokonaisuus. Siinä sankari kieltää usein aluksi vastuunsa ja *hylkää paluuajatuksensa*. Matkallaan sankari on löytänyt etsimänsä asian ja hänen on palattava takaisin mukanaan elämää muuttava voittosaalis. Monomyytin täydellinen tapahtumakehä edellyttää, että sankarin on ponnisteltava viedäkseen palkintonsa takaisin ihmisten maailmaan. Nämä urotyöt uudistavat yhteisöä, kansakuntaa, koko maata ja maailmaa. (Campbell 1990, 171) Sankarin paluun alkumetrit soveltuvat myös urheilumaailmaan, kun esimerkiksi urheilija on saavuttanut urallaan kovia ponnisteluja vaatineen arvokisamitalin ja tuo sen kotimaahansa. Suomalaiset urheilufanit ovatkin usein lentokentällä vastassa maailmalla menestyneitä urheilijoita ja muun muassa jääkiekkoliiga NHL:n Stanley Cup -pokaali kiersi menestystä niittäneiden suomalaispelaajien kotikaupungeissa, heidän saatuaan urheilusankarin maineen (ks. esim. Yle Kuopio 24.2.2014; Rosvall 28.7.2022).

Sankarin paluu jatkuu mahdollisesti *maagisen paon* merkeissä. Jumalten ja sankarin välinen takaa-ajo muodostuu, mikäli voittosaalis on saatu kyseenalaisin keinoin tai jumalat eivät halua, että sankari palaa. (Campbell 1990, 174) Seuraavaksi sankari saattaakin tarvita ulkopuolista apua päästäkseen takaisin seikkailultaan. Maailman on ikään kuin tultava hakemaan hänet. (mts. 182) Tavallinen maailma on erillinen sankarin maailmaan nähden ja seuraavaksi sankarin on *ylitettävä paluukynnys*. Tällä paluukynnyksellä sankarin on sopeuduttava siihen, että elämän ohimenevät ilot ja surut ovat todellisuutta. Sankarin perimmäinen tehtävä on lisäksi opettaa uudelleen sitä, mitä on opetettu ja omaksuttu väärällä tavalla. (mts. 189–190) Ammattuurheilija saattaakin kokea urallaan paljon erilaisia tunteita, esimerkiksi onnistumisten, epäonnistumisten tai loukkaantumisten hetkillä. Toisinaan ammattuurheilijat siirtyvät esimerkiksi lajinsa

valmentajiksi, mikä osaltaan voi ilmentää urheilumaailmassa sankarin perimmäistä tehtävää opettajana ja väärin tapojen korjaajana.

Seuraavaksi sankarista muodostuu *kahden maailman herra*, jonka jälkeen hän voi vapaasti siirtyä maailmoja jakavan kuilun yli, sekoittamatta toiseen ulottuvuuteen kuuluvia periaatteita toiseen. (mts. 201–202) Tämä voi ilmentyä urheilijan uralla mahdollisesti aiemminkin, kun henkilö omaksuu ammattiurheilijan identiteetin ja kykenee erottamaan sen tavallisesta arkiminästä. Urheilusankarin tapauksessa ilmiö voi näkyä muun muassa tietyn julkisuuden henkilön ja yksityishenkilön välisenä vaihteluna.

Viimeisenä sankarimatkan vaiheena sankarilla on *vapaus elää*. Ihmeellisen monomyytin tuloksena sankari joko kieltäytyy jatkamasta elämäänsä tai kykenee jatkamaan elämää sankarina. Tällöin hänen täytyy luoda itsestään kuva poikkeuksellisena yksilönä, jolla on oikeus synteihin. Sankari saa toimintaansa rauhan ja vapauden ja on saavuttanut maallisen palkinnon syvemmän tietoisuuden muodossa. (mts. 208–209) Usein menestyneet urheilijat onnistuvat jatkamaan elämäänsä sankaristatusta ylläpitäen vielä urheilu-uran jälkeenkin. Toisinaan menestyneet urheilijat ovat myös ongelmissa, kun kuilu urheilusankarin ja tavallisen elämän välillä on liian suuri. Tästä esimerkiksi on mahdollista nostaa hiihtäjä Mika Myllylän ja jääkiekkoilija Marko Jantusen tapaukset. Päihdeongelmista urheilu-uran jälkeen kärsineestä kaksikosta Jantunen sai elämänsä vielä alkoholi- ja huumeongelman jälkeen raiteilleen ja koulutti itsensä liikuntaneuvojaksi sekä päihdetyön ammattilaiseksi. Myllylä ei vastaavasti saanut enää dopingkärynsä jälkeen elämäänsä takaisin raiteilleen. (Lempinen 2017; Myllylä 2011) Kaikki voi siis mennä hyvin, mikäli urheilija löytää korvaavan asian ammattiurheilulle ja sankaruudelle, kuten aiemmin mainitun valmentamisen ja oppien eteenpäin jakamisen.

6 AINEISTO JA TUTKIMUSMENETELMÄT

Tässä luvussa esittelen aineistoni sekä tutkimuksessa käyttämäni laadullisen sisällönanalyysin ja narratiivisen analyysin menetelmät. Luvussa 6.1 ja sen kahdessa alaluvussa esittelen Urheilulehden jutuista koostuvan aineiston ja siihen tekemäni rajaukset yksityiskohtaisesti. Aineiston analyysissä hyödynnän laadullista, tarkemmin narratiiveihin keskittyvää, analyysiä, jonka vaiheet esittelen luvussa 6.2.

6.1 Urheilulehden jutut

Maisterintutkielmani aineisto koostuu kaikista Urheilulehden Wilma Murtoa ja Topi Raitasta käsittelevistä jutuista, jotka on julkaistu vuoden 2022 loppuun mennessä. Ensimmäinen Urheilulehden Wilma Murto -maininta on vuodelta 2015 ja ensimmäinen Topi Raitanen -maininta vuodelta 2016. Tuolloin niin Murto kuin Raitanen olivat ammattilaisuriensa alkumetreillä ja näin ollen heidät nostettiin esiin ensimmäisen kerran myös Urheilulehdessä. Vuoden 2022 loppuun mennessä Urheilulehdessä on julkaistu kaikkiaan 61 Wilma Murto -maininnan sisältävää juttua ja 75 Topi Raitanen -maininnan sisältävää juttua. Mainintojen määrä on molempien urheilijoiden tapauksessa kasvanut selkeästi kahden viime vuoden aikana, mikä jo osaltaan ilmentää urheilijoiden kasvanutta tunnettuutta. Pelkästään vuonna 2022 Topi Raitanen mainittiin 13:ssa ja Wilma Murto 12:ssa Urheilulehden jutussa. Olen listannut aineistoni kokonaisuudessaan tutkielman liitteisiin 1 ja 2, joista ilmenee jokaisen jutun otsikko ja julkaisupäivämäärä. Juttuja käsiteltäessä viitataan niihin Urheilulehden lyhenteellä UL sekä jutun julkaisupäivämäärällä. Mikäli jutuista kaksi tai useampi on julkaistu samassa lehdessä, olen erottanut ne kirjaimilla (a, b, c ja d).

Tallensin tekstit Urheilulehden julkaisuarkistosta suoraan tekstimuodossa. Tekstin lisäksi tallensin tuottamani aineiston pdf-muodossa olevina lehtileikkeinä, mutta koska lopullisena tarkastelun kohteena olivat ainoastaan journalistiset jutut ja niiden narratiivit, käytin analyysissäni Word-tiedostoiksi tallentamaani tekstiaineistoa. Kaikkiaan analysoitavaa aineistoa oli 66 sivua. Wilma Murtoa käsittelevien juttujen tekstiaineisto oli 27 sivua ja Topi Raitasta käsittelevien juttujen 39 sivua. Tutkimusaineiston tuottamista helpotti lisäksi yhteistyö Urheilulehden päätoimittaja Petri Lahden kanssa ja hän avusti minua lähettämällä listat lehden numeroista, joissa Wilma Murto ja Topi Raitanen ovat mainittuina. Käytän tässä tutkielmassa

aineiston keräämisen sijaan käsitettä aineiston tuottaminen, sillä minulla on tutkijana aktiivinen rooli ennalta määrittelemättömän aineiston tuottamisessa ja rajaamisessa, abstraktin ”keräämisen” sijaan (ks. Vuori 2022). Mahdollisuuteni olisi ollut valita tutkimukselleni ainoastaan tietyn aikavälin jutut tai esimerkiksi lähestyä aihetta täysin eri median kautta. Nämä ovat aktiivisia valintoja, joita tutkijana tein, joten pidän oman roolini tunnustamista tutkimuksen kannalta merkittävänä.

Urheilulehdessä urheilua seurataan laajasti ja yleisurheilusta tehdään etenkin arvokilpailujen aikaan paljon ennakkojuttuja sekä analyysyjä, joissa yksittäisten urheilijoiden rooli on vähäinen. Näin ollen myös Murrosta ja Raitasesta on julkaistu useita juttuja, joissa he eivät ole jutun pääosassa. Analyysissäni huomioin kuitenkin kaikki jutut ja niiden osat, joissa Wilma Murto ja Topi Raitanen ovat mainittuina, mahdollisimman kokonaisvaltaisen uranarratiivin muodostamiseksi. Juttujen luonteen hahmottamiseksi aloitin aineiston käsittelyn luokittelemalla tekstit juttutyypeittäin. Journalistisia juttutyyppejä väitöskirjassaan tutkinut Jyrki Pietilä (2008) tuo esiin etenkin sanomalehtijournalismissa esiintyvät seitsemän journalististen juttujen perustyyppiä. Kyseiset juttutyypit ovat uutinen, taustajuttu, selostus, reportaasi, haastattelu, pääkirjoitus ja pakina (Pietilä 2008, 41–88). Nämä juttutyypit ovat nähtävissä myös urheilujournalismin yleisimmistä juttutyypeistä, jotka ovat tuloskeskeinen ottelujuttu, feature-tyyppinen ottelujuttu, henkilöjuttu, urheilutapahtuman ennako-/jälkijuttu ja kolumni (ks. Rogers 28.8.2020). Nämä juttutyypit esiintyvät tunnistettavasti myös Urheilulehdessä. Joillain juttutyypeillä on lehdessä myös omat nimensä ja esimerkiksi kolumneihin verrattavissa olevat, toimittajan näkemyksiä ja asiantuntemusta sisältävät, jutut kulkevat Urheilulehdessä nimellä *Ottelupallo*. Tässä tutkielmassa kutsun niitä kuitenkin yksinkertaistuksen vuoksi kolumneiksi.

Pohjasin aineiston jaottelun yleisimpiin ja tunnustettuihin juttutyyppeihin. Teksteistä oli kuitenkin havaittavissa muutama erillinen juttutyyppi, joita Pietilä tai Rogers eivät tuoneet esiin. Analyysini myötä kävi ilmi, että Urheilulehden tapauksessa laajemmin jotain tiettyä aihetta, kuten laajemmin seiväshypyn tilannetta (esim. UL 09.08.2018), analysoivat tai muutamalla virkkeellä urheilijoiden uria arvioivat jutut eivät sovi mihinkään valmiiseen juttutyyppiin. Nimesin nämä jutut analyysi- ja arviojuttujen ryhmäksi, koska ne eivät olleet tunnustettu journalististen juttujen perustyyppi (ks. Pietilä 2008, 44). Analyysi- ja arviojuttujen ohella ilmiöjutut erottuivat aineistosta selkeästi omana luokkanaan, minkä vuoksi oli perusteltua muodostaa jutuista myös oman juttutyypin. Luokittelin ilmiöjuttujen kategoriaan

kaikki ne Urheilulehden jutut, jotka käsittelivät jotain tunnistettua ja olemassa olevaa ilmiötä syvällisemmällä otteella. Ilmiöjutut eroavat uutisesta, sillä ne eivät pyri tarjoamaan uutta tietoa vaan ainoastaan lisäämään tietoa jo jostain tunnetusta asiasta. Käytin ilmiöjuttujen rajaamisessa apuna lisäksi juttujen yläingressiä, jossa oli ilmiöjuttujen kohdalla usein erillinen maininta *ilmiö* (esim. UL 29.07.2020). Topi Raitanen on lisäksi mainittuna yhdessä esseessä (UL 26.08.2020), jonka erotin omaksi juttutyypikseen. Tässä tutkielmassa käyttämäni journalistiset juttutyypit ovat näin ollen urheilutapahtuman ennako- tai jälkijuttu, henkilöjuttu, analyysi tai arvio, kolumni, ilmiöjuttu, haastattelu, pääkirjoitus, reportaasi, uutinen ja essee. Alaluvuissa 6.1.1 ja 6.1.2 esittelen urheilijoita käsittelevät jutut ja niiden journalistiset juttutyypit.

6.1.1 Wilma Murto

Seiväshyppääjä Wilma Murrosta on julkaistu Urheilulehdessä vuoden 2022 loppuun mennessä 61 juttua, jotka kuuluvat kahdeksaan eri juttutyypiin (taulukko 1). Näissä jutuissa Wilma Murto on mainittuna, mutta hän ei välttämättä ole juttujen pääaiheena. Jutut ovat kaikkea henkilöjutuista lyhyempiin haastatteluihin ja erittäin lyhyisiin ennakkojuttuihin, joissa esimerkiksi käydään läpi Suomen yleisurheilumaajoukkuetta tiettyjä arvokisoja varten. Eniten Wilma Murto -mainintoja on ennako- ja jälkijutuissa (19). Toiseksi eniten Murto on mainittuna henkilöjuttujen kategoriassa (10) ja kolmanneksi eniten analyysi-/arviojuttujen kategoriassa (9).

TAULUKKO 1. Wilma Murtoa käsittelevät jutut Urheilulehdessä.

Juttutyyppi	Juttujen määrä
Urheilutapahtuman ennako-/jälkijuttu	19 (14 ennakkojuttua + 5 jälkijuttua)
Henkilöjuttu	10
Analyysi-/arviojuttu	9 (6 analyysiä + 3 arviota)
Kolumni (Ottelupallo)	9
Ilmiöjuttu	7
Haastattelu	3
Pääkirjoitus	3
Reportaasi	1
Yhteensä	61

Vuonna 2015 Wilma Murto oli 17-vuotias nouseva tähti, joka hyppäsi edelleen vuonna 2022 voimassa olevan seiväshypyn nuorten maailmanennätyksen, voittaen samalla nuorten MM-kultaa. Saman vuoden toukokuussa Urheilulehdessä julkaistiin myös ensimmäinen Wilma Murto -maininnan sisältävä juttu. Kyseessä on ennakkojuttu, joka käsittelee suomalaisten yleisurheilijoiden hallikilpailuja. Murto mainitaan jo uransa lopettaneen seiväshyppääjä Minna Nikkasen kohdalla, kun jutussa tuodaan esiin, kuinka kaksi nuorempaa hyppääjää ovat raivaamassa tietään kohti suomalaista huippua:

”Teinikaksikko Wilma Murto – Elina Lampela haastoi kokeneen Nikkasen aseman maan ykköshyppääjänä. MM-rajana on 450, joten nuorisokaartin halliennätykset (440 ja 432) eivät ole älyttömän kaukana rajasta.” (UL 28.05.2015)

Itseään käsittelevien henkilöjuttujen lisäksi Murto on mainittuna myös useissa muita urheilijoita käsittelevissä henkilöjutuissa. Pelkästään Murtoa käsitteleviä henkilöjuttuja on julkaistu Urheilulehdessä kahdeksan kappaletta. Näissä jutuissa hänen uraansa käsitellään erityisellä syvyydellä. Henkilöjutuista neljä on kirjoitettu vuonna 2016 ja jokaisena vuonna 2018, 2020, 2021 ja 2022 on julkaistu yksi henkilöjuttu.

Etenkin pääkirjoitukset olivat alkuhavaintojeni mukaan sellaisia, joissa urheilijat mainittiin vain nimeltä, eikä heitä kuvailtu sen syvällisemmin. Murron tapauksessa tällaisia olivat usein myös jotkut ennakko- ja jälkipuintijutut. Tästä joukosta löytyi kuitenkin hyvin laajasti erityyppisiä ja -aiheisia juttuja. Johtopäätöksiä juttujen luonteesta avaan tarkemmin tutkielman tuloksissa.

6.1.2 Topi Raitanen

Estejuoksija Topi Raitasesta on julkaistu Urheilulehdessä vuoden 2022 loppuun mennessä 75 juttua, jotka jakautuvat yhdeksään eri juttutyyppiin. Kuten myös Murron tapauksessa, näissä jutuissa Raitanen on mainittuna, mutta hän ei välttämättä ole jutun pääaiheena. Juttutyypit ovat Raitasta käsittelevissä teksteissä pitkälti samat kuin Murtoa käsittelevissä. Ainoana erona on, että Raitasen nimi oli mainittuna myös kahdessa uutisjutussa sekä yhdessä esseessä. Uutisjuttujen aiheena on suomalaisen urheilun menestymättömyys (UL 24.06.2020a) ja Dohan MM-kisojen stadion (UL 11.09.2019b). Essee (UL 26.08.2020) käsittelee puolestaan

koronaviruspandemian runteleman huippu-urheilun vetovoimaa. Eniten Topi Raitanen -mainintoja on Murron tapaan ennako- ja jälkipuintijutuissa (28). Toiseksi eniten mainintoja on kolumneissa (10) ja kolmanneksi eniten analyysi-/arviojutuissa (9). Kaikki 75 Topi Raitanen -maininnan sisältävää Urheilulehden juttua on koottu taulukkoon 2.

TAULUKKO 2. Topi Raitasta käsittelevät jutut Urheilulehdessä.

Juttutyyppe	Juttujen määrä
Urheilutapahtuman ennako-/jälkijuttu	28 (18 ennakkojuttua + 10 jälkijuttua)
Kolumni (Ottelupallo)	12
Analyysi-/arviojuttu	9 (8 analyysiä + 1 arviota)
Haastattelu	8
Ilmiöjuttu	7
Henkilöjuttu	6
Uutinen	2
Pääkirjoitus	2
Essee	1
Yhteensä	75

Vuonna 2015 Topi Raitanen kilpaili vielä entisessä päälajissaan suunnistuksessa, mutta oli hiljalleen tekemässä lajinvaihtoa keskimatkojen pariin, voittaen estejuoksussa 19-vuotiaiden Suomen mestaruuden ja Pohjoismaiden mestaruuden. Vuonna 2015 Raitanen oli lisäksi voittamassa Suomelle suunnistuksen nuorten MM-viestikultaa ja seuraavana vuonna 2016 hän voitti maastajuoksun Suomen mestaruuden. (Tilastopaja 2022) Urheilulehden ensimmäinen Topi Raitanen -maininnan sisältävä artikkeli on henkilöjuttu vuodelta 2016 ja se käsittelee juuri hänen monipuolisuuttaan ja lajinvaihtoaan. Kaikkiaan Raitasesta itsestään on kirjoitettu Urheilulehden kuusi henkilöjuttua, eikä hän ole mainittuna missään muita urheilijoita käsittelevissä henkilöjutuissa.

Henkilöjuttujen lisäksi Raitanen on näkyvästi esillä ennako- ja jälkipuintijutuissa, joissa hänen edesottamuksiansa kuvaillaan usein monisanaisesti. Kahdeksasta haastattelujutusta Raitasta itseään on haastateltu viidessä. Kolme muuta haastattelua ovat Urheilulehden *Poissa parrasvalosta* -haastatteluja, joissa on esitetty kysymyksiä jo lopettaneille urheilijoille. Syventävällä otteella kirjoitetut ilmiöjutut olivat sellaisia, joissa urheilijat olivat harvoin pääosassa. Juttujen kieli oli kuitenkin yleisesti esimerkiksi jo mainittuja pääkirjoituksia

värikkäämpää. Tyypillinen esimerkki jutusta, jossa narratiivi on vähäinen, on essee, jossa Raitanen mainitaan ja hänen kerrotaan juosseen uuden ennätyksen:

”Niinpä seurasin silmät biljardipalloina, kuinka Ugandan Joshua Cheptegei juoksi 5000 metrin maailmanennätyksen 12.35,36, Suomen Topi Raitanen kiirehti 3 000 metrin esteissä omaan ennätykseensä 8.16,57 ja Bayern München kukisti Mestarien liigan puolivälieräottelussa FC Barcelonan 8–2.” (UL 26.08.2020)

6.2 Laadullinen sisällönanalyysi

Hyödynsin tutkielmassani laadullisen ja teoriasidonnaisen sisällönanalyysin lähtökohtia (ks. Tuomi & Sarajärvi, 2018). Tutkimusmetodina sisällönanalyysi ei nojaa mihinkään tiettyyn teoreettismetodologiseen ajatteluun tai erityisiin sääntöihin ja sitä onkin mahdollista soveltaa tapauskohtaisesti (Kallinen & Kinnunen 2023). Merkityksiä tarkastellessa käytetty kieli on keskeinen tekijä, ja tämän vuoksi tarkastelin juuri tekstimuotoista aineistoa ja sen kieltä sankaruuden näkökulmasta (ks. Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 2). Analyysini pyrkimyksenä oli luoda journalististen juttujen pohjalta uusia merkityksiä ja kuvailla Urheilulehden luomaa urheilusankaruutta. Laadullisessa sisällönanalyysissä yhdistyvät analyysi ja synteesi: ensimmäiseksi aineisto ositetaan ja sen jälkeen kootaan uudella tavalla (Grönfors, 1982). Kiinnitin analyysissäni päähuomion leipätekstiin ja jätin ingressin sekä otsikot varsinaisen teemoittelun ulkopuolelle, sillä journalististen juttujen tarinallisuus rakentuu pääosin itse tekstissä.

Tutkielmani analyysivaiheessa hyödynsin mytologiaan perehtyneen yhdysvaltalaisen professorin Joseph Campbellin sankarimatkan teoriaa, monomyyttiä, jonka ensimmäinen versio julkaistiin vuonna 1949. Pidin tämän teorian raameja ohjaavana apuvälineenä sisällönanalyysissäni ja käytin Campbellin kirjallisuutta apuna löytääkseni aineistostani sankaruutta kuvaavia teemoja. Näin ollen tutkielmani analyysia voidaan pitää abduktiivisena, sillä sen ydin muodostui aineiston ja teorian pohjalta. (Ks. Tuomi & Sarajärvi 2018) Tutustuin aineistoon ensin Campbellin teoreettiset silmäläsit silmissäni ja sen jälkeen tein varsinaisen analyysini, ainoastaan Campbellin sankarimatkan tyypittelyyn pohjaten, jotta analyysini kuvastaa aineistoa niin hyvin kuin mahdollista.

Aloitin analyysini tutustumalla aineistoon perinpohjaisesti, minkä jälkeen merkitsin kohdat, joissa joko Wilma Murtoa tai Topi Raitasta käsiteltiin tai heidän uraansa viitattiin jollain tapaa. Tavoitteenani oli rajata aineistostani pois ne jutut ja kohdat, joissa Murtoa ja Raitasta ei käsitelty, vaan ainoastaan heidän nimensä mainittiin jossain täysin heidän urastaan ulkopuolisessa asiayhteydessä. Tällaisia epärelevantteja juttuja oli Murron 61 jutusta yhteensä 13 ja Raitasen 75 jutusta 14. Koska tarkastelin kuitenkin kauttaaltaan kaikkia Murrosta ja Raitasesta kirjoitettuja juttuja, ovat nämäkin jutut luonnollisesti laskuissa mukana. Esimerkkinä epärelevantista jutusta nostan ennakkojutut (UL 30.06.2016; UL 16.06.2021), joissa esitellään Suomen arvokisajoukkueita ja mainitaan ainoastaan Murron ja Raitasen nimi ja heidän lajinsa. Toinen esimerkki epärelevantista jutusta on haastattelu (UL 06.10.2016), jossa Murrolta kysytään neljä kysymystä, joihin hän vastaa hyvin lyhyesti. Kysymykset ovat muun muassa ”miten paljon keräsit tänä vuonna marjoja?” ja ”minkä kirjan haluaisit lukea?” Karsin tämän tyyppiset jutut ja kohdat aineistosta, koska ne eivät syventäneet ymmärrystä Murron tai Raitasen uraan tai heidän sankaruuteensa liittyen. Analyysin tavoitteena on tiivistää ja selkeyttää aineisto, mutta samalla säilyttää sen sisältämä informaatio tutkielman johtopäätöksiä varten (Eskola & Suoranta, 1998; Tuomi & Sarajärvi 2018, 122). Tällä karsinnalla rajasin aineistoni niin, että tarkempi paneutuminen ja Campbellin sankarimytologiaan peilaaminen oli mahdollista.

Rajauksen jälkeen siirsin aineistoni ATLAS.ti-sisällönanalyysityökaluun, jonka avulla suoritin varsinaisen luokittelun sankarimatkan ja sankaruuden mukaan. Tutustuin ensin aineistoon ja pidin taustalla mielessä Campbellin, mikä auttoi hahmottamaan, mitkä kaikki asiat pystyvätkään luomaan sankaruutta ja kuvaamaan sitä. Tämä auttoi paljon seuraavia tutustumiskertoja, kun aloitin varsinaisen itsenäisen ja oman analyysini, jossa keskityin entistä syvemmin juttujen luonteeseen ja niiden kerrontaan. Samalla valitsin sisällönanalyysilleni analyysiyksikön, eli tarkasteltavan osan. Tutkielmassani tarkoituksenmukainen analyysiyksikkö oli virke tai kappale, joka käsitteli yhtä ja tiettyä aihetta, koska tavoitteenani oli tunnistaa aineistosta ne piirteet, jotka kuvaavat urheilusankaruutta (ks. Kallinen & Kinnunen 2023). Yksittäinen sana olisi näin ollen ollut liian suppea varsinaisen kerronnan havaitsemiseksi ja vastaavasti kokonaisten juttujen analysoiminen ei olisi mahdollistanut tutkimusongelman kannalta tarpeeksi yksityiskohtaista teemoittelua. Lyhyimmillään yksi analyysiyksikkö oli analyysissäni muutaman sanan ja pisimmillään yhden kappaleen verran. Koodasin aineistoni kauttaaltaan ja loin alustavat tekstiä kuvaavat luokat. Teemoittelin jokaisen sankaruutta ilmentävän kohdan ainoastaan yhteen luokkaan. Laadullisessa sisällönanalyysissä on tärkeää

arvioida teemoja tarkasti, jotta on mahdollista havaita, vastaavatko ne tutkimuskysymykseen ja luovatko ne aineistosta tarkoituksenmukaisen kuvan. (Ks. esim. Braun & Clarke 2022; Krippendorff 2004)

Analyysini teoriasidonnaisuus syntyy luvun 5.3 Campbellin sankarin tyypillisestä matkasta, jota käytin apunani aineiston läpikäynnissä ja koodaamisessa. Campbellin teoria kulki laadullisen sisällönanalyysini rinnalla, mutta tein analyysissäni sankaruudesta jatkuvasti myös omia havaintoja, jotta mitkään sankaruuden piirteet eivät jäisi analyysini ulkopuolelle. Analyysin edetessä on tärkeää tunnistaa aiemman tiedon, tässä tapauksessa Campbellin teorian, vaikutus. Tarkoitukseni ei ollut varsinaisesti testata Campbellin monomyytin sopivuutta urheilusankaruuteen, vaan luoda sen avulla uusia ajatuspolkuja ja säilyttää avoimuuteni aineistoa kohtaan. (Ks. Eskola 2007; 2011; Tuomi & Sarajärvi 2018, luku 4) Seuraavissa alaluvuissa esittelen tarkemmin kerrontaan ja narratiiveihin pohjautuvan sisällönanalyysini sekä tuon esiin analyysiesimerkin prosessistani.

6.2.1 Narratiivinen analyysi ja tutkielman analyysitapa

Tässä luvussa avaan tarkemmin sitä, mitä juuri narratiiveihin keskittyvä analyysi tarkoittaa ja miten se sisältyi osaksi laadullista analyysiäni. Hyödynsin kerrontaan keskittyvää eli narratiivista analyysiä tutkimuksessani, sillä se soveltuu erilaisten tekstien, haastattelujen, dokumenttien ja esimerkiksi elämäkertojen tarkasteluun. Se tarjosi otollisen lähestymistavan myös tähän tutkielmaan, jossa kiinnostukseni oli juttujen tarinallisuudessa. Narratiivisuus on tutkimuksen alalla lähestymistapa, joka kiinnittää huomiota kertomuksiin tiedon rakentajana ja välittäjänä. Tutkimuksen ja kertomusten suhdetta voi Hannu Heikkisen (2015) mukaan tarkastella kahdesta päänäkökulmasta: tutkimus käyttää usein materiaalinaan kertomuksia, mutta toisaalta se voidaan myös ymmärtää kertomuksen tuottamiseksi maailmasta. (Ks. Heikkinen 2015, 143)

Tämän maisteritutkielman lähtökohdat pätevät näihin molempiin – journalististen juttujen narratiivien hyödyntämiseen ja mahdollisesti uusien sankarikertomuksien hahmottamiseen ja tuottamiseen sekä niiden kriittiseen ymmärtämiseen urheilun mediajulkisuuden yhteydessä. Tutkimuksessani narratiivinen analyysi keskittyi median luomiin kuvauksiin ja kulttuurissa yhteisesti jaettuihin totuuksiin Murron ja Raitasen urheilu-urista (ks. Seppänen 2005, 82–86).

Käsitteenä narratiivisuus on peräisin latinan kielen sanoista *narratio* ja *narrare*, jotka tarkoittavat kertomusta ja kertoa. Suomen kielessä narratiivisuudesta käytetään usein sanaa tarinallisuus. (Ks. esim. Hänninen 1999) Tarinan ja kertomuksen käsitteille on vakiintunut kielessä erilainen merkitys, jossa kertomuksia pidetään yläkäsitteenä ja tarinaa alakäsitteenä (Heikkinen 2015, 143).

Narratiivisessa analyysissä tapahtumia voidaan jakaa tapahtumiin ja päähenkilön, eli tässä tapauksessa urheilijan tekoihin (ks. Heikkinen 2015, 162). Tarkastelin aineistoani mediatuotteena ja pyrin pitämään mielessäni, että kertomukset eivät ole kohdehenkilön itse luomia, aitoja kuvauksia elämästään, vaan toimittajat muokkaavat todellisuutta narratiiveilla ja heillä on ollut aineistojen luomisessa aktiivinen rooli (ks. Saarilampi 2007). Urheilulehden jutut eivät siis kuvaa Murron ja Raitasen kokemuksia omasta urastaan. Tiedostan myös, että tutkimukseni avulla oli mahdollista luoda kuvaa ainoastaan toisen käden tulkintojen ja yksittäisen median avulla luodusta sankarinarratiivista, ei absoluuttista totuutta Murron ja Raitasen urheilusankaruuden olemuksesta (ks. Tökkäri ym. 2015, 111).

Tarinallisuuden ominaispiirre on, että se koskee ajassa eteneviä tapahtumakulkuja. Tapahtumat voivat olla päähenkilön tekoja tai hänelle tapahtuvia asioita, jotka muodostavat tarinan. (Hänninen 2015, 162; Chatman 1978) Tässä tutkielmassa lähestyin narratiivista analyysiä ajallisena jatkumona, johon myös Campbell on ohjannut. Tarkoitukseni oli siis hahmottaa urheilijoiden sankaruuden luonne uran alusta tähän hetkeen, eli niin sanottu sankarimatka. Tämän vuoksi käsittelin ja analysoin aineistoni juttuja kronologisessa järjestyksessä, jotta uran kehittyminen ja sankaruuden narratiivit olivat mahdollista poimia tekstistä.

Aineistossani kertomukset urheilijoiden elämästä alkoivat usein lapsuudesta ja kertausta oli paljon, joten kronologinen tarkastelu oli lopputuleman kannalta selkein ratkaisu. Esimerkiksi Topi Raitasesta julkaistuissa henkilöjutuissa hänen uransa käsiteltiin usein lapsuudesta lähtien, ainoastaan hieman eri näkökulmista. ”Metsästä maailmalle” (UL 16.08.2018) otsikoidussa jutussa tuotiin esiin perheen urheilullisuuden vaikutus Raitasen liikunnallisuuteen ja ”Metsästä stadionille” (UL 15.07.2020) otsikoidussa jutussa kuvailtiin perheen yhteisiä luontoretkeä ja matkustamista. Tutkimuksessani journalististen juttujen luonne luo siis jo oman mielenkiintoisen näkökulman narratiivien analyysiin, sillä silloin, kun urheilijoiden tarinat alkoivat ei kukaan tiennyt vielä sitä, mihin tarina eli urheilijoiden urapolku on heitä viemässä, toisin kuin tavanomaista tarinaa kirjoittaessa.

6.2.2 Analyysiesimerkki

Tässä luvussa tuon esiin analyysiesimerkin, joka avaa tutkielman analyysitapaa käytännön tasolla. Analyysiprosessi on tehty jokaiselle Urheilulehden artikkeleista koostuvan aineistoni jutulle (N=136), eli kaikille 61:lle Wilma Murtoa käsittelevälle ja 75:lle Topi Raitasta käsittelevälle jutulle. Tämän analyysiesimerkin juttu on henkilöjuttu Wilma Murrosta ja se on julkaistu Murron uran alkuvaiheilla.

Otsikko: *Viiden metrin Wilma* (UL 28.01.2016)

Jutun alku kertoo Wilma Murron lahjakkuudesta, hänen uransa alusta ja tulevista tavoitteista. Olen merkinnyt ensimmäisen virkkeen koodilla *lahjakas* ja toisen virkkeen koodilla *päämäärätietoinen*.

”Kysyy keneltä tahansa lajin tuntijalta, niin Wilma Murto, 16, on fyysisiltä ominaisuuksiltaan niin lahjakas seiväshyppääjä, ettei toista ole Suomessa nähty. Murrolle itselleen viisi metriä on ollut itsestään selvä tavoite jo pitkään.”

Kerronta jatkuu kuvailulla Murron lapsuudesta ja siitä, miten hän päätyi seiväshypyn pariin ja miten laji on pitänyt hänet otteessaan. Merkitsin kohdan koodilla *intohimoinen*.

”WILMA MURTOA valmentava Jarno Koivunen on nähnyt luotsattavansa kehityksen 9-vuotiaasta lähtien. Tuolloin innokas salolaistyttö ilmestyi Koivusen vetämään seiväshyppäkouluun Turkuun. Laji alkoi kiehtoa heti.”

Seuraavassa merkitsemässäni kohdassa tuodaan esiin Murron uran alussa kilpailleita seiväshyppääjiä ja heidän väliseensä kilpailuun viitataan mahdollisena uran nostattajana. Tämän vuoksi merkitsin kohdan koodilla *muut urheilijat*.

”Murron uran alku osuu siihen aikaan, jolloin Minna Nikkanen ja Vanessa Vandy kilpailivat Suomen ykköshyppääjän paikasta ja taistelivat arvokisapaikoista.”

Seuraavaksi jutussa tuodaan esiin Murron saama ulkopuolinen tuki. Murron äiti kyyditsi häntä ja hän muutti lisäksi nuorena toiselle paikkakunnalle opiskelemaan. Tämän vuoksi merkitsin kohdan koodilla *perhe ja tukijat*. Samalla Murto on tehnyt uhrauksia jo nuorena urheilu-uransa mahdollistamiseksi, joten merkitsin toisen virkkeen koodilla *uhraus*.

”Äiti kyyditsi tyttöönsä useita kertoja viikossa Salosta Turkuun. Matkarasitus jäi, kun Murto aloitti Kerttulin urheilulukion Turussa syksyllä 2014.”

Jutussa tuodaan esiin lisää Wilma Murron synnynnäisiä ominaisuuksia, joten merkitsin kohdan koodilla *lahjakas*.

”Miksi Murto sitten on niin ihanteellinen seiväshyppääjäksi? Hän on pitkä, ulottuva ja nopea. 181-senttisenä hän on selvästi pidempi kuin Nikkanen (169), Isinbajeva (174) ja Pekingin MM-kultamitalisti, 491 hypännyt Yarisley Silva (161).”

Ominaisuuksien esiintuominen jatkuu. Merkitsin kohdan edellisen tapaan koodilla *lahjakas*.

”Seiväshyppyn vaikeus on siinä, miten saada nopeus ja voima siirrettyä hyppyyn siinä vaiheessa, kun tullaan kuopalle ja aletaan taivuttaa seivästä. Tämä vaihe on yksi Murron vahvuuksista.”

Jutussa kuvaillaan seuraavaksi menneitä ja nykyisiä vaikeuksia, joita Murto on uransa alkuvaiheilla kohdannut, minkä vuoksi merkitsin tämän koodilla *vaikeus*.

”Viime kesä meni osittain pilalle, kun jalkaterän veneluusta löytyi rasisurmurtuman esiaste. Vuonna 2015 Murrolla oli vastaavanlainen rasisurmurtuman esiaste lannerangassa. Siitä toipuminen kesti puolisen vuotta.”

Seuraavaksi jutussa tuodaan esiin Murron uran uusia kokemuksia ja tulevia vaiheita eli hallikilpailuista ulkoradoille siirtymistä. Tämän kohdan merkitsin koodilla *kokematon*.

”Murrolla oli erinomainen hallikausi vuosi sitten, ja vielä kovempi on parhaillaan menossa. Kyseessä on kuitenkin toisenlainen laji, kun siirrytään ulos epätasaisen sään armoille.”

Jutun lopussa viitataan Murron nuoruuteen ja potentiaaliin. Jutussa uskotaan, että aikuisten sarjojen kovat tulokset ovat vielä edessäpäin, joten merkitsin kohdan koodilla *kohti menestystä*.

”Tapahtui ensi kesänä mitä tahansa, niin todelliset tavoitteet ovat vasta vuosien päässä.

Tuloksia ei tässä vaiheessa kannata miettiä, vaan sitä, miten urheilija kehittyy ja pysyy terveenä.”

Koodien hahmottelun jälkeen loin niiden pohjalta alateemat ja yläteemat. Taulukossa 3 tuon esiin neljä esimerkkiä sisällönanalyysini teemoittelusta ja teemojen muodostuksesta.

TAULUKKO 3. Esimerkki tutkielman sisällönanalyysistä aineistoa käyttäen.

SANKARUUTTA ILMENTÄVÄ KOHTA	ALATEEMA	YLÄTEEMA
<i>”Ratakausi alkoi murheellisesti, kun Raitanen kolhi jalkansa esteeseen Belgian Oordegemissä. Polveen tuli pehmytkudosvaurioita, ja harjoittelua piti höllätä.”</i>	Vaikeus	Urheilu-uran vaiheet
<i>”Minna opetti ainakin, että suomalaisuus ei ole este sille, että pääsee hyppäämään kansainväliselle huipputasolle.”</i>	Muiden urheilijoiden vaikutus	Ulkoinen apu
<i>”Raitasessa on paljon tulevaisuuden suurjuoksijan aineksia. Hän on suunnistustaustansa ansiosta liikkunut riittävästi lapsuudestaan asti, lisäksi</i>	Lahjakas	Urheilijoiden ominaisuudet

häneltä löytyy älyä, karismaa,
rohkeutta ja sisua.”

” Kuortaneen Eliittikisoissa
MM-raja ei mennyt aivan rikki,
mikä oli uljasraamiselle
urheilulukiolaiselle raskas
pettymys. Kauden ja lyhyen
lepojakson jälkeen Murto
tarttui harjoitteluun entistä
vimmaisemmalla otteella.”

Päämäärätietoinen

Urheilijoiden ominaisuudet

7 TULOKSET

Tässä luvussa esittelen sisällönanalyysini perusteella muodostamani teemat ja alateemat, jotka kuvaavat Wilma Murron ja Topi Raitasen sankaruuden ja sankarimatkan rakentumista kolmesta eri näkökulmasta. Tutkielman tulokset ilmentävät sankaruuden moniulotteisuutta, sillä Urheilulehden juttujen myötä oli havaittavissa, että Murron ja Raitasen sankarinarratiivi rakentuu *urheilijoiden ominaisuuksista*, heidän saamastaan *ulkopuolisesta avusta* ja heidän *urheilu-uriansa vaiheista* ja niiden kuvailusta. Yleisesti tuloksista on havaittavissa, että Urheilulehden jutut rakentavat Murron ja Raitasen urheilusankaruutta tarinallisen journalismin keinoin ja pyrkivät tuomaan esiin, kuinka urheilijat saavuttivat Euroopan mestaruuden useiden vaikeiden aikojen ja kokemuksien jälkeen. Jutut olivat kuvailevia ja sankarimatkan kulkua selostettiin usein syy-seuraussuhtein ja kuvailen *miten* kaikki tapahtui (ks. Lassila-Merisalo 2020, luku 4; Nousiainen 2013, 6; Van Krieken 2019, 1–2).

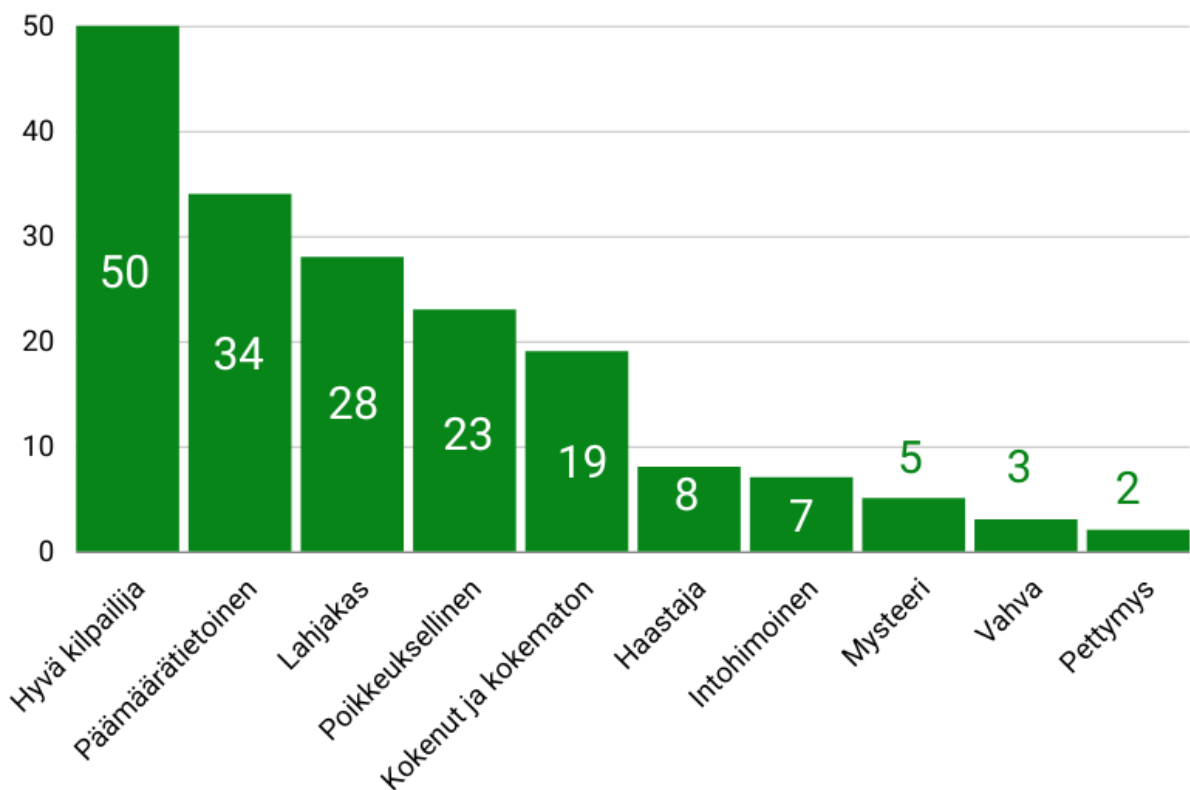
Urheilulehdessä julkaistuja juttuja oli vain niukasti Euroopan mestaruuksien jälkeiseltä ajalta, jolloin itse sankaruutta kuvaavia tekstejä oli lopulta suhteellisen vähän. Urheilulehden kerronnasta oli selkeästi huomattavissa etenkin sankareiden vaikutus yleisölle ja heidän olemuksensa kansakunnan yhdistäjänä. Murron ja Raitasen menestystä kuvailtiin suomalaisen yleisurheilun kasvojenpesuksi (UL 24.08.2022b). Tulososion jokaisessa alaluvussa on kuva, joka kokoaa yhteen jokaisen teeman sisällön ja tiivistää analyysini tulokset. Kuvissa näkyvät luvut osoittavat kunkin teeman koodien määrän, eli niiden yleisyyden aineistossa. Tutkimusongelmani huomioiden tarkoitukseni ei kuitenkaan ole analysoida syvällisemmin teemojen tai alateemojen esiintyvyyttä tai niiden vallitsevuutta. Tuon koodien määrät kuvien yhteydessä esiin, sillä ne lisäävät syvyyttä ja informaatiota tutkimuskohteesta, mutta en arvota kerronnasta muodostamiani sankariominaisuuksia niiden esiintyvyyden perusteella. Alaluvuissa ja alalukujen alaluvuissa tuon esiin havaintojani siitä, miten teemat nivoutuvat urheilusankaruuteen ja millaisissa Urheilulehden jutuissa teemat esiintyivät.

7.1 Murron ja Raitasen ominaisuudet sankaruutta rakentamassa

Urheilulehden jutuissa Murron ja Raitasen ominaisuuksien kuvailu oli suurin ja samalla selkein yksittäinen tema sankarinarratiivin muodostumisessa. Urheilusankarin henkilökohtaisilla ominaisuuksilla onkin valtava vaikutus siihen, millainen sankarikuva hänestä mediassa syntyy

(Virtapohja 1998, 242). Jutuissa urheilusankaruus ilmeni vahvasti etenkin urheilijoiden positiivisen kuvailun kautta. Murto ja Raitanen nähtiin Urheilulehdessä ennen kaikkea *hyvinä kilpailijoina* sekä *päämäärätietoisina*, *lahjakkaina* ja *poikkeuksellisina* urheilijoina ja nämä teemat voidaankin rinnastaa näkemykseen, jonka mukaan sankarit ovat yleisesti synnynnäisiä valioihmisiä (ks. Campbell 1990, 154).

Aluksi jutuissa tuotiin selkeästi esiin Murron ja Raitasen *kokemattomuutta*, joka muuttui kerronnassa etenkin Euroopan mestaruuksien kynnyksellä *kokemukseksi*. Kokemuksen karttumisen ja kokeneeksi urheilijaksi tuleminen voidaan myös osaltaan nähdä ilmentävän tietyn kynnyksen ylittämistä ja sankariksi tulemistä (ks. Campbell 1990, 80–83). Murron ja Raitasen *intohimoa* urheilua kohtaan korostettiin ja lisäksi heidät koettiin Urheilulehden jutuissa toisinaan *haastajana*, *mysteerinä*, *vahvana* ja *pettymyksenä*. Murron ja Raitasen ominaisuudet ja niitä kuvaavien teemojen esiintyvyys aineistossa on koottu kuvaan 3. Urheilulehdessä selkeästi eniten korostui Murron ja Raitasen hyvän kilpailijan ominaisuudet (50 koodia).

KUVA 3. Urheilijoiden ominaisuudet -teeman alateemat ja niiden esiintyvyys aineistossa.

7.1.1 Hyvä kilpailija

Wilma Murtoa ja Topi Raitasta käsittelevissä Urheilulehden jutuissa korostui heidän hyvä suoriutuminen kilpailutilanteissa, minkä voidaan jo itsessään nähdä olevan yksi sankaruutta ilmentävä tekijä (ks. Klapp 1969, 27–28). Urheilulehden jutuissa tuotiin selkeästi esiin kaksikon hyvyys nimenomaan kilpailuissa, ei esimerkiksi yleisesti urheilijana, minkä vuoksi se oli erotettavissa omaksi selkeäksi teemakseen. Usein kilpailutilanteissa onnistuminen rinnastettiin Suomen hienoon edustamiseen, itsensä ylittämiseen tai vähintään omalla tasolla kilpailemiseen (ks. esim. UL 11.08.2021a). Murron kisavahvuus tuli esiin muun muassa toimittajan kysymyksessä, joka oli kirjoitettu auki elokuussa 2021 julkaistuun henkilöjuttuun *470 olisi hieno kruunu kaudelle*:

”Tokion viides sijasi oli luontevaa jatkumoa hyvälle ulkokaudellesi. Kesäkuun puolivälistä lähtien olet hypännyt joka kisassa vähintään 450, ja kesä-heinäkuun taitteessa hyppäsit urasi kolme parasta ulkotulosta. Osaatko sanoa, mistä hyppyvarmuus johtuu?” (UL 25.08.2021a)

Raitasta kuvailtiin jutuissa muun muassa suomalaiseksi valopilkuksi ja erinomaiseksi kilpailijaksi. Vahvan kilpailijan status korostui myös kolumnissa *Topi Raitasen suuri arvoitus* (UL 14.07.2021b), jossa tuotiin esiin, ettei Raitasella ollut vuosina 2018–2020 yhtään huonoa kilpailua. Lisäksi ennakkojutussa *Loppukiriin luottaen* (UL 14.07.2021c) kuvailtiin Raitasen ominaisuuksiin nojaten, millainen kilpailun kulku olisi hänelle optimaalisin vuoden 2021 Tokion olympialaisissa:

”Riossa 2016 alkuerissä ei hurjasteltu, finaaliin riitti 8.27,69. Lontoossa 2012 lähes sama kaava toistui, vain yhdessä kolmesta alkuerästä juostiin alle 8.20. Tällainen sopii Raitaselle kuin nenä naamaan. Hän on taktisesti erinomainen ja kirivahva kilpailija, joka pystyy taatusti peittoamaan loppusuoralla tilastollisesti paljonkin itseään kovempia juoksijoita. Raitanen epäonnistuu kilpailutilanteissa todella harvoin.” (UL 14.07.2021c)

Vuoden 2022 Münchenin EM-kilpailujen ja Euroopan mestaruuksien jälkeen Raitasen ja Murron ominaisuudet hyvinä kilpailijoina korostuivat Urheilulehdessä. Juuri tällaisten voittojen ja sankarillisten tekojen sekä kilpailujen myötä asema urheilusankarina käy usein

toteen (ks. Kafashan ym. 2017, 37). Murron vahvan kilpailijan statusta tuotiin esiin ilmiöjutussa *Seiväs on uusi keihäs* (UL 24.08.2022b), kun hänen kuvailtiin suoriutuneen EM-finaalissa kaikin puolin erinomaisesti:

”Kaikki onnistui, mestaruus varmistui kilpailun toisella SE-tuloksella, minkä jälkeen Murto meni vielä kylmänviileästi ilman tunnekuohuja vauhtiradan päähän kokeilemaan, menisikö 485. Menihän se.” (UL 24.08.2022b)

Raitasen hyvän kilpailijan status tuotiin esiin vetovoimatekijänä EM-kisojen jälkeen käytävälle Ruotsi-ottelulle, jossa Ruotsin ja Suomen yleisurheilumaajoukkueet kilpailevat vastakkain. Raitanen sairastui EM-kisojen jälkeen koronaviruksen aiheuttamaan tautiin ja hänen osallistumisensa kyseiseen kilpailuun oli epävarmaa, mutta Raitasen hyvän kilpailijan maineen vuoksi kisajärjestäjät eivät halunneet ilmoittaa hänen poisjäännistensä ennen aikojaan, mikä tuotiin esiin kolumnissa *Vetovoima puntarissa*:

”Juuri Raitanen on usein ollut ottelun väriläiskä ja kansanlietsoja. Jos hän jää pois, syökö se viimeisten viikkojen lipunmyyntiä? Tästä syystä voi toki käydä niinkin, että Raitanen nimetään joukkueeseen, mutta hänen kilpailemisensa ratkeaa vasta viime metreillä.” (UL 31.08.2022a)

7.1.2 Päämäärätietoinen urheilija

Tahdonvoima ja päämäärätietoisuus ovat urheilusankariin liitettyjä ominaisuuksia (ks. Holt 1999, 12). Wilma Murron ja Topi Raitasen päämäärätietoisuus korostui juttujen narratiiveissa etenkin tulevaisuuden kuvailun ja urheilijoiden tavoitteiden esiintuomisen kautta. Analyysin myötä päämäärätietoisuudesta muodostui oma selkeä teemansa, sillä Urheilulehden juttujen kerronta korosti usein, miten esimerkiksi yhden arvokisaetapin jälkeen katse oli jo kohdistettu tulevaisuudessa, jopa vuosien päässä, siintäviin *vielä tärkeämpiin* arvokisoihin ja kuinka tavoitteena oli kasvattaa kuntoa tulevaisuuden menestystä silmällä pitäen, ei niinkään lyhyellä tähtäimellä.

”Murrolle itselleen viisi metriä on ollut itsestään selvä tavoite jo pitkään.” (UL 28.01.2016)

”Jalkavammassa piili kuitenkin mahdollisuus keskittyä Murron kannalta kaikkein olennaisimpiin kehityskohteisiin: keski- ja ylävartalon voimaan. 182-senttisenä hyppääjänä Murto saa seipästä vastustajiaan paremman otekorkeuden, mutta vastavuoroisesti se tuo hyppyyn haasteita etenkin kehonhallinnassa.” (UL 31.05.2018)

Loukkaantumisia käsittelevät juttujen kohdat teemoittelin pääosin urheilijan uraa käsittelevän *vaikeuksissa*-kategorian alle (luku 7.3.2). Edellisen aineistositaatin sekä seuraavan, henkilöjutun *470 olisi hieno kruunu kaudelle*, loukkaantumista käsittelevän Murron sitaatin kautta juttujen kerronnassa kuitenkin kuvattiin, miten loukkaantumiset ovat vahvistaneet hänen päämäärätietoisuuttaan ja halua kilpailla myös tulevaisuudessa, mikä mielestäni ilmensi Murron päämäärätietoisuutta:

”Loukkaantumisten kautta olen oppinut pysymään paremmin terveenä. Lisäksi ne ovat opettaneet mielen voimaa ja henkistä vahvuutta. Ja ne ovat myös auttaneet tajuamaan, kuinka paljon haluan urheilla. Synkimmilläkään hetkelle palo ei ole sammunut. Lopettaminen ei ole koskaan ollut vaihtoehto.” (UL 25.08.2021a)

Raitasen päämäärätietoisuus ilmeni Murron tavoin pitkäjänteisyyden, periksiantamattomuuden ja jatkuvan kehittymishalun kerronnalla. Raitanen on muun muassa *esimerkki siitä, että päättäväsellä asenteella ja rohkeudella suomalainenkin kestävyysjuoksija voi nousta lähelle Euroopan huipputasoa* (UL 16.08.2018). Suunnistuksesta estejuoksuun liukuvasti vuosien 2014 ja 2015 aikana siirtyneen Raitasen kohdalla tuotiin esiin myös myöhäisen lajivaihdoksen edut ja muun muassa haastattelussa *Joku päivä se rikkoutuu* (UL 08.06.2022) Raitanen tuo esiin konkreettisesti sen, millainen työ on ollut vuosien aikana rakentaa kuntoa huippu-urheilijan tasolle.

”Perusta on monen vuoden työ. Yhdessä harjoituskaudessa ei kahdeksan-yhdeksän kuukauden aikana saa ihmeitä aikaan. Kaikki lähtee siitä, että perusvauhdin täytyy kasvaa vauhtikestävyiden alueella. Esteiden tuoman rasituksen oppii sitten kisoissa.” (UL 08.06.2022)

7.1.3 Lahjakas ja poikkeuksellinen urheilija

Murron ja Raitasen sankarin ominaisuuksiin liitetyt lahjakkuus sekä poikkeuksellisuus korostuivat Urheilulehden juttujen kerronnassa (ks. esim. Michelsen ym. 2022, 8). Heidän ominaisuuksiaan kuvailtiin ja esiin nostettiin muun muassa lapsuusaika ja sen merkitykset huippu-urheilijaksi päätymiselle. Jutuissa nousi esiin, kuinka heistä molemmat ovat niin sanotusti ”valittuja yksilöitä” – lahjakkuutensa ja poikkeuksellisen tarinansa myötä. Teemoittelin lahjakkuuden piiriin kohdat, joissa Murtoa ja Raitasta kuvailtiin suoraan lahjakkaaksi tai joissa heidän hyvytensä koettiin johtuvan jostain heidän synnynnäisestä ominaisuudestaan, kuten *uljaista raameista* tai *poikkeuksellisesta kestävyydestä*. Selkeä aineistosta havaittavissa oleva seikka oli, että Murtoa kuvailtiin lähes poikkeuksetta sanalla *lahjakas* ja Raitasta *lupaavaksi* ja *potentiaalisiksi*.

”Kysyy keneltä tahansa lajin tuntijalta, niin Wilma Murto, 16, on fyysisiltä ominaisuuksiltaan niin lahjakas seiväshyppääjä, ettei toista ole Suomessa nähty. Murrolle itselleen viisi metriä on ollut itsestään selvä tavoite jo pitkään.” (UL 28.01.2016)

Jälkipuintijutussa *Ei enää metsärasteja* (UL 29.06.2017) Raitasta kuvailtiin suurlupaukseksi. Lahjakkuus on siis molempien urheilijoiden tapauksessa ollut mukana kerronnassa aivan Urheilulehden ensimmäisistä jutuista alkaen. Erillisessä analyysijutussa neljältä yleisurheiluasiantuntijalta kysyttiin näkemystä kysymykseen *Alittaako Topi Raitanen ajan 8.20 3 000 metrin esteissä 2019?* (UL 05.06.2019a) ja vuoden 1972 estejuoksun olympiapronssimitalisti Tapio Kantanen kuvaili Raitasta vastauksessaan jopa Suomen potentiaalisimmaksi yleisurheilijaksi:

”Mielestäni pitäisi olla selvä asia, että alittaa. Raitanen on ollut Suomen potentiaalisin yleisurheilija jo pitkään. Jos pysyy terveenä, niin kyllä.” (UL 05.06.2019a)

Urheilulehdessä tuotiin esiin molempien urheilijoiden synnynnäisiä vahvuuksia juuri omaan lajiinsa peilaten. Murron lahjakkuuden kuvailua vahvistettiin jutuissa korostamalla hänen pituuttaan, ulottuvuuttaan, voimaa ja nopeutta. Raitasen lahjakkuutta tuotiin esiin hänen synnynnäisten vahvuksiensa, kuten älyn, karisman, rohkeuden ja sisun, kautta, jotka ovat tunnustettuja sankarin ominaisuuksia (ks. Kelsey 2021; McCaffey 2021). Raitasen potentiaalia

verrattiin lisäksi usein vuonna 2006 estejuoksun EM-kultaa voittaneeseen Jukka Keskihaloon: *hiukan hidas alku ja loppua kohti kiihtyvää, niin Raitanen voi tehdä vaikka ”keskihalot”* (UL 13.07.2017b) ja *kova kirimies, joten jopa sauma sopivassa juoksussa tehdä ”keskihalot”* (UL 28.06.2018). Muihin urheilijoihin ja vanhoihin tuloksiin vertaaminen onkin yksi tapa luoda nykypäivän sankaruutta ja uusia sankareita (ks. Roessner 2009). Tämä ilmiö näkyy myös useissa Wilma Murtoa käsittelevissä artikkeleissa ja usein hänen sen hetkistä kuntoaan verrattiin, jopa hieman nurinkurisesti, hänen omaan ennätykseensä ja nuorten maailmanennätystulokseensa 471, minkä vuoksi Murto koki urallaan haasteita (ks. luku 7.3.1).

7.1.4 Kokematon ja kokenut urheilija

Wilma Murron ja Topi Raitasen kuvailtu muutos kokemattomasta urheilijasta ja kokeneeksi urheilijaksi oli selkeä aineistosta huomattavissa ollut kokonaisuus. Molempien urheilijoiden tapauksessa kokemattomuus liitettiin nuoreen ikään ja vähäiseen kilpailumäärään. Kokemusta oli havaittavissa Urheilulehden kerronnassa, kun Murto ja Raitanen alkoivat hiljalleen menestyä aikuisten arvokisatasolla ja saavuttivat lopulta Euroopan mestaruutensa. Uskon kokemuksen ja sen karttumisen kuvailun ilmentävän Campbellin teoriansakin tavoin tiettyä muutosta ja muodonvaihdosta urheilijan urapolulla ja sankarimatalla, minkä vuoksi kokonaisuudesta oli perusteltua luoda oma teemansa (ks. Campbell 1990, 89–91).

Yleisurheilukesää 2015 käsittelevässä ennakkojutussa *Ilonaiheita luvassa* (UL 28.05.2015) Wilma Murrosta todettiin, kuinka ulkoilmassa hyppääminen oli aina haastavampaa – *etenkin kokemattomalle hyppääjälle*. Sama perustelu toistui henkilöjutussa *Viiden metrin Wilma*, jossa kuvattiin, kuinka Murron tulokset olivat parempia hallikisoissa hypätessä:

”Kyseessä on kuitenkin toisenlainen laji, kun siirrytään ulos epätasaisen sään armoille. Kokemus on silloin valttia, mikä tulee näkyviin kaikessa seipäiden valinnasta lähtien.” (UL 28.01.2016)

Topi Raitasen kokemattomuuden kuvattiin olevan hänen heikkoutensa (UL 02.08.2018c) ja kokemattomuutta kuvailtiin jutuissa muun muassa Raitasen omien sitaattien kautta. Henkilöjutussa *Metsästä maailmalle* (UL 16.08.2018) Raitanen kertoi, kuinka hän matkusti kilpailupaikalle Taiwaniin kokemattomuutensa vuoksi jo etukäteen, saadakseen tuntumaa kosteasta ja kuumasta ilmastosta. Hyvä valmistautuminen ja aiempi aikuisten arvokisatasolla

saatu kokemus auttoi Raitasta kyseisessä kilpailussa ja kääntyi Urheilulehden jutussa lopulta jopa kokemukseksi:

”»Samalla opin paljon aikuisten suurkilpailujen järjestelyistä», Raitanen kertoo seikasta, josta oli hyötyä viime viikolla Berliinissä.” (UL 16.08.2018)

Kokemus alkoi näkyä jutuissa hiljalleen, kun kaksikkoa alettiin vertailemaan esimerkiksi kilpakumppaneihinsa. Murto ja Raitanen vertailivat myös itse omia suorituksiaan aiempiin kilpailuihin nähden. Esimerkiksi henkilöjutussa *470 olisi hieno kruunu kaudelle* (UL 25.08.2021a) Murto kertoi iän tehneen tehtävänsä kilpailutilanteissa harjaantumisessa, kun vielä vuoden 2016 Rio de Janeiron olympialaisiin lähtiessään Murto ei kertomansa mukaan ymmärtänyt, mikä vaikutus arvokisakokemuksella on omaan kisasuoritukseen:

”Myöhemmin olen oppinut, että kokemuksella on merkitystä, koska menestymisessä on paljon kyse korvien välistä.” (UL 25.08.2021a)

Murron, Raitasen ja samalla kahden muun Münchenin 2022 EM-kisojen suomalaismitalistin keihäänheittäjä Lassi Etelätalon ja kolmiloikkaaja Kristiina Mäkelän kokemus ja korkea suoritustaso kiteytyi Urheilulehden pääkirjoituksessa *Kisaturisteja ei ole* (UL 24.08.2022a). Ulkoarvokisojen kokemus muuttui Münchenissä mitaleiksi ja kirjoituksessa tuotiin esiin, kuinka kesän 2022 EM-kilpailut olivat Raitaselle ja Etelätalolle viidennet, Murrolle seitsemännet ja Mäkelälle peräti kymmenennet. Kokemuksen karttuminen nostetaankin urheilijoiden yhteiseksi opetuksesi heidän polultaan kohti menestystä:

”Arvokisamitalistiksi ei synnytä. Sellaiseksi kasvetaan. Tie huipulle on pitkä eikä oikopolkuja ole. Siksi kisaturisteja tai »turhia» arvokisareissuja ei ole. On vain tarpeellista kokemusta, joka auttaa urheilijaa jaksamaan vastoinkäymisiä ja kasvattamaan rutiinia.

Kokemuksen myötä päätapahtuma EM-, MM- ja olympiatasolla vaihtuu hiljalleen karsinnoista ja alkueristä loppukilpailuihin.” (UL 24.08.2022a)

7.1.5 Haastaja, intohimoinen, mysteeri, vahva ja pettymys

Wilma Murtoa ja Topi Raitasta käsittelevistä jutuista oli huomattavissa neljä urheilijoiden ominaisuuksia esiintuvaa pienempää teemaa, jotka muodostivat kerronnassa heidän sankaruuttansa. Urheilulehden juttujen tarinallisuus rakensi Wilma Murron ja Topi Raitasen ura- ja sankarinarratiivia vivahtein, joita oli löydettävissä joissain yksittäisissä jutuissa. Koen kuitenkin tärkeäksi myös tuoda nämä havaintoni selkeästi näkyviksi, jotta aineiston kaikki puolet tulevat esiin. Kaksikko nähtiin Urheilulehden kerronnassa *haastajana, intohimoisena, vahvana, mysteerisenä ja pettymyksenä*. Yhdistin nämä ominaisuudet saman luvun alle, sillä ne olivat aineistosta vähemmän erottuvia, mutta kuitenkin omia itsenäisiä teemojaan. Esittelen tuloksissa kaikki analyysissäni havaitsemani teemat, myös negatiivissävytteiset, kuten *pettymys*, koska sankari kohtaa usein monenlaisia vastoinkäymisiä, jotka rakentavat sankaruutta ja joilla on näin oma selkeä vaikutuksensa sankarimatkaan kokonaisuutena (ks. Campbell 1990, Hämeen-Anttila 2003).

Haastajan rooli tuotiin esiin tietyissä Urheilulehden jutuissa, joissa ennakoitiin tulevia kilpailuja. Murtoa kuvailtiin haastajana hänen uransa alkuvaiheilla julkaistuissa jutuissa, tarkalleen ensimmäisessä ja kolmannessa jutussa, joissa hänet mainitaan. Näissä ennakkojutussa *Ilonaiheita luvassa* (UL 28.05.2015) ja *Katseet keihäässä, aidoissa ja esteissä* (UL 30.07.2015) Murto tuodaan esiin vuonna 2019 seiväshyppyuransa lopettaneen Minna Nikkasen yhteydessä: *seiväs oli talven kuuma laji, kun teinikaksikko Wilma Murto - Elina Lampela haastoi kokeneen Nikkasen aseman maan ykköshyppääjänä --- ja Nikkasen takana nuoret haastajat Wilma Murto ---*. Murto nähtiin haastajana ja altavastajaana myös EM-kultavuoden 2022 heinäkuussa, jolloin ennakoitiin Yhdysvaltojen Oregonissa käytyjä yleisurheilun MM-kisoja:

”On turha haihatella Tokion huippusijoituksella, finaaliapaikkakin olisi loistava suoritus näistä lähtökohdista.” (UL 13.07.2022c)

Raitanen asetti itsensä haastajan asemaan kolmannessa hänestä tehdyssä Urheilulehden haastattelussa (UL 05.01.2017), jossa hän julisti itsensä suomalaisen yleisurheiluvuoden 2017 yllättäjäksi. Raitanen oli haastajan roolissa myös nuoruudessaan. Henkilöjutussa *Metsästä maailmalle* (UL 16.08.2018) kuvailtiin, kuinka Raitanen sai aluksi tasoitusta kilpaillessaan siskoja vastaan, mutta alkoi hiljalleen haastaa ja jopa voittaa heitä. Vuonna 2019 Urheilulehden

kerronnassa ennakoitiin, kuinka Paavo Nurmen kisoihin oli ilmoittautunut kovia nimiä, joiden rinnalla suomalaiset kestävyysjuoksijat näyttäytyivät haastajina:

”Viileä suomalainen kesäilta, Paavo Nurmen stadion, 5 000 metrin lähtöviivalla maantiekymppin Euroopan ennätysmies Julien Wanders, kaksi Ingebrigtsenin veljestä sekä suomalaishaastajat Topi Raitanen ja Arttu Vattulainen.” (UL 10.04.2019)

Murto nähtiin haastajana jo kesän 2022 MM-kisoissa, mutta Raitasen tapauksessa vastaava narratiivi tuotiin esiin MM-kisojen jälkeen järjestettyjen EM-kisojen yhteydessä. Ilmiöjutussa *Nyt vaatimatonta, kohti parempaa* (UL 27.07.2022) Raitasta kuvaillaan mahdolliseksi yllättäjäksi ja hänet rinnastetaan Münchenissä toiseksi ja kolmanneksi sijoittuneiden italialaisjuoksijoiden Ahmed Abdelwahedin ja Osama Zoghlamin rinnalla haastajaksi.

Intohimo näkyi Murtoa ja Raitasta käsittelevien juttujen kerronnassa etenkin nuoruuden palon ja menestyksen kuvailuna. Etenkin urheilu-urien alussa julkaistuissa ja niitä käsittelevissä jutuissa korostui urheilijoiden intohimo omaa lajiansa kohtaan. Jutuissa ilmenettiin kerta toisensa jälkeen, kuinka Murto ja Raitanen osallistuvat ensimmäistä kertaa johonkin tiettyyn arvokisaan ja hankkivat uusia kokemuksia, vakiinnuttaen hiljalleen paikkaansa aikuisten arvokisatasolla.

Murron uran alkuvaiheilla julkaistussa henkilöjutussa *Viiden metrin Wilma* (UL 28.01.2016) tuotiin esiin, kuinka Murto aloitti lajin 9-vuotiaana seiväshyppykoulun myötä, jota hänen pitkäaikaisen valmentajansa Jarno Koivunen järjesti. Kerronnassa korostettiin, kuinka *laji alkoi kiehtoa heti*. Raitasen intohimo lajiaan ja urheilua kohtaan näkyi jutuissa muun muassa siten, että hänen kuvailtiin henkilöjutussa *Metsästä stadionille* (UL 15.07.2020) kilpailleensa tavoitteellisesti sekä suunnistuksessa että yleisurheilussa ja juosseensa yleisurheilu-uransa alkumetreillä vuonna 2015 ikäluokkansa Euroopan kolmanneksi parhaan estejuoksujan *puolivahingossa*. Intohimoa kuvaa myös saman henkilöjutun sitaatti:

”Raitanen alkoi pelata kavereidensa kanssa huvikseen salibandya. Pian »oikean urheilun» nälkää alkoi tyydyttää kuitenkin suunnistus.” (UL 15.07.2020)

Raitasen intohimo estejuoksua ja urheilemista kohtaan oli havaittavissa selkeästi myös *Miltä nyt tuntuu?* -otsikoidussa haastattelussa (UL 02.08.2018c), jossa hän kertoi urheilevansa, koska

”nautin siitä ja tykkään haastaa itseäni. Sitä kautta löydän omat rajani urheilijana. Ja voittaminen on älyttömän kivaa.”

Mysteereinä Murto ja Raitanen kuvattiin silloin, kun he palasivat kilpailun pariin esimerkiksi pitemmän loukkaantumiskauden jälkeen tai kauden ensimmäisen kilpailun äärellä, kilpailukunnan ollessa vielä suurelle yleisölle salaisuus. Murrolla on ollut uransa aikana lisäksi useita valmentajanvaihdoksia, joiden myötä häntä kuvattiin muun muassa täydelliseksi arvoitukseksi vuoden 2019 Dohan MM-kisojen ennakkojutussa (UL 25.04.2019). Raitanen ja hänen kuntonsa oli puolestaan mysteeri ennen Münchenin 2022 EM-kisoja:

”Raitasen tilanne on arvoitus. Kauden paras 8.19,34 on Euroopan tilaston kahdeksas. Terveenä hän olisi jopa mitalitaistelussa.” (UL 27.07.2022)

*Vahvuuden korostaminen on yksi tapa luoda urheilijoiden sankaruutta (ks. Kinsella ym. 2017) ja se näkyi myös joissain Urheilulehden jutuissa. Euroopan mestaruuksien jälkeen julkaistussa pääkirjoituksessa *Kisaturisteja ei ole* (UL 24.08.2022a) Murron ja Raitasen vahvuutta tuodaan esiin vuosikausien työn takana olleena hyvänä kuntona. Murron vahvuus ilmeni lisäksi hänen sitaatissaan henkilöjutussa *Kaikki uusiksi*:*

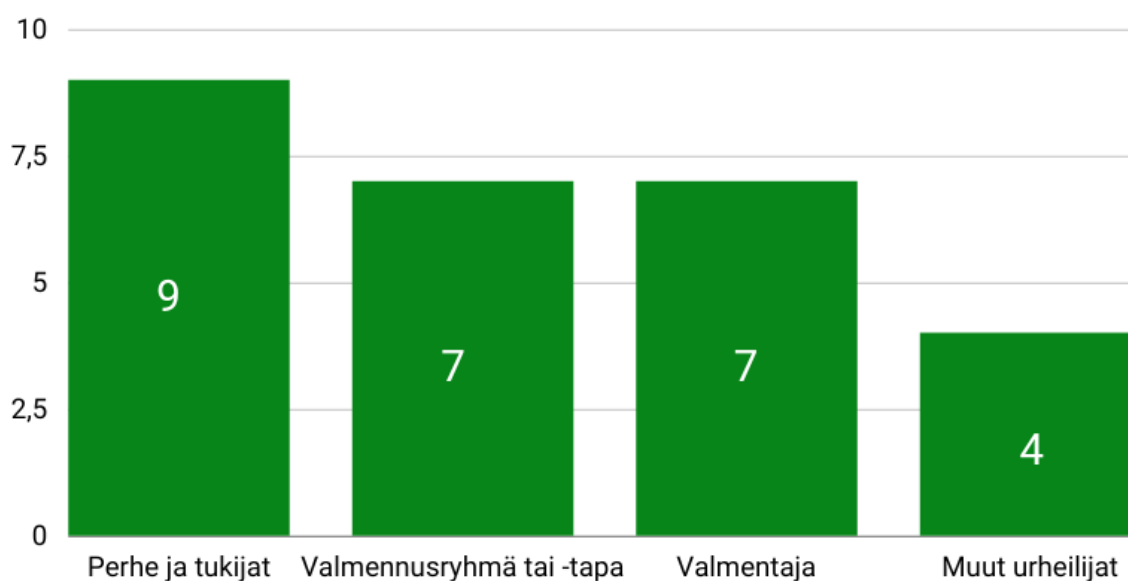
”Olen fyysisesti ja henkisesti paljon vahvempi kuin ME-aikoihini. Tälle kaudelle en ole halunnut asettaa tulostavoitetta, sillä tärkeintä on vain saada kisoja alle ja pysyä terveenä.” (UL 31.05.2018)

*Pettymys-teema nousi esiin pelkästään kahdessa Murrosta kirjoitetussa jutussa ja se oli ainoa teema, joka oli läsnä ainoastaan toisesta urheilijasta kirjoitetuissa jutuissa. Huippu-urheilija on menestyksen hetkellä kansallissankari ja tappion koittaessa maan rakoon manattu (ks. Heinilä 1974, 158), minkä vuoksi koin relevantiksi sisällyttää myös kaikki kerronnat epäonnistumisista analyysiini. Ensimmäinen juttu, jossa Murtoa kuvailtiin pettymykseksi, oli jutussa *Hyvät EM-hallit, silti ottaa pattiin* (UL 06.03.2019), jossa häntä kuvailtiin *kisojen suurimmaksi suomalaispettymykseksi*. Murto nousi urheiluväen suurempaan tietoisuuteen 17-vuotiaana, hypättyään vuonna 2016 nuorten maailmanennätystuloksen 471 ja vuoden 2019 yleisurheilun EM-hallikisojen jälkeen julkaistussa hän ei ollut Urheilulehden kerronnan mukaan täyttänyt yleisön ja median hänelle asettamia tavoitteita. Laajasti vuoden 2022 yleisurheilukesää*

analysoivassa jutussa (UL 20.04.2022) tuotiin lisäksi esiin, kuinka Murto oli jo monin paikoin leimattu *menetetyksi lupaukseksi*.

7.2 Ulkoinen apu sankaruuden mahdollistajina

Analyysini perusteella Wilma Murron ja Topi Raitasen sankarimatkan kulussa ja ilmentymisessä oli mukana useita tekijöitä, jotka ovat heistä itsestään ulkopuolisia. Nämä ulkoiset tekijät, jotka mahdollistavat sankaruuden muodostumista ovat analyysini perusteella *perhe ja tukijat, valmennusryhmä tai -tapa, valmentaja* ja *muut urheilijat* (kuva 4). Teemaan liittyen esiin nousi myös tietty, Campbellin teoriastakin tuleva, ylikuonnollinen apu, kun jutuissa kuvailtiin, miten perheenjäsenet ja pitkäaikaiset valmentajat tekivät kovasti työtä nuorten urheilijoiden toiveiden toteuttamiseksi (ks. Campbell 1990, 72–77).

KUVA 4. Ulkoinen apu -teeman alateemat ja niiden esiintyvyys aineistossa.

7.2.1 Perhe, tukijat sekä muut urheilijat osana menestystä

Urheilusankarin perheellä sekä muulla lähipiirillä on merkittävä vaikutus siihen, millainen sankarikuva urheilijasta mediassa syntyy (Virtapohja 1998, 242), minkä vuoksi oli helppo erottaa tämä kokonaisuus yhdeksi omaksi teemakseen. *Perheen ja tukijoiden* apua käsitteleviä

narratiiveja oli löydettävissä niin Murtoa kuin Raitasta käsittelevissä Urheilulehden jutuissa, mutta perheen vaikutus korostui enemmän Raitasen tapauksessa. Wilma Murtoa käsittelevässä henkilöjutussa *Viiden metrin Wilma* (UL 28.01.2016) tuotiin esiin, kuinka Murron äiti kyyditsi tytärtään useita kertoja viikossa Salosta Turkuun. Samanlaista kerrontaa muodostettiin myös Topi Raitasta käsittelevässä henkilöjutussa *Metsästä maailmalle*:

”Kotoa lähdettiin kello 6.50, jotta Raitanen ehti tehdä aamutreenin ennen koulun alkua. Tämä toistui kolme kertaa viikossa, mikä oli erinomainen käytäntö lupaavalle suunnistajalle.” (UL 16.08.2018)

Topi Raitasta käsittelevissä kolmessa henkilöjutussa (ks. UL 16.08.2018; UL 15.07.2020; UL 16.04.2020) hänen perhettään ja lapsuuttaan kuvattiin yksityiskohtaisesti. Esiin tuotiin muun muassa isosiskojen vaikutus Raitasen liikunnallisuuteen ja hänen isoisänsä saavuttama arvokisamenestys Saksassa, missä Raitanenkin voitti oman Euroopan mestaruutensa.

”Raitasen suku on ennenkin juhlinut Saksanmaalla, sillä hänen äitinsä pappa Olavi Vaalamo voitti kiekonheiton ylioppilaiden maailmanmestaruuden Darmstadtissa kesällä 1930.” (UL 16.08.2018)

”Siskojen selät. Ne tulivat Topi Raitaselle lapsuudessa tutuiksi. Hän syntyi vuonna 1996 Tampereella liikunnallisen perheen kuopukseksi. Isosiskot olivat kolme ja kuusi vuotta vanhempia ja tietysti aluksi nopeampia ja kestävämpiä. Topi pinkoi perässä niin kovaa kuin pystyi.” (UL 15.07.2020)

Lisäksi Raitasen kohdalla jutuissa tuotiin esiin ulkopuolisena apuna hänen hyvät verkostonsa ja sponsorinsa. Raitasella on ollut muun muassa pitkään vankka tukijoukko, mutta vuoden 2018 henkilöjutussa kerrottiin hänen saaneen lisäksi ”valioluokan sponsorin”, mahdollistaakseen ammattitasolla urheilun (ks. UL 16.08.2018). Koronapandemian aikana tehdyssä henkilöjutussa Raitanen koki myös itse olevansa poikkeuksellisen hyvässä tilanteessa:

”Olen siitä onnellisessa asemassa, että minulla on hyvät yhteistyökumppanit, jotka ovat edelleen tukenani. Toivottavasti tilanne on sama myös jatkossa.” (UL 16.04.2020)

Rahallisten sponsorien sijaan Wilma Murtoa käsittelevässä henkilöjutussa *470 olisi hieno kruunu kaudelle* (UL 25.08.2021a) korostettiin, kuinka urheilijan uran kannalta Murrolle tärkeitä asioita olivat muun muassa hänen saamansa henkinen tuki ja urheilupsykologin apu:

”Lisäksi minulla on ollut myös hyvä tukiryhmä, ja viimeiset 2–3 vuotta myös urheilupsykologi. Aikaa ja keskustelukumppaneita on riittänyt, mikä on ollut tärkeää.”
(UL 25.08.2021a)

Muiden urheilijoiden vaikutuksia Murron ja Raitasen uramenestyksen kannalta nostettiin esiin neljässä eri urheilulehden jutussa (ks. UL 28.01.2016; UL 12.02.2020; UL 25.08.2021b, UL 16.08.2018). Wilma Murron henkilöjutussa *Viiden metrin Wilma* (UL 28.01.2016) kerrottiin, kuinka Murron uran alku osuu aikaan, jolloin vuonna 2019 uransa lopettanut Minna Nikkanen ja vuonna 2011 uransa lopettanut Vanessa Vandy kilpailivat Suomen ykköshyppääjän paikasta. Toisessa henkilöjutussa *ME-tuloksesta tuli riesa* (UL 12.02.2020) Wilma Murto viittasi niin ikään Nikkaseen ja kertoi hänen opettaneen, kuinka myös suomalaisen seiväshyppääjän on mahdollista yltää kansainvälisesti korkealle tasolle.

Vuoden 2021 Kalevan kisoja käsittelevässä analyysissä (UL 25.08.2021b) Murron kilpakumppaneista tuotiin esiin Elina Lampela, jonka kuvailtiin kirittävän Murtoa huipputuloksiin. Raitasta käsittelevässä henkilöjutussa *Metsästä maailmalle* korostettiin vastaavasti suunnistaja ja kestävyysjuoksija Märten Boströmin näyttämää esimerkkiä ja nuorten suunnistusmaajoukkueen valmentajana vuosina 2012–2022 toimineen Antti Örnin kannustusta Raitasen yleisurheilu-uran kannalta.

7.2.2 Valmennusryhmän tai -tavan sekä valmentajan vaikutus

Yksilöurheilijalle tärkeä ulkoinen apu menestyksen saavuttamiseksi oli Urheilulehden kerronnassa *valmennusryhmä ja valmentaja*, jotka tuotiin säännöllisesti esiin Murtoa ja Raitasta käsittelevissä jutuissa. Urheilijoista etenkin Murto oli uran keskivaiheen haasteidensa (luku 7.3.2) myötä lähes kriisissä ja vaihtoi valmentajaa useasti lyhyen ajan sisään etsiessään menestyksen kannalta tarvittavaa apua:

”Valmentaja vaihtui viime kauden jälkeen Jarno Koivusesta Steve Ripponiin, mutta nyt tilanne on kaoottinen. Valmentajan vaihtaminen on harvoin oikotie onneen.” (UL 06.03.2019)

Urheilulehden juttujen kerronnassa tuotiin esiin, kuinka Murto palasi lopulta takaisin Koivusen valmennettavaksi ja voitti hänen kanssaan myös kesän 2022 Euroopan mestaruuden. Koivusen paluuta ja merkitystä Murron uran ja sankarikuvan rakentumisessa korostettiin kolmessa eri urheilulehden jutussa (ks. UL 12.02.2020; UL 25.08.2021b; UL 21.04.2021b).

”Jarno oli ollut henkilökohtainen valmentajani neljä vuotta, mutta itse asiassa hän oli siinä vaiheessa opettanut minulle seiväshyppyä jo noin kymmenen vuotta. Meillä oli mennyt suoraan sanoen hermot toisiimme ja tarvitsimme breikin. Nyt pöytä on ollut taas täysin puhdas.” (UL 12.02.2020)

Raitasen valmentajakuviot eivät ole olleet hänen urallaan niin monivaiheisia, mutta Urheilulehden jutussa *Metsästä stadionille* tuotiin esille henkilökohtaisen valmentajan Janne Ukonmaanahon merkitys Raitasen uralle ja ennätyskehitykselle.

”Syksyllä 2016 Raitanen soitti estejuoksu-uransa päättäneelle Janne Ukonmaanaholle ja pyysi tätä valmentajakseen. Ukonmaanaho otti pyynnön vastaan. Sen jälkeen Raitasen 3 000 metrin ennätys on parantunut lähes kymmenen sekuntia kaudessa.” (UL 15.07.2020)

Valmennusryhmä tai -tapa nähtiin merkittävänä tekijänä molempien urheilijoiden uranarratiivissa. Murto ja Raitanen ovat tehneet uriensa aikana useita onnistuneita ja epäonnistuneita muutoksia harjoittelussaan. Murto nostettiin vuoden tauon jälkeen Urheilulehden 100 parhaan urheilijan listaukseen (UL 03.01.2019) ja samalla jutussa kuvattiin hänen ennakkoluulottomuutensa uuden valmennus- ja harjoitusryhmän etsinnän suhteen. Tästä melkein kahden vuoden päästä Murto oli tehnyt lisää muutoksia valmennustavassaan ja palannut takaisin Jarno Koivusen valmennettavaksi ja uutinen kerrottiin Murtoa käsittelevässä jutussa *ME-tuloksesta tuli riesa*:

”Tajusin loppuviimeksi sen, että Jarnon nopeutta korostava linja sopii minulle parhaiten. Mikko Latvala (Murron valmentaja Kuortaneella Ripponin ja Koivusen

välissä) lähestyi myös asiaa vauhtijuoksun kautta. Tätäkin on vaikea ulkopuoliselle selittää, mutta minun oli ehkä käytävä toisaalla toteamassa, että alkuperäinen oli sittenkin parasta.” (UL 12.02.2020)

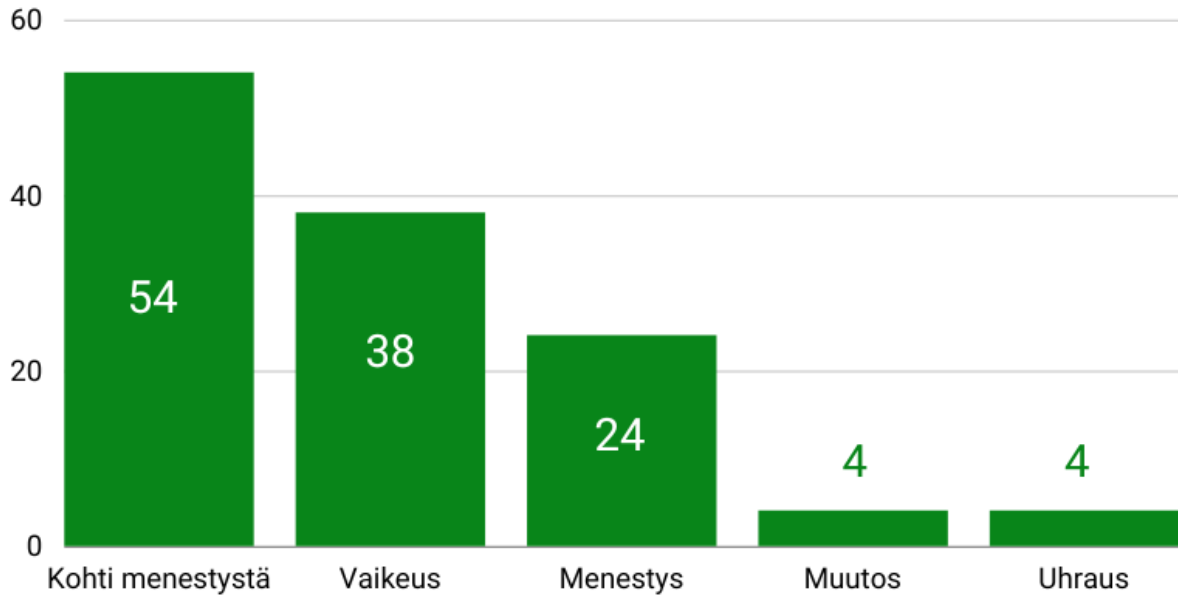
Valmennusryhmien merkitystä Topi Raitasen kehitykselle tuotiin esiin useissa jutuissa, joissa kerrottiin Raitasen harjoittelevan muun muassa Keniassa, Etelä-Ranskassa Pyreneiden vuoristossa ja kansainvälisessä seurassa (esim. UL 22.02.2018; UL 17.08.2017). Lisäksi Raitasta käsittelevissä jutuissa kuvailtiin urheilulukion kannustavan harjoitusporukan vaikutusta (UL 16.08.2018) ja valmentaja Janne Ukonmaanahon kanssa muutettua harjoittelutapaa (UL 08.06.2022):

”Varmasti se, että löydettiin yhteinen sävel siitä, miten harjoitellaan ja mitkä ovat painopisteet. Sekä se, miten voimme syventää yhteistyötämme entisestään. Käytännössä se tarkoittaa sitä, että voimme olla enemmän yhdessä, vaikka asumme eri puolilla Suomea. Se vaatii välillä vähän matkustelua. Tähänkin puheluun vastaan Oulusta, vaikka asun Jyväskylässä.” (UL 08.06.2022)

7.3 Murron ja Raitasen urheilu-uran vaiheet

Urheilulehden jutuissa kuvailtiin paljon Murron ja Raitasen urheilu-uran ja näin ollen heidän sankarimatkinsa rakentumista. Matkalla kaksikon oli ylitettävä itsensä useita kertoja, jota voidaan verrata myös Campbellin teorian *ensimmäisen kynnyksen ylittämiseen*. Samalla eteen tuli aina uusia kokemuksia ja toisinaan myös vastoinkäymisiä. (Ks. Campbell 1990, 80–91) Sankarimatkaa kuvasti mielestäni osittain myös urheilijoiden muodonmuutos kokemattomasta urheilijasta kokeneeksi urheilijaksi, joka osoitti konkreettisesti sen, kuinka vuosien aikana on tapahtunut useita uraa edistäviä asioita (ks. luku 7.1.4).

Urheilu-uran vaiheita käsittelevissä jutuissa tuotiin vielä tarkemmin esiin, miten kaksikko vakiinnutti hiljalleen paikkaansa kansallisella huipulla ja kulki matkaa *kohti menestystä* ja kansainvälistä eliittiä – lopulta saavuttaen sen. Samalla Murto ja Raitanen olivat toisinaan *vaikeuksissa* ja tekivät uransa kannalta useita *uhrauksia* ja *muutoksia* (kuva 5).

KUVA 5. Urheilu-uran eri vaiheet -teeman alateemat ja niiden esiintyvyys aineistossa.

7.3.1 Matkalla kohti menestystä

Urheilulehden juttujen tarinallisuus rakentui usein konkreettisen matkan kuvailuun ja siihen, miten matkan edetessä tulevaisuudesta on odotettavissa jotain suurempaa ja odottamisen arvoista. Murtoa ja Raitasen uran alkuvaiheita käsittelevissä jutuissa tuotiin esiin, kuinka aluksi päätavoitteena oli menestymisen sijaan enemmänkin terveenä pysyminen ja tulosten tasainen kehittyminen. Murron matkan alkua kuvattiin näin henkilöjutussa *Viiden metrin Wilma*:

”Tapahtui ensi kesänä mitä tahansa, niin todelliset tavoitteet ovat vasta vuosien päässä. Tuloksia ei tässä vaiheessa kannata miettiä, vaan sitä, miten urheilija kehittyy ja pysyy terveenä.” (UL 28.01.2016)

Raitasen uran aikaisessa vaiheessa *Kenttäraportti*-jälkijutun (UL 28.06.2018) kerronnassa nostettiin esiin, kuinka urheilijalla on mahdollisuudet tilastoida itsensä loppukaudesta Euroopan kärkeen, kun Kuortaneella juostun kilpailun *komea sileä 3 000 metriä osoitti, että eväät 8.25-este aikaan ovat olemassa*. Tämän jälkeen Raitasen kohdalla toisessa samankaltaisessa jälkijutussa kerrottiin, kuinka Berliinin Euroopan-mestaruuskisoissa on uuden 1 500 metrin ennätyksen perusteella odotettavissa jotain mielenkiintoista:

”Tästä on kehkeytymässä todella mielenkiintoinen tarina kohti EM-Berliiniä. Esteiden ennätys 8.31,91 paranee roimasti.” (UL 02.08.2018b)

Vuoden 2016 olympialaisten jälkijutussa *Tämä on vuosi nolla* (UL 25.08.2016) Murron matka jatkui kerronnassa suoraan kohti vuoden 2020 Tokion olympialaisia.

”Muista tämän olympiajoukkueen urheilijoista selkein näkymä kohti nousevaa aurinkoa avautuu lähinnä Oskari Mörölle, Wilma Murrolle ja Jenna Laukkaselle. Ei yllättäisi, jos joku heistä kilpailisi jopa mitalista vuoden 2020 kisoissa.” (UL 25.08.2016)

Matka korostui myös urheilijoiden omissa sitaateissa. Henkilöjutussa *Kaikki uusiksi* (UL 31.05.2018) Murto toi esiin, kuinka hän todellisuudessa tähtää uran huippunsa Tokion olympialaisten jälkeen järjestettäviin vuoden 2024 Pariisin olympialaisiin:

”Voin olla hyvässä kunnossa jo Tokion olympialaisissa (2020), mutta uran piikki ovat ehkä ne seuraavat olympiakisat. Tokiossa olen kuitenkin vasta 22-vuotias.” (UL 31.05.2018)

Urheiluasuoritusten vakiinnuttaminen jollekin tietylle tulostasolle ja jatkuva kehittyminen olivat Urheilulehden jutuissa olennaisia osia sankarimatkan kulun kuvailussa. Yleisurheilukesää 2022 analysoivassa jutussa (UL 20.04.2022) Murron kohdalla kerrottiin, kuinka *tason vakiinnuttaminen 470 nurkille olisi merkittävä kehitysaskel*. Jälkijutussa *Hyvät EM-hallit, silti ottaa pattiin* (UL 06.03.2019) tuotiin vastaavasti esiin, kuinka Topi Raitasen *tarina on vasta alussa*. Ennen vuoden 2022 EM-kisoja urheilijoiden kehitystä peilattiin aiempaan ja heidän matkaansa kuvailtiin tulevien arvokisojen valossa. Murron kohdalla kolumnissa *Anemiaa maailman kentillä* (UL 15.06.2022b) uskottiin, että *paljon voi vielä tapahtua ja varmasti tapahtuukin, mutta näkymä on herkullinen*. Haastattelussa *Joku päivä se rikkoutuu* (UL 08.06.2022) Topi Raitanen kertoi tavoitteekseen ottaa mitalin Münchenin EM-kisoista. Matkan eteneminen kohti menestystä kävi haastattelussa ilmi myös tästä Raitasen sitaatista:

”Harjoitusten perusteella olen paremmassa kunnossa kuin viime vuonna tähän aikaan. Odotus on, että tulokset kehittyvät nyt samalla tavalla kuin vuosi sittenkin. Nähtyä parempaa on luvassa.” (UL 08.06.2022)

7.3.2 Vaikeuksissa

Murron ja Raitasen matkan kuvailussa nostettiin Urheilulehdessä esiin useita vaikeuksia, jotka aiemmin esitellyn *pettymys*-teeman (luku 7.1.5) ohella luovat yleisölle mahdollista samaistumispintaa ja inhimillistävät pääosin hyvin suoriutuvia urheilijoita (ks. Tiuhonen 1996, 71). Tällaisia vaikeuksia olivat pääosin loukkaantumiset, joita oli mahtunut molempien urheilijoiden urille jo ennen Euroopan mestaruuksia. Murron vaikeutena tuotiin esiin myös se, kuinka hänen kehityksensä ei ollut edennyt uran aikana täysin lineaarisesti ja hän oli joutunut kestäämään sen vuoksi paljon ulkoista painetta.

Vaikeuksista kertoivat myös Murron ja Raitasen epäonnistumiset kisatilanteissa ja hetket, kun urheilijat eivät yltäneet jossain kilpailuissa tai kilpailukausilla omalle tasolleen. Campbellin sankarimatkassakin on esitetty vaikeuksien luovan sankaritarinaan haluttua draaman kaarta ja se toteutuu näin ollen myös tosielämän sankaritarinoissa Murron ja Raitasen tapauksissa (ks. Campbell 1990, 93). Vaikeudet ja vastoinkäymiset nousivatkin esiin etenkin molempien urheilijoiden tapauksessa juuri ennen Euroopan mestaruuskesää ennen kirjoitetuissa jutuissa ja kerrontaa rakennettiin paljon haasteiden ympärille. Nämä koetukset muodostavat Campbellin mukaan yhden suosituimmista sankarimyyttien kuvausten vaiheista, mikä on havaittavissa myös tämän aineiston ja vaikeuksien kuvailujen runsauden perusteella (ks. Campbell 1990, 93).

Murron ensimmäiset vaikeudet tuotiin esiin henkilöjutussa *Viiden metrin Wilma* (UL 28.01.2016), jossa kerrottiin hänen jalkateränsä veneluusta löytyneestä rasisusmurtumasta. Samaisessa jutussa tuotiin esiin, kuinka Murrolla oli vuonna 2015 vastaava vaiva lannerangassa. Jälkipuintijutussa *Ei enää metsärasteja* kuvattiin Raitasen uran ensimmäinen vaikeutta, joka oli liiallisesta kilpailemisesta syntynyt reiden rasisusvamma (UL 29.06.2017). Loukkaantumisia käsiteltiin Urheilulehden jutuissa tiheään ja niiden vaikutuksia kilpailukalenterin muutoksille ja kauden kulkuun avattiin usein. Murron vaikeudet jatkuivat ja henkilöjutussa *Kaikki uusiksi* (UL 31.05.2018) tuotiin esiin jalkavaivan aiheuttamat muutokset kilpailukauteen:

”Murto on hypännyt hallissa jopa 471, mutta hän ei päässyt tavoittelemaan mitalia Lontoossa. Sen esti pitkittynyt vamma oikeassa jalkaterässä.” (UL 31.05.2018)

Urheilulehden jutuissa kuvailtiin myös Murron ja Raitasen kokemia vaikeuksia muun muassa harjoitteluun, katsojien korkeisiin odotuksiin, yksittäisiin epäonnistuneisiin kilpailuihin ja koronaviruksen aiheuttamaan tautiin liittyen. Dohan MM-kisoja käsittelevässä ennakkojutussa (UL 25.04.2019) todettiin, kuinka Murron kohdalla *selkeä suunta harjoitteluun pitäisi löytyä*. Henkilöjutussa *ME-tuloksesta tuli riesa* (UL 12.02.2020) Murto kertoi nuorten maailmanmestaruuden tehneen *kertaheitolla kaikesta urheilun ulkopuolella hyvin haastavaa ja jopa hullunmyllyä* ja kuvaili kaiken hänen tekemisensä vertautuneen jatkuvasti kyseiseen tulokseen, mikä aiheutti vaikeuksia.

Urheilulehden jutussa *Topi Raitasen suuri arvoitus* (UL 14.07.2021b) nostettiin esiin muun muassa Raitasen kokemia erityisiä vaikeuksia kauden 2021 alussa, kun hänen kuudesta kilpailustaan kolme oli onnistunut ja kolme epäonnistunut. Samassa jutussa tartuttiin yhden kansainvälisen yleisurheiluliiton järjestämän Timanttiliigan osakilpailun tapahtumiin, kun kilpailu oli sujunut Raitaselta mollivoittoisesti:

”Toukokuun lopussa Gatesheadin Timanttiliigan estekisa oli kokonaisvaltaisen tuskainen. Aika painui päälle 8.35, ja juoksu oli kaamean näköistä punnertamista.” (UL 14.07.2021b)

7.3.3 Muutoksia ja uhrauksia

Matkalla kohti huippua Murto ja Raitanen tekivät uhrauksia sekä muutoksia urheilu-uransa eteen ja menestyksen saavuttamiseksi. Tällaiset uhraukset jäisivät todennäköisesti tavalliselta ihmiseltä tekemättä, mutta kaksikko jatkoi niiden myötä matkaansa ja tavoitteli uusia kokemuksia (ks. Campbell 1990, 80–83). Urheilulehden jutuissa esiin tulleet muutokset kuvailivat Murron tapauksessa harppauksia nuorten sarjoista aikuisten kilpailuihin (UL 15.06.2022a) ja Raitasen tapauksessa muun muassa uudenlaista harjoittelua korkeassa ilmanalassa sekä lajin vaihtoa suunnistuksesta juoksuun (UL 16.08.2018).

”Oivalsin, miten kivaa on päästä stadionille juoksemaan ihmisten kannustaessa lehtereillä, Raitanen sanoo. Matka metsästä mondolle oli alkanut.” (UL 16.08.2018)

Urheilijoiden tekemät uhraukset liittyivät Urheilulehden juttujen kerronnassa muun muassa henkilökohtaiseen elämään kuuluvista asioista luopumiseen urheilun ehdoilla. Wilma Murron tekemiin uhrauksiin kuului esimerkiksi nuorena pois kotoa muuttaminen, kun hän muutti Salosta Turkuun ja aloitti urheilulukion vuonna 2014 (UL 28.01.2016). Topi Raitanen joutui niin ikään tekemään valintoja harjoitellessaan ulkomailla (UL 22.02.2018) ja panostaessaan urheiluun:

”Entinen suunnistaja elää nyt täydellistä urheilijan elämää. Hän leireilee paljon - ja lähes aina kovassa kansainvälisessä seurassa. Harva pystyy tai haluaa panostaa urheilemiseen niin paljon kuin Raitanen.” (UL 31.07.2019c)

7.3.4 Menestyksen äärellä

Murto ja Raitanen menestyvät jo ennen Euroopan mestaruuksia useissa eri tasoissa kilpailuissa ja näitä menestymisiä ja onnistumisia kuvattiin Urheilulehden jutuissa laajasti. Usein menestystä käsitteleviä juttuja edelsi kohti menestystä -teemaa käsittelevää kerronnallisuutta. Menestys olikin juttujen kerronnassa jotain, mikä saavutettiin ja nähtiin tietynlaisena suurempana päämääränä ja etappina. Tällaisia olivat Murron ja Raitasen tapauksessa muun muassa Suomen ennätyksen tai muun kansallisesti hyvän tuloksen tekeminen kovatasoisessa kilpailussa tai esimerkiksi nuorten arvokisoissa menestyminen. Ennen kaikkea menestys kulminoitui aineistossa Euroopan mestaruuden voittamiseen, joka oli molempien urheilijoiden sankarimatkan todellinen käännekohta. (Ks. Campbell 1990, 117)

Urheilulehden jutuissa kuvailtiin paljon, miten Murto ja Raitanen vakiinnuttivat hiljalleen paikkaansa kansallisella huipulla ja kulkivat matkaa kohti kansainvälistä eliittiä. Ennen Euroopan mestaruutta tapahtuneeksi menestymiseksi luokittelin analyysissäni muun muassa Murron *murtautumisen maailman kärkeen* (UL 25.08.2021a) sekä hänen useat Suomen ennätyksensä (UL 01.09.2021). Uudenlaista ja erityistä menestystä kuvasi myös Topi Raitasen vuoden 2018 kilpailusuoritus, jonka myötä hän tilastoi itsensä Suomen kaikkien aikojen kolmanneksi 1 500 metrin matkalla, joka nostettiin Urheilulehden kerronnassa esiin:

”Heinäkuun lopulla tuusulalainen pudotti 1 500 metrin ennätöksensä lukemiin 3.41,88, mikä nosti hänet kolmanneksi suomalaisten estemiesten kaikkien aikojen listalla. Edelle jäivät vain Jukka Keskisalo ja Mikko Ala-Leppilampi.” (UL 16.08.2018)

Menestystä kuvastivat myös yleisesti hyvät arvokisasijoitukset, kuten Topi Raitasen suunnistuksen nuorten kymmenen Suomen mestaruutta ja alle 20-vuotiaiden suunnistuksen MM-kulta vuodelta 2015, jotka tuotiin esiin henkilöjutussa *Metsästä maailmalle* (UL 16.08.2018). Arvokisojen osalta erityisesti Wilma Murron viides sija Tokion olympialaisissa sai Urheilulehdessä ympärilleen majesteettisen kerronnan:

”23-vuotias Murto otti Tokiosta upean viitossijan ylitettyään 450 ensimmäisellään. Seuraava korkeus olikin jo 470 ja siihen karahtivat neljää hyppääjää lukuun ottamatta kaikki muut.” (UL 25.08.2021b)

Murron ja Raitasen tähänastisten urheilu-urien menestyshuippu on ollut vuoden 2022 EM-kulta ja juuri voittaminen, kaikessa ainutlaatuisuudessaan, ilmentää ja luo sankaruutta (ks. Klapp 1969, 27–28). Münchenin EM-kisoja käsittelevässä ilmiöjutussa *Seiväs on uusi keihäs* (UL 24.08.2022b) Murron finaalisuorituksen kuvattiin olevan *kuin pölkyn lyönti päähän*. Vastaavasti pääkirjoituksessa *Kisaturisteja ei ole* (UL 24.08.2022a) Murron ja Raitasen kisaotatuksia kuvailtiin kilpailukokemuksen ja kovan kunnan tuottamaksi *mestarillisesti hallituiksi suorituksiksi*. Samassa pääkirjoituksessa Murron ja Raitasen rinnalle nostettiin myös kaksi muuta mitaleille yltänyttä suomalaisurheilijaa, hopeaa voittanut kolmiloikkaaja Kristiina Mäkelä ja pronssia voittanut keihäänheittäjä Lassi Etelätalo:

”Murto, Raitanen, Mäkelä ja Etelätalo näyttivät, miten vuosikausien sijoituksiin yhdistetään jatkuva järjestelmällinen työ ja nostetaan jättipotti pankista – korkojen kera.” (UL 24.08.2022a)

Urheilulehden kerronnassa kuvailtiin, kuinka Wilma Murto ja Topi Raitanen nostivat EM-kisoissa *jättipotin pankista – korkojen kera* ja kisojen ensimmäisenä suomalaismitalistina Murto sai kokea mestaruutensa jälkeen *pika-aateloinnin*. Raitanen välttyi Urheilulehden mukaan vastaavalta aateloinnilta ainoastaan, koska voitti mestaruutensa Murron jälkeen (ks. UL 24.08.2022b; UL 14.09.2022a):

”Topi Raitasen säästi pika-aateloinnilta vain se, että hän voitti EM-kultansa vain pari päivää Murron jälkeen. Vaikka somekansan muisti on lyhyt, se pystyy asettamaan saman viikon tapahtumia mittasuhteisiin.” (UL 14.09.2022a)

Sankareiden urotyöt uudistavat yhteisöä, kansakuntaa ja koko maata (Campbell 1990, 171). Euroopan mestaruuskisojen jälkeen Urheilulehdessä keskityttiinkin loppukauden analysoimiseen ja siihen, millainen vaikutus Murron ja Raitasen mestaruuksilla on esimerkiksi kauden päätöskilpailun, perinteikkään Ruotsi-ottelun, lipunmyyntiin. Lehdessä ennakoitiin, kuinka mestareiden näkeminen tositoimissa on monelle katsojalle syy ostaa lippu kisoihin. Lopulta kuitenkin Euroopan mestareista molemmat joutuivat jättämään Ruotsi-ottelun väliin. Raitanen koronavirustartunnan ja Murto flunssan vuoksi. (Ks. UL 07.09.2022)

”Kun Wilma Murto hyppäsi Euroopan mestariksi seiväshypyssä, nähtiin Ruotsi-ottelun lipunmyynnissä heti piikki. Kyllä, menestyshullusta kansasta kun on kyse.” (UL 31.08.2022a)

Urheilulehden ilmiöjutussa *Seiväs on uusi keihäs* (UL 24.08.2022b) ennakoitiin lisäksi tulevaisuutta ja Budapestin 2023 MM-kisoja, joissa Murron mahdollisuuksina nähtiin EM-mitalin kirkastaminen MM-mitaliksi. Samalla Murrolle mallailtiin nykyisen menestyksensä ohella täysin uudenlaista sankaruutta.

”Jo 17-vuotiaana ikäluokkansa maailmanennätyksen hypännyt Murto elää urheilijana täysin uutta aikaa. Hän on noussut valtaisien vaikeuksien jälkeen potentiaalinsa mukaiselle tasolle. Ei ole mitään syytä epäillä, etteikö sama tahti jatkuisi tulevina vuosina. Näillä näkymin hän on ensi kesän MM-Budapestissä Suomen suurin mitalitoivo.” (UL 24.08.2022b)

8 JOHTOPÄÄTÖKSET JA POHDINTA

Tässä luvussa tuon esiin tutkielmani tuloksista tehtävissä olevia johtopäätöksiä ja pohdintoja. Alaluvussa 8.1 tuon lisäksi esiin johtopäätöksiä Campbellin sankarimatkan teoriaan eli monomyyttiin liittyen ja tuon esiin havaintoja analyysini nivoutumisesta Campbellin kirjallisuuteen. Tutkielmassani selvitin, miten urheilusankaruus ja sankarimatka muodostuvat Wilma Murtoa ja Topi Raitasta käsittelevissä Urheilulehden jutuissa sekä mitkä ovat urheilusankaruuden piirteet. Alaluvussa 8.2 arvioin tutkimukseni onnistumista ja sen tuottamaa arvoa journalistiikan ja liikunnan yhteiskuntatieteiden tutkimuskentille. Luvun lopuksi esitän vielä joitain työni pohjalta kirvonneita jatkotutkimusehdotuksia.

8.1 Keskeisimmät johtopäätökset

Tämän tutkimuksen myötä on oikeutettua todeta urheilijoiden sankarikuvan rakentuvan ja sankaruuden olevan läsnä nykypäivän urheilujournalismissa. Wilma Murtoa ja Topi Raitasta käsittelevissä Urheilulehden jutuissa heidän urheilusankaruutensa ilmeni monipuolisella kuvailulla ja kerronnalla, jonka yhtäläisyydet Joseph Campbellin sankarimytologiaan olivat selkeitä. Kerronnallisesti urheilusankaruus rakentui Urheilulehden jutuissa tarinan tavoin, jossa Murto ja Raitanen huomioitiin niin huippu-urheilijoina kuin myös yksilöinä, jotka ovat nähneet paljon vaivaa unelmiensa ja tavoitteidensa täyttymiseksi. Urheilulehden journalismi pyrkii tarinalliselle urheilujournalismille tyypilliseen tapaan havainnollistamaan Murron ja Raitasen elämää ja mahtitekoja urheilun saralla (ks. Harinen ym. 2015, 90).

Campbellin teorian tuoman viitekehyksen avulla sankaruudesta oli mahdollista tehdä uusia, sen rakentumisen kerronnallisuutta ja kerroksellisuutta, ilmentäviä havaintoja. Campbellin sankarimytologian teorian ohjaamana analyysini syventyi muun muassa Murron ja Raitasen kokemiin vastoinkäymisten ja vaikeuksien sekä heidän uransa ja sankaritarinansa kannalta merkittävien auttajien näkökulmilla. Samalla on oikeutettua todeta, että teorian myötä aineistosta oli mahdollista löytää sankaruuden rakentumisen piirteitä, joita ei ole aiemmin huomioitu urheilujournalismin kontekstissa.

Urheilulehden juttujen myötä ilmi tulleita urheilusankaruuden piirteitä kuvastivat kolme pääteemaa: urheilijoiden ominaisuudet, heidän matkansa ja ulkopuolinen apu. Etenkin

pitempien henkilöjuttujen kerronnassa palattiin journalismille tyypilliseen tapaan aiemmin tapahtuneeseen ja kerrattiin urheilijoiden uran tapahtumat, minkä jälkeen Murron ja Raitasen sankarimatka täydentyi uusilla käänteillä. Tutkielma vahvistaa samalla käsitystä, jonka mukaan urheilusankarin henkilökohtaiset ominaisuudet ovat suuri tekijä sankarikuvan muodostumisessa mediassa (ks. Virtapohja 1998, 242), kun Urheilulehden sankarinarratiivi ilmeni merkittävästi juuri Murron ja Raitasen ominaisuuksien positiivisen kuvailun ja erityisyyden, lahjakkuuden ja päämäärätietoisuuden korostamisen kautta. Kerronnassa oli havaittavissa myös draaman kaarta vahvistavat ja perinteiseen sankaruuteen ja Campbellin sankarimyyttiin sidoksissa olevat vaikeudet. (Ks. Allison & Goethals 2013; Campbell 1968; Campbell 1990, 112–114) Murron ja Raitasen sankaruutta muodostettiin myös vertaamalla heitä entisiin huippu-urheilijoihin ja urheilusankareihin.

Sankaruutta eniten ilmentäneet Urheilulehden jutut painoutuivat vahvasti tarinalliseen journalismiin. Joukossa oli useita pitkiä henkilöjuttuja, jotka toivat esiin urheilijoiden intohimoa ja matkaa kohti menestystä. Nämä jutut kuvailivat ja syvensivät kerronnaltaan juuri sitä, miten Murron ja Raitasen sankarimatka on edennyt ja miksi, mikä on tärkeää sankarimatkan hahmottumisen kannalta (ks. Lassila-Merisalo 2020, luku 4; Nousiainen 2013, 6; Van Krieken 2019, 1–2). Tutkielman tuloksien myötä voidaan todeta, että painettu urheilujournalismi pyrkii lähestymään urheilijoita useasta eri näkökulmasta ja luomaan heistä kuvaa myös muiden kuin pelkkien tulosten perusteella. Kerronnassa esiin nousivat kuitenkin usein myös numeeriset tilastot ja täsmälliset tulokset, vertailuna joko urheilijan omiin aiempiin suorituksiin tai esimerkiksi muiden urheilijoiden tai kyseisen kauden tilastojen ennätystuloksiin. Kerronta painottui urheiluun ja urheilusuorituksiin ja esimerkiksi taustajoukkojen merkitys urheilusankaruuden rakentumiseen nähtiin ja tuotiin esiin pitkälti Murron ja Raitasen suorituksen parantumiseen ja suorituskykyyn liittyvissä yhteyksissä.

Tämä tutkielma osoittaa, että urheilusankaruus muodostuu kerronnan myötä ja useissa eri kerroksissa. Kolme laajasti aihetta avaavaa pääteemaa ja niiden alateemat kuvastavat, kuinka sankaruutta rakennetaan juttujen sanavalinnoilla, näkökulmilla ja samalla jo pelkästään juttujen aiheilla. Itse sankaruutta ja sen jälkeistä aikaa kuvaavia tekstejä oli aineistossa lopulta suhteellisen vähän, sillä Urheilulehden uutisointi vaihtui jo 2022 vuoden loppupuolella muihin urheilulajeihin. Urheilulehden kerronnasta oli joka tapauksessa selkeästi huomattavissa etenkin sankareiden vaikutus yleisölle ja olemus kansakunnan yhdistäjänä, mutta mitä

todennäköisimmin Euroopan mestaruuksien myötä muodostunut sankaruus on syventynyt ja ollut jälleen läsnä kesän 2023 Murtoa ja Raitasta koskevassa uutisoinnissa.

Sankarit luovat yleisölle yhden merkittävän syyn seurata jotain tiettyä urheilumediaa ja urheilulajia, mikä näkyi osaltaan Murrosta ja Raitasesta kirjoitettujen juttujen määrässä, mutta myös sankaruuden tuomana lisäarvona esimerkiksi tulevien yleisurheilutapahtumien lipunmyyntiä ajatellen. Suomi tarvitsee muiden kansakuntien tavoin yhteisöllisyyttä vahvistavia urheilusankareita ja etenkin Murron ja Raitasen tuottamalla menestyksen hetkillä etenkin nuorien on mahdollista Urheilulehden kerronnan kautta oppia elämäntaitoja ja hyvää kilpailua. (Ks. Gahan 2014; Grix 2016; Lämsä ym. 2018) Urheilubisneksen kannalta Urheilulehti sitouttaa kerronnallaan lukijoita, herättää suuria tunteita, josta urheilussa pohjimmiltaan on myös kysymys. Murron ja Raitasen kansakuntaa tiivistävä voima oli havaittavissa myös tämän tutkielman analyysin perusteella. Murto sai mestaruutensa jälkeen *pika-aateloinnin* ja Murron ja Raitasen urheilu kosketti ja jopa voimaannutti ihmisiä ja kerronnassa kuvattiin kaksikon menestyksen ja sankaruuden olevan muun muassa *jättipotti* ja *suomalaisen yleisurheilun kasvojenpesu*. (Ks. Smith 2017; Valentine & Toal 2021)

Murtoa ja Raitasta käsittelevien Urheilulehden juttujen kautta ihmisten on myös mahdollista osaltaan kokea jotain ja elää mukana asioissa, jotka eivät ole heille muuten relevantteja tai mahdollisia (ks. Virtapohja 1995, 38). Urheilulehden juttujen kerronnassa ei ollut viitteitä esimerkiksi siitä, että Murron ja Raitasen tapauksessa ”kaikki olisi jo saavutettu” tai että kaksikko olisi urheilu-uriansa absoluuttisella huipulla, joten kerronta jättää myös näille nuorille urheilijoille vielä selkeästi varaa parantaa. Urheilulehden mediatekstit Murrosta ja Raitasesta vahvistivat yksilötasolla tietynlaisen mahdollittoman olevan mahdollista, mikä on sankarille tärkeää kaiken yliluonnollisen ja mystistä sankaruutta ylläpitävän narratiivin kannalta.

8.2 Tutkielman arviointi

Luotettavan ja onnistuneen tutkimuksen ominaispiirteitä ovat muun muassa uskottavuus, vahvistettavuus, varmuus ja siirrettävyys (esim. Eskola & Suoranta 2008). Tässä alaluvussa arvioin maisterintutkielmaprosessini onnistumista ja sen heikkouksia sekä vahvuuksia Eskolan ja Suorannan ajatuksiin pohjaten. Tuon lisäksi esiin tutkielmani merkityksen journalistiikan ja liikunnan yhteiskuntatieteiden tutkimukselle. Media muovaa maailmaa ja tavallisen ihmisen ja

urheilun kuluttajan käsitystä urheilusta ja urheilijoista, minkä vuoksi on tärkeää havainnoida, miten ilmiöt oikeastaan rakentuvat. Liikunnan yhteiskuntatieteellisessä tutkimuksen kentällä työni loi uudenlaista pohjaa sankaruudesta ja sankarimatkan tarkastelu valitsemassani kontekstissa oli mielestäni onnistunut valinta.

Tutkimuskohdettani ajatellen oli tutkielmani kannalta hieman huvittavaa, ettei Murtoa ja Raitasta kuvattu Urheilulehden kerronnassa kertaakaan sanalla sankari. Sankariksi kuvattiin aineistoni jutuissa ainoastaan ruotsalaista olympiavoittajaa ja kestävyysjuoksijana sekä suunnistajana tunnetuksi tullutta Anders Gärderudia (UL 21.08.2019b) ja ruotsalaista seiväshyppytähteä Armand Duplantisia (UL 31.08.2022a). Olisi lienee perusteltua kyseenalaistaa koko tutkielman onnistuminen, kun nurinkurisesti ainoat sankarit aineistossani ovat ruotsalaisia. Analyysin myötä aineistoni piti sisällään kuitenkin selkeitä sankarikerronnan ja näin ollen sankarimatkan ominaisuuksia, minkä vuoksi Murron ja Raitasen sankaruutta oli perusteltua tarkastella juuri tämän aineiston ja valitun viitekehysten puitteissa. Pika-aateloinnit, mestarilliset suoritukset ja kaksikon ylivoimaisuuden ja hyvyyden korostaminen viittaavat urheilun huippuun ja ilmentävät samalla sankaruutta. Lisäksi aineistosta oli havaittavissa sankari-sanon synonyymejä, kuten ihanteellinen, mestari, taistelija, rohkea ja tähti (ks. kuva 1).

Tutkimusaihe ja sen kenttä oli itselleni vielä tutkielmaan tekoon ryhtyessä täysin tuntematon, enkä ollut perehtynyt mytologioihin tai sankarimytologioihin ennen tätä tutkielmantekoprosessia. Ei varmasti olisi ollut pahitteeksi käydä aiheesta jokin kurssi ennen tutkielman tekoon ryhtymistä, mutta koin oman matkani tutkijana myös kovin mielenkiintoisena, vaikka välillä olin vaikeuksissa esimerkiksi Campbellin teorian kanssa. Toisaalta voi olla myös hyvä asia, että asiat tulivat minulle uutena, minkä vuoksi jouduin syventymään niihin erityisellä antaumuksella ja opiskelemaan asiat itse alusta alkaen. Toisaalta samalla tutkielman teossa piili väärinymmärrysten vaara, mutta olen suhteellisen varma, että vältyin niiltä tämän prosessin aikana ja onnistuin tekemään tutkielman alusta loppuun saakka toistettavasti.

Sankaruus paljastui tutkimusprosessin myötä hyvin monipuoliseksi kokonaisuudeksi, jota voisi lähestyä hyvin monesta eri näkökulmasta. Tutkielmassani esittelemäni kirjallisuus (luku 5) onkin näin ollen vain pieni otos aiheesta ja tutkielman edetessä oli pakko hyväksyä, että kaikkea on mahdotonta tuoda esiin. Kaikkiaan koen kuitenkin valinneeni tutkielmaani relevanttia tutkimustietoa ja materiaalia, jonka myötä kykenin tekemään myös kirjallisuudesta täysin

pohjautuvia valintoja. Esimerkiksi vaikeudet (luku 7.3.2) eivät ensiajatuksen perusteella ole sankaruuden ilmentymiä, mutta otin ne mukaan analyysiini, koska tein valinnan käyttäen Campbellia tutkielmani analyysin kehikkona. Tutkielmassani en lisäksi lopulta tarkastellut pelkästään urheilusankaruutta, vaan enemmänkin juuri urheilusankaruuden rakentumista ja näin ollen sitä sankarimatkaa, jonka Raitanen ja Murto ovat tähän mennessä kulkeneet. Tämän vuoksi analyysini myötä minulle realisoitui se, kuinka hyvin Campbellin teoria tutkielmaani soveltui. Oli kuitenkin mielestäni fiksu ratkaisu tutustua aineistoon ensin Campbellin teoreettiset silmälasit silmissäni ja sen jälkeen tehdä varsinainen analyysi vapaammin, ainoastaan kyseinen teoria takaraivossani. Olenkin analyysiini tyytyväinen ja uskon sen kuvastavan aineistoa niin hyvin kuin mahdollista.

Itse analyysissä koin alkuun haasteita teemojen luomisessa ja sittemmin niiden nimeämisessä. Pyrkimyksenäni oli nimetä teemat mahdollisimman rinnasteisesti, hyvän tutkimuskäytännön mukaisesti. Kolme pääteemaa muodostui vaivatta, mutta en ole täysin varma niiden rinnasteisuudesta. Laadullista tutkimusta tehdessä on tärkeää nähdä, kuinka joku toinen olisi voinut päätyä saman teemoittelun jälkeen täysin erilaisiin jakoihin. Läpi tutkimuksen olen kuitenkin pyrkinyt kuvaamaan prosessiani mahdollisimman läpinäkyvästi ja luomaan tutkielman, jonka perusteella tämä laadullinen maisterintutkielma olisi myös siirrettävissä ja vahvistettavissa. Koen työni vahvuudeksi laajan aineiston, jonka myötä sain syvällisen käsityksen aiheestani. Analyysissäni tietyt henkilöjutut korostuivat kuitenkin muita enemmän, sillä ne erottuivat aineistosta kerronnallisina ja laajoina juttukokonaisuuksina. Olisin kenties voinut tuoda aineiston esittelyssä tämän vielä enemmän esiin, mutta toisaalta lievä painottuneisuus on havaittavissa myös tutkielmani aineistoviitteiden lomasta. Tulosten (luku 7) esittämisessä tasapainottelin sitaattien määrän kanssa, sillä niiden on tarkoitus tukea tuloksia ja luoda todisteita aineistosta. Tarkoitus ei ole kuitenkaan avata kaikkea pelkästään aineistositaattien kautta, minkä vuoksi kävin vielä viimeiseksi ennen tutkielman palautustani tulokset-osioni läpi ja lyhensin joitain mielestäni tarpeettoman pitkiä sitaatteja hieman.

8.3 Jatkotutkimusehdotukset

Sankaruuden rakentuminen on ollut urheilumediassa ja sen tutkimuskentällä tunnettu asia jo pitkään ja sitä ilmentää muun muassa aiheen luokittelu omaksi tutkimusteemakseen Suomalaisen urheilujournalismin bibliografiassa (ks. Laine & Särkivuori 2023). Tämän

maisterintutkielmaproessin aikana sain useita ideoita, joiden puitteissa aihetta olisi mahdollista lähestyä myös tulevaisuuden tutkimuksissa. Tutkielmassani ajatuksenani oli keskittyä suomalaiseen urheilun erikoislehteen ja rajata aineistoksi selkeä ja kattava kokonaisuus. On Urheilulehden vahvuus, mutta samalla sen heikkous, että lehti ilmestyy kerran viikossa. Johonkin tiettyyn tai tiettyihin verkkomedioihin keskittyminen voisi kuitenkin tarjota uusia näkökulmia ja mahdollisuuksia urheilusankaruuden ja sankarimatkan rakentumisen tutkimukseen. Urheilusankaruuteen olisi mahdollista syventyä eri asteilla, erityyppisiä medioita tarkastelemalla, sillä esimerkiksi verkkoon keskittyvät uutismediat julkaisevat artikkeleita huomattavasti printtilehtiä intensiivisemmällä tahdilla ja journalismi on pitkään tehnyt siirtymää verkkopainotteiseksi (ks. Schultz & Arke 2022, 6). Urheilujournalismin tutkimuksessa myös iltapäivälehtiä on pidetty usein hedelmällisenä tutkimuskohteena niiden värikkään kielen ja kuvailun vuoksi, joten myös niissä olisi mahdollisuus aiheen tarkasteluun.

Urheilusankaruutta ja -sankareita on olemassa lähes jokaisessa maailman urheilulajissa. Eri urheilulajit ja esimerkiksi joukkuelajit voisivatkin tuoda näkemyksiä ja uudenlaista tietoa niissä ilmenevästä urheilusankaruudesta. Vuoden 1995 jääkiekon maailmanmestaruuden jälkeen Suomen maajoukkuetta verrattiin mediassa talvisodan sankareihin ja sotavertaukset ovat usein esillä mediassa etenkin juuri jääkiekkodiskurssissa (ks. Räisänen 1995; Salminen 2016). Tulevaisuudessa voisi olla lisäksi perusteltua tarkastella, miten sankaruutta kenties ylläpidetään Murtoa ja Raitasta käsittelevissä artikkeleissa. Tuodaanko Euroopan mestaruuksia esiin tai palataanko niihin järjestelmällisesti kaksikkoa kertovissa jutuissa?

Vaikeudet ja haasteet kuuluvat urheilijoiden urapolulle, minkä osoitti myös tämä tutkielma, sillä vastoinkäymisten kuvailua oli aineistossa paljon. Tulevaisuuden tutkimuksissa olisikin mahdollisuus tarkastella vastaavien takapakkien ja esimerkiksi loukkaantumisten luomaa narratiivia ja keskittyä sen vaikutukseen urheilijakuvan luomisessa. Urheilusankarit ja sankarit ylipäänsä ovat vanha ja myyttinen asia. Tulevaisuuden mahdollisuutena olisi myös selvittää, rakennetaanko urheilumediassa tarkoituksellisesti sankaritarinoita, ja mitä toimittajat itse ajattelevat sankaruudesta. Onko sankareiden esiintuominen tietoinen valinta vai ainoastaan jotain, mikä tapahtuu olosuhteiden pakosta?

Urheilusankarit ja menestyneet urheilijat luovat lisäksi ihmisille kuvaa omasta lajistaan ja edustavat sitä. Tähän liittyen kiinnostava näkökulma ja tutkimuksen arvoinen aihe voisi olla urheilusankareiden brändäys ja heidän vaikutuksensa urheilulajien suosioon, esimerkiksi

harrastajamäärissä mitattuna. Millainen vaikutus esimerkiksi Yhdysvaltojen pääsarjassa NBA:ssa pelaavalla Lauri Markkasella on koripallon suosioon tai naisten ja miesten jalkapallomaajoukkueiden menestyksellä lajin asemaan Suomessa? Lisäksi aihetta voisi jatkojalostaa tutkimukseksi tarkastelemalla, mitkä ovat urheilusankaruuden vaikutukset liikkumisen sosiologiaan. Urheilusankareiden avulla on aiemmin vahvistettu valtioiden kansallista identiteettiä ja sankareita on muun muassa käytetty nationalismiin vahvistamiseen. Miten urheilusankarit vaikuttavat lasten ja nuorten harrastamiseen tai millainen on urheilusankareiden vaikutus jonkin lajin markkinointiin tai imagoon yleisesti? Liikkumisen ja liikunnallisen elämäntavan vähentyessä yhteiskunnassa tässä olisi myös aihe, jota olisi erittäin perusteltua tarkastella.

LÄHTEET

- Allison, S. T., & Goethals, G. R. (2013). *Heroic leadership: An influence taxonomy of 100 exceptional individuals*. Abingdon: Routledge.
- Allison, S. T., Goethals, G. R., & Kramer, R. M. (2016). *Handbook of heroism and heroic leadership*. 1. painos. Lontoo: Routledge, Taylor & Francis.
- Arponen, A. O. (1997). Satavuotias Suomen Urheilulehti. Teoksessa A. Halmesvirta & H. Roiko–Jokela (toim.) *Se toinen Paavo Nurmi – ja varjoon jääneet*. Suomen Urheiluhistoriallisen Seuran vuosikirja 1997. Jyväskylä: Atena, 171–181.
- Barney, R. (1985). *The hailed, the haloed, and the hallowed. Sport heroes and their qualities - An analysis and hypothetical model for their commemoration*. New York: The Free Press.
- Bernstein, A. & Blain, N. (2002). Sport and the Media: The Emergence of a Major Research Field. *Sport in Society*, 5 (3), 1–30. DOI:10.1080/911094213
- Bownas, J. L. (2022). *The Myth of the Modern Hero: Changing Perceptions of Heroism*. Sussex Academic Press.
- Boyle, R. (2006). *Sports journalism: Context and issues*. Lontoo: Sage.
- Boyle, R. (2017). Sports journalism: Changing journalism practice and digital media. *Digital Journalism*, 5 (5), 493–495. DOI:10.1080/21670811.2017.1281603
- Bradshaw, T. (2021). Moral agency in sports journalism: A phenomenological analysis. *Ethical Space: The International Journal of Communication Ethics*, 18 (1/2), 14–23.
- Braun, V., & Clarke, V. (2022). *Thematic analysis: A practical guide*. Lontoo: Sage.
- Brecht, B. (1943). *LEBEN DES GALILEI*. Näytelmäkäsikirjoitus.
- Campbell, J. (1968). *The Hero with a Thousand Faces*. 2. painos. Princeton, New Jersey. Princeton University Press.
- Campbell, J. (1990). *Sankarin tuhannet kasvot*. Suom. H. Virrankoski. Keuruu: Otava.
- Curran, J., Coen, S., Aalberg, T., Hayashi, K., Jones, P. K., Splendore, S., Papathanassopoulos, S., Rowe, D., & Tiffen, R. (2013). Internet revolution revisited: a comparative study of online news. *Media, Culture & Society*, 35 (7), 880–897. DOI:10.1177/0163443713499393
- Deuze, M. (2005). What is journalism?: Professional identity and ideology of journalists reconsidered. *Journalism*, 6 (4), 442–464. DOI:10.1177/1464884905056815

- Doyle, J. P., Su, Y., & Kunkel, T. (2022). Athlete branding via social media: Examining the factors influencing consumer engagement on Instagram. *European sport management quarterly*, 22 (4), 506–526. DOI:10.1080/16184742.2020.1806897
- Drucker S. J., & Cathcart R. S. (1994). *American heroes in a media age*. Hampton Press.
- Dumitriu, D. (2018). Media Construction of Sport Celebrities as National Heroes. *Revista Română de comunicare și relații publice*, 20 (2), 21–33. DOI:10.21018/rjcpr.2018.2.257
- Eliade, M. (1963). *Myth and reality*. HarperCollins.
- English, P. (2016). Mapping the sports journalism field: Bourdieu and broadsheet newsrooms. *Journalism*, Lontoo: Sage, 17 (8), 1001–1017. DOI:10.1177/1464884915576728
- English, P. (2018). Sports Journalism. *Oxford Research Encyclopedia of Communication*. DOI:10.1093/acrefore/9780190228613.013.873
- Eskola, J. & Suoranta, J. (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Tampere: Vastapaino.
- Fezzani, N. (2017). *Real Life Super Heroes*. Toronto: Dundurn Press. Viitattu 22.9.2023. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/jyvaskyla-ebooks/detail.action?docID=5105098>
- Fisher, W. R. (1984). The Narrative Paradigm: In the Beginning. *Journal of communication*, 34 (1), 74–89. DOI:10.1111/j.1460-2466.1984.tb02986.x
- Franco, Z., Blau, K., & Zimbardo, P. (2011). Heroism: A conceptual analysis and differentiation between heroic action and altruism. *Review of General Psychology*, 5 (2), 99–113. DOI:10.1037/a0022672
- Franco, Z. & Zimbardo, P. (2006). The Banality of Heroism. *Greater Good* 3, 30–35.
- Gahan, C. M. (2014). The highlight with a thousand faces: Sports and our yearning for hero and myth. *English Journal*, 104 (1), 37–41. Viitattu 5.5.2023. <https://www.proquest.com/scholarly-journals/highlight-with-thousand-faces-sports-our-yearning/docview/1556369968/se-2>
- Grix, J. (2016). *Sport Politics. An Introduction*. Palgrave, New York.
- Grönfors, M. (1982). *Kvalitatiiviset kenttätutkimukset*. Porvoo: WSOY.
- Haapamäki, J. (2004). *Mika Myllylä nykyajan urheilusankarina: Perinteinen ja nykyaikainen urheilusankaruus kohtaavat*. Jyväskylän yliopisto. Pro gradu -tutkielma.
- Haapasalo, I. (2022). *Urheilijat esikuvina: Urheilugaalassa Vuoden esikuvaksi valittujen näkemyksiä ja kokemuksia esikuvan roolista*. Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteellinen tiedekunta. Pro gradu -tutkielma. URN:NBN:fi:ju-202209024454
- Harari, Y. (2014). *Sapiens: A brief history of humankind*. Lontoo: Harvill Secker.

- Harinen, P., Liikanen, V., Rannikko, A., Torvinen, P., Hänninen, R., & Itkonen, H. (2015). Liikutukseen asti: Vaihtoehtoliikunta, nuoruus ja erottautumisen mieli. Jyväskylä: LIKES.
- Harris, J. C. (1994). *Athletes and the American Hero Dilemma*. Champaign: Human Kinetics Publishers.
- Heikkinen, H. (2015). Kerronnallinen tutkimus. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Heinilä, K. (1973). Yleisön markkinat huippu-urheilussa. Teoksessa K. Heinilä & J. Wuolio (toim.) *Huippu-urheilu ja yhteiskunta*. Jyväskylä: Jyväskylän Kesän urheilukongressi.
- Heinilä, K. (1974). *Urheilu - ihminen - yhteiskunta*. Jyväskylä: Gummerus. URN:ISBN:978-951-39-9427-3
- Heinilä, K. (2000a). Millainen rooli urheilujournalismilla on yhteiskunnassa? Teoksessa M. Miettinen (toim.) *Haasteena huomisen hyvinvointi – Miten liikunta lisää mahdollisuuksia*. Jyväskylä: LIKES, 273–284.
- Heinilä, K. (2000b). Mikä on urheilun viihteellinen merkitys? Teoksessa M. Miettinen (toim.) *Haasteena huomisen hyvinvointi – Miten liikunta lisää mahdollisuuksia*. Jyväskylä: LIKES, 287–307.
- Holt, R. (1999). Champions, heroes, and celebrities: Sporting Greatness and the British Public. Teoksessa J. Huntington-Whiteley (toim.) *The Book of British Sporting Heroes*, National Portrait Gallery, 10–25.
- Holt, R., & Mangan, J. A. (1996). *European heroes: Myth, identity, sport*. Lontoo: Frank Cass.
- Honka, N. (4.6.2015). Tutkijat kumoavat urheiluun liittyviä luuloja: Huippuja ei voi seuloa lapsena, lasten kilpailua ei tarvita, eivätkä esikuvat vaikuta urheilun aloittamiseen. Yle. Viitattu 18.10.2022. <https://yle.fi/uutiset/3-8021860>
- Horne, J. (2017). Sports mega-events: mass media and symbolic contestation. Teoksessa L. A. Wenner & A. C. Billings (toim.) *Sport, Media and Mega-events*. Lontoo & New York: Routledge, 19–32.
- Huippu-urheilun instituutti. (2023). KIHU. Menestysseuranta. Suomalaisten arvokisamitalit eri lajeissa vuodesta 2005 lähtien. Viitattu 14.6.2023. <https://kihu.fi/tutkittua-tietoa/menestysseuranta/>
- Hutchins, B. (2016). “Tales of the Digital Sublime: Tracing the Relationship between Big Data and Professional Sport.” *Convergence* 22 (5), 494–509. DOI:10.1177/135485651558716

- Hutchins, B., & Boyle, R. (2017). A Community of Practice, *Digital Journalism*, 5 (5), 496–512. DOI: 10.1080/21670811.2016.1234147
- Hutchins, B. & Rowe, D. (2012). *Sport Beyond Television: The Internet, Digital Media and the Rise of Networked Media Sport*. Lontoo: Routledge.
- Hämeen-Anttila, J. (2003). *Gilgamesh: Kertomus ikuisen elämän etsimisestä*. 3. painos. Helsinki: Basam Books.
- Hänninen, V. (1999). *Sisäinen tarina, elämä ja muutos*. Acta Universitatis Tamperensis 696. Väitöskirja.
- Hänninen, V. (2015). Narratiivisen tutkimuksen käytäntöjä. Teoksessa J. Aaltola & R. Valli (toim.) *Ikkunoita tutkimusmetodeihin 2*. Jyväskylä: PS-kustannus.
- Itkonen, H. (2021). *Liikkumisen sosiologia*. Tampere: Vastapaino.
- Itkonen, H. & Knuuttila, S. (1992). Sankarista mediatähtiin. *Urheilujulkisuuden muodonmuutos*. Teoksessa K. Olin, H. Itkonen & E. Ranto (toim.) *Liikunnan muutos, murros vai kaaos?* Helsinki: TUL, 145–160.
- Itkonen, H., Ilmanen, K., Matilainen, P. & Jaskari, L. (2008). Media urheilun tulkkina ja tekijänä. *Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteiden laitos. Tutkimuksia 1/2008*.
- Jaakkola, L. (2010). *Olympiasankaruuden sukupuoli*. *Urheilusankaruuden representaatiot Helsingin Sanomissa ja Iltalehdessä*. Tampereen yliopisto, tiedotusopin laitos. Pro gradu -tutkielma. URN:NBN:fi:uta-1-20487
- Jennings, A. (2011). Investigating corruption in corporate sport: The IOC and FIFA. *International Review for the Sociology of Sport*, 46 (4), 387–398. DOI:10.1177/1012690211408845
- Jokisipilä, M. (2022). *Huippu-urheilu osana suomalaista yhteiskuntaa ja kulttuuria*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. URN:ISBN:978-952-263-784-0
- Kafashan, S., Sparks, A., Rotella, A., & Barclay, P. (2017). Why Heroism Exists: Evolutionary Perspectives on Extreme Helping. Teoksessa S. T. Allison, G. R. Goethals, & R. M. Kramer (toim.) *Handbook of heroism and heroic leadership*. Lontoo: Routledge, Taylor & Francis Group, 36–57.
- Kaivosaaari, A. (2017). "Lempeä Lydia" - "voimakas Björgen": Naishihtäjien representoinnin muutokset *Urheilulehden* teksteissä vuosina 1905–2010. *Jyväskylän yliopisto, liikuntatieteellinen tiedekunta. Väitöskirja*. URN:ISBN:978-951-39-6984-4
- Kallinen, Timo & Kinnunen, Taina. (2023). *Etnografia*. Teoksessa J. Vuori (toim.) *Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja*. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 26.4.2023. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/>

- Karjalainen, A. (20.8.2022). EM-sankari Topi Raitanen saapui kotiin! Sai upean yllätyksen – Suomi on kaunis maa. *Iltalehti*. Viitattu 2.11.2022.
<https://www.iltalehti.fi/yleisurheilun-em-2022/a/15f38a54-63b2-4350-a4b4-9363c58c8ecb>
- Kaseva, T., Rätty, R., Seuri, O., & Ahvenniemi, U. (2022). *Feature!:* Kirjoittamisen mestarikurssi. Helsinki: Kustannusosakeyhtiö Teos.
- Kelly, A. (19.11.2022). Ten years of hurt: how the Guardian reported Qatar’s World Cup working conditions. *The Guardian*. Viitattu 16.12.2022.
<https://www.theguardian.com/global-development/2022/nov/19/qatar-working-conditions-world-cup-guardian-reporting>
- Kelsey, D. (2016). Hero mythology and right-wing populism: A discourse-mythological case study of Nigel Farage in the Mail Online. *Journalism Studies*, 17 (8), 971–988.
 DOI:10.1080/1461670X.2015.1023571
- Kelsey, D. (2021). Psycho-discursive constructions of narrative in archetypal storytelling: A discourse-mythological approach. *Critical Discourse Studies*, 18 (3), 332–348.
 DOI:10.1080/17405904.2020.1802766
- Kinsella, E. L., Ritchie, T. D., & Igou, E. R. (2015). Lay perspectives on the social and psychological functions of heroes. *Frontiers in psychology*, 130.
 DOI:10.3389/fpsyg.2015.00130
- Kinsella, E. L., Ritchie, T. D., & Igou, E. R. (2017). Attributes and applications of heroes: A brief history of lay and academic perspectives. Teoksessa S. T. Allison, G. R. Goethals & R. M. Kramer (toim.) *Handbook of heroism and heroic leadership*. Lontoo: Routledge, Taylor & Francis Group, 19–35.
- Kivioja, O. (20.8.2022). Kultasankari Topi Raitasen temppu sai äidinkin hätkähtämään: ”Se yllätti!”. *Ilta-Sanomat*. Viitattu 15.4.2023. <https://www.is.fi/yleisurheilu/art-2000009016896.html>
- Klapp, O. E. (1962). *Heroes, villains, and fools; the changing American character*. Englewood Cliffs: Prentice-Hall.
- Klapp, O. E. (1969). *Collective search for identity*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Knuuttila, M. (20.2.2022). Leijonien kansanjuhlan pääsyliput menivät hetkessä, nettitrokariit pyytävät kovia summia – näin näet tapahtuman televisiosta. *Ilta-Sanomat*. Viitattu 5.12.2022. <https://www.is.fi/olympialaiset/art-2000008629615.html>
- Kokkonen, J. (2008). *Kansakunta kilpasilla: Urheilu nationalismin kanavana ja lähteenä Suomessa 1900–1952*. Helsinki: Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. Väitöskirja.

- Kolamo, S. (2018). *Mediaurheilu: Tunnetalouden dynamo*. Tampere: Vastapaino.
- Koljonen, K. (2000). *Asiamiesten selostuksista ammattilaisten analyysiin: Helsingin Sanomien urheilujournalismi vuosina 1973–1998*. Tampereen yliopisto: tiedotusopin laitos. Julkaisuja: Sarja A 95. Pro gradu -tutkielma.
- Koskela, A. (2017). *Pesis: opas jännittävän pelin seuraajalle ja harrastajalle*. Helsinki: Nemo.
- Koski, M. (1992). *Matti on Matti*. Teoksessa E. Sironen, A. Tiihonen & S. Veijola (toim.) *Urheilukirja*. Tampere: Vastapaino, 153–170.
- Kotilainen, V. (3.10.2022). *Jyväskylä järjestää kansanjuhlan Kalle Rovannerän kunniaksi – kaupunki antaa maailmanmestarille myös rahapalkinnon*. Yle. Viitattu 5.12.2022. <https://yle.fi/a/3-12647244>
- Kotimaisten kielten keskus. (2022a). *Nyt: Sanojen alkuperästä: U–Ö. Urheilla ja urheilu*. Viitattu 13.12.2022. https://www.kotus.fi/nyt/kysymyksiä_ja_vastauksia/sanojen_alkuperästä/sanojen_alkuperästä_u-o
- Kotimaisten kielten keskus. (2022b). *Kielitoimiston sanakirja: Initiaatio*. Viitattu 16.12.2022. <https://www.kielitoimiston-sanakirja.fi/#/initiaatio?searchMode=all>
- Krippendorff, K. (2004). *Content Analysis: An Introduction to Its Methodology*. 2. painos. Thousand Oaks, Kalifornia: Sage Publications.
- Kuisma, J. (18.8.2022). *Wilma Murto pelasti yleisurheilupomon takamuksen – näin EM-sankari itse kommentoi*. Ilta-Sanomat. Viitattu 2.11.2022. <https://www.is.fi/yleisurheilu/art-2000009011444.html>
- Lahti, P. (31.5.2017). *Urheilusanomista tulee Urheilulehti*. Ilta-Sanomat. Viitattu 10.2.2023. <https://www.is.fi/muutlajit/art-2000005233849.html>
- Laine, A. (2011). *Urheilujournalismin Suomi–Ruotsi-maaottelu: Vertaileva tutkimus suomalaisten ja ruotsalaisten iltapäivälehtien Ateenan 2004 ja Torinon 2006 olympiautoisoinnista*. Helsinki: Edita. Väitöskirja.
- Laine, A. & Kotilainen, S. (2020). *Painetun sanomalehden urheilu-uutisointi ennen internetiä ja monikanavajulkaisemisen aikakaudella. Määrällinen tarkastelu Iltalehden Calgaryn 1988 ja Pyeongchangin 2018 talviolympiautoisoinnista*. *Kulttuurintutkimus*, 37 (3–4), 47–68.
- Laine, A. & Särkivuori, J. (2023). *Suomalaisen urheilujournalismin bibliografia*. Jyväskylän yliopisto. JYU Studies 2. <https://doi.org/10.17011/jyustudies/2>
- Landau, M. J., Vess, M., Arndt, J., Rothschild, Z. K., Sullivan, D., & Atchley, R. A. (2011). *Embodied metaphor and the “true” self: Priming entity expansion and protection*

- influences intrinsic self-expressions in self-perceptions and interpersonal behavior. *Journal of Experimental Social Psychology*, 47, 79–87.
DOI:10.1016/j.jesp.2010.08.012
- Lassila-Merisalo, M. (2020). *Tarinallinen journalismi*. Tampere: Vastapaino.
- Leijonat. (29.5.2022). Leijonien kultajuhlat maanantaina Tampereella. Viitattu 5.12.2022.
<http://www.leijonat.fi/index.php/uutiset/2022-mm-kotikisat/item/43610-leijonien-kultajuhlat-maanantaina-tampereella>
- Lempinen, M. (2017). *Läpi helvetin: Marko Jantusen tarina*. Helsinki: Otava.
- Lines, G. (2001). Villains, fools, or heroes? Sports stars as role models for young people. *Leisure Studies*, 20 (4), 285–303. DOI:10.1080/02614360110094661'
- Lule, Jack. (2001). *Daily News, Eternal Stories: The Mythological Role of Journalism*. New York: Guilford Press.
- Lämsä, J., Aarresola, O., Mononen, K., Blomqvist, M., Kalaja, S. & Nieminen, M. (2018). *Huippu-urheilun yhteiskunnallinen perustelu tieteen valossa*. Jyväskylä: KIHU.
- MacGregor, P. (2007). "Tracking the Online Audience–Metric Data Start a Subtle Revolution." *Journalism Studies*, 8 (2), 280–298. DOI:10.1080/14616700601148879
- Martiskainen, S. (2017). *Yleisurheilu Suomen historiassa*. Suomen Urheiluliitto ry. Helsinki.
- Mauro, M. (2020). Media discourse, sport and the nation: Narratives and counter-narratives in the digital age. *Media, culture & society*, 42 (6), 932–951.
DOI:10.1177/0163443720902910
- McCaffrey, R. (2021). News Stories About Fallen Journalists: The Institutional History of the Hero Myth in Journalistic Practice. *Journalism Practice*, 1–17.
DOI:10.1080/17512786.2021.1998791
- McEnnis, S. (2023). There He Goes: The Influencer–Sports Journalism of Fabrizio Romano on Twitter and Its Implications for Professionalism. *Journalism and Media*, 4, 430–444. DOI:10.3390/journalmedia4020028
- McGannon, K. R., Staden, T. G., & McMahon, J. (2022). From superhero to human: A narrative analysis of digital news stories of retirement from the NFL due to injury. *Journal of Applied Sport Psychology*, 34 (5), 938–957.
DOI:10.1080/10413200.2021.1987351
- Michelsen, K., Lehtonen, K., Rantala, K., Jokisipilä, M. & Mäkinen, J. (2022). *Suomalainen huippu-urheilu tarvitsee luottamusta: Huippu-urheilun arviointiryhmän loppuraportti*. Opetus- ja kulttuuriministeriö. URN:ISBN:978-952-263-772-7

- Murto, W. (@wilmamurto) (4.5.2023). Instagram-kuvapalvelu. Instagram-tili. Viitattu 4.5.2023. <https://www.instagram.com/wilmamurto/>
- Myllylä, M. (2011). Riisuttu mestari. 4. painos. Helsinki: Tammi.
- Nieminen, E. (1993). Urheilijasankarimyytti. Tampere: Tampereen yliopisto. Tiedotusopin pro gradu -tutkielma.
- Nousiainen, A. (2013). A Bunch of Distractive Writing. Why has fact-based and extensively reported American style narrative journalism not gained ground in Europe? Reuters Institute Fellowship Paper. Oxfordin yliopisto.
- Perko, T. (1991). Suomalainen urheilulehdistö. Teoksessa Suomen lehdistön historia, osa 9: Erikoisaikakauslehdet. Kuopio: Kustannuskiila, 217–261.
- Perreault, G. & Bell, T. R. (2022). Towards a “Digital” Sports Journalism: Field Theory, Changing Boundaries and Evolving Technologies. *Communication & Sport*, 10 (3), 398–416. DOI:10.1177/2167479520979958
- Pietilä, J. (2008). Kirjoitus, juttu, tekstielementti: Suomalainen sanomalehtijournalismi juttutyypin kehityksen valossa printtimedian vuosina 1771–2000. Jyväskylän yliopisto. Väitöskirja.
- Pirinen, R. (1999). Lammin likka heitti kultaa, mutta Tohmajärven karhu pelasti Suomen maineen. Sukupuoli sanomalehtien urheilusivuilla. *Media & Viestintä*, 22 (2), 30–43. DOI:10.23983/mv.62809
- Pirinen, R. (2006). Urheileva Nainen lehtiteksteissä. Tampere: Tampere University Press. Väitöskirja.
- Polkinghorne, D. (1995). Narrative configuration in qualitative analysis. Teoksessa J.A. Hatch & R. Wisniewski (toim.) *Life history and narrative*. Lontoo: Falmer, 5–23.
- Rantamäki, P.-J. (2009). Sankariksi sanomalehdessä. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto, viestintätieteiden laitos. Pro gradu -tutkielma.
- Raitanen, T. (@topiraitanen) (23.8.2022). Instagram-kuvapalvelu. Kuvajulkaisu. Viitattu 3.5.2023. <https://www.instagram.com/p/ChmFZ4qtXKS/?hl=en>
- Raitanen, T. (@topiraitanen) (4.5.2023). Instagram-kuvapalvelu. Instagram-tili. Viitattu 4.5.2023. <https://www.instagram.com/topiraitanen/>
- Reed, S. (2019). Who Is to Blame? An Examination of American Sports Journalists’ Lance Armstrong Hero Narrative and Post-Doping Confession Paradigm Repair. *Journal of sports media*, 14 (1–2), 67–91. DOI:10.1353/jsm.2019.0000
- Reinikainen, K. (1991). Isänmaan sankarit – huippu-urheilijan vapaudet ja velvollisuudet. Lapin yliopisto, yhteiskuntatieteiden osasto. Lisensiaattityö.

- Roessner, L. A. (2009). Hero Crafting in Sporting Life, an Early Baseball Journal. *American Journalism*, 26 (2), 39–65. DOI:10.1080/08821127.2009.10677712
- Rogers, T. (28.8.2020). Tips for Writing 5 Types of Sports Stories. ThoughtCo. Viitattu 15.02.2023. <https://www.thoughtco.com/tips-for-writing-types-of-sports-stories-2074330>
- Ronaldo, C. (@cristiano) (4.5.2023). Instagram-kuvapalvelu. Instagram-tili. Viitattu 4.5.2023. <https://www.instagram.com/cristiano/>
- Rowe, D. (2009). Media and Sport: The Cultural Dynamics of Global Games: Media and Sport: Global Cultural Dynamics. *Sociology compass*, 3 (4), 543–558. DOI:10.1111/j.1751-9020.2009.00225.x
- Rowe, D. (2016). Sports Journalism and the FIFA Scandal: Personalization, co-optation, and investigation. *Communication & Sport*, 5 (5), 515–533. DOI:10.1177/2167479516642206
- Rosvall, M. (28.7.2022). Stanley Cup pokaali saapuu Turkuun perjantaina – koko kansan bileet Nousiaisissa lauantaina. Yle. Viitattu 16.12.2022. <https://yle.fi/a/3-12553866>
- Räisänen, K. (1995). Voitonjuhlat täyttää terapiaa Kiekkokarnevaali kanavoi kansan tukahtuneita tunteita. *Helsingin Sanomat*. Viitattu 16.6.2023. <https://www.hs.fi/urheilu/art-2000003432088.html>
- Saarilampi, M.-L. (2007). Meediataiteilijasta mediataitajaksi. Taiteilijan kulttuuriset tarinamallit musiikkialan erikoislehdessä. Helsinki: Sibelius-Akatemia. Väitöskirja.
- Saarinen, J. (2018). Kansallistunne urheilumediassa - Miten suomalaisurheilijoista uutisoitiin Pyeongchangin talviolympialaisissa 2018? Helsinki: Metropolia Ammattikoulu. AMK-opinnäytetyö.
- Salminen, R. (2016). Miksi kiekkoselostus on täynnä sotavertauksia? Yle. Viitattu 12.6.2023. <https://yle.fi/a/3-8816917>
- Scruton, S., & Flintoff, A. (2002). *Gender and Sport: A Reader*. Lontoo: Routledge.
- Seppänen, J. (2005). *Visuaalinen kulttuuri. Teoriaa ja metodeja mediakuvan tulkitsijalle*. Tampere: Vastapaino.
- Silvennoinen, S. (20.8.2022). Liikuttuneelta Topi Raitaselta koskettavaa puhetta rakkaistaan: ”Miksi en käy oikeissa töissä”. *Iltalehti*. Viitattu 2.11.2022. <https://www.iltalehti.fi/yleisurheilun-em-2022/a/137e0054-e0ce-4c8b-90da-707ca9275360>
- Smith, G. (1973). The Sport Hero: An Endangered Species. *Quest*, 19 (1), 59–70.

- Smith, J. (2017). Remembering Muhammad Ali: Myths, memory, and history. *Reviews in American history*, 45 (1), 177.
- STT & Ikonen, P. (18.8.2022). EM-sankari Wilma Murto kertoo ratkaisevasta hetkestä: "Jarno kysyi, haluatko kultaa". Suomenmaa. Viitattu 2.11.2022.
<https://www.suomenmaa.fi/uutiset/em-sankari-wilma-murto-kertoo-ratkaisevasta-hetkesta-jarno-kysyi-haluatko-kultaa/>
- Suomen Urheiluliitto. (19.8.2022). Topi Raitanen voitti Euroopan mestaruuden 3 000 metrin estejuoksussa: "Hienoa, että saan jatkaa kestävyysjuoksun perinteitä". Viitattu 10.1.2023. <https://www.yleisurheilu.fi/uutinen/topi-raitaselle-euroopan-mestaruus/>
- Synonyymisanakirja. (2022). Haku: "Sankari" Viitattu 1.11.2022. <https://www.synonyymit.fi/>
- Tiihonen, A. (1996). *Menikö maitohapuille?* Tampere: Vihreä sivistysliitto ry.
- Tilastopaja. (2022). Urheilijahaku: "Topi Raitanen" Viitattu 4.2.2023.
<https://www.tilastopaja.eu/login.php?p=1&lang=fi>
- Tuomi, J., & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. 2. painos. Helsinki: Tammi.
- Tännsjö, T. (1998). Is Our Admiration for Sports Heroes Fascistoid? *Journal of the Philosophy of Sport*, 25 (1), 23–34. DOI: 10.1080/00948705.1998.9714566
- Tökkäri, V., Latomaa, T., Backman, J., Rouhiainen, L., & Dunderfelt, T. (2015). Kokemuksen tutkimus: V, Lauri Rauhala 100 vuotta. Rovaniemi: Lapin yliopistokustannus.
- Valentine, J., & Toal, B. (2021). The Rocket, the Riot, and the Revolution: Hockey in French Canada. *Canadian ethnic studies*, 53 (3), 241–260. DOI:10.1353/ces.2021.0027
- Valta, A. (1996). Nuorten urheilusankarikäsityksiä: Urheilusankareiden merkitys esikuvina ja median vaikutus sankareiden imagon kuvaajana.
- Vande Berg, L. R. (1998). The Sports Hero meets Mediated Celebrityhood. Teoksessa L. Wenner (toim.) *Media Sport*. Lontoo: Routledge, 134–153.
- van Krieken, K. (2019). Literary, Long-Form, or Narrative Journalism. *The international encyclopedia of journalism studies*, 1–7. DOI:10.1002/9781118841570.iejs0135
- Vanhatalo, N. & Karttunen, A. (18.7.2022). Wilma Murto sai pitkän onnitteluhalauksen ja suukon MM-finaalin jälkeen – avopuoliso paljasti, mitä herkällä hetkellä puhuttiin. Yle. Viitattu 15.4.2023. <https://yle.fi/a/3-12540434>
- Viita, O. (2003). *Hymyilevä Hannes – Työläisurheilija Hannes Kolehmainen sankaruus porvarillisessa Suomessa*. Keuruu: Otava.
- Virtapohja, K. (1995). "Den glider in". *Kultajuhlat Leijonille, karnevaalit katsojille*. Jyväskylä: Atena.

- Virtapohja, K. (1998). Sankareiden salaisuudet. Journalistinen draama suomalaista urheilusankaria synnyttämässä. Jyväskylä: Atena. Väitöskirja.
- Vuori, J. (2022). Aineiston tuottaminen. Teoksessa J. Vuori (toim.) Laadullisen tutkimuksen verkkokäsikirja. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoaarkisto. Viitattu 18.10.2022. <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/laadullisen-tutkimuksen-prosessi/aineiston-tuottaminen/>
- Weedon, G., Wilson, B., Yoon, L., & Lawson, S. (2018). Where's all the 'good' sports journalism? Sports media research, the sociology of sport, and the question of quality sports reporting. *International review for the sociology of sport*, 53 (6), 639–667. DOI:10.1177/101269021667983
- Whannel, G. (1992). *Fields in Vision: Television Sport and Cultural Transformation*. Lontoo: Routledge.
- Wilskman, I. (1908). Etevyys velvoittaa. *Suomen Urheilulehti* 10/1908.
- Yle Kuopio. (24.2.2014). Iivo ja Kerttu Niskanen palasivat kotiin – katso lämmin vastaanotto lentokentältä. Viitattu 16.12.2022. <https://yle.fi/a/3-7105771>
- Zarei, K., Ibosiola, D., Farahbakhsh, R., Gilani, Z., Garimella, K., Crespi, N., & Tyson, G. (2020). Characterising and Detecting Sponsored Influencer Posts on Instagram. DOI:10.1109/ASONAM49781.2020.9381309
- Zion, L., Spaaij, R., & Nicholson, M. (2011). Sport media and journalism: An introduction. *Media International Australia*, 140 (1), 80–83. DOI:10.1177/1329878X1114000111
- Zimbardo, P. (2007). *The Lucifer effect*. New York: Random House.
- Zuckerman, M. (2016). Transformative media: From the hero's journey to our collective journey. *Kosmos Journal*. Viitattu 4.2.2023. <https://www.kosmosjournal.org/article/transformative-media-from-the-heros-journey-to-our-collective-journey/>

LIITTEET

Liite 1. Aineistoluettelo – Wilma Murtoa käsittelevät jutut Urheilulehdessä

Pvm.	Otsikko
28.05.2015	Ilonaiheita luvassa
11.06.2015	Alkumetri
30.07.2015	Katseet keihäässä, aidoissa ja esteissä
28.01.2016	Viiden metrin Wilma
07.04.2016	Minnalle ja Wilmalle hanttiin
14.04.2016	2020-luvun toivot
02.06.2016	Timanttisessa seurassa
30.06.2016	Suomen EM-joukkue
07.07.2016	Pankissa on vielä varaa kiristää
21.07.2016	Kultaa kovalla tuloksella
28.07.2016	Kisaohjelma
11.08.2016	Ei koskaan ennen
25.08.2016	Tämä on vuosi nolla
06.10.2016	Alkumetri
12.01.2017	100 parasta
13.07.2017a	Onko paha paikka, Urheiluliiton valmennusjohtaja Jorma Kemppainen?
20.07.2017a	Miksi Kalevan kisat ovat väärään aikaan?
20.07.2017b	Seuraa heitä Kalevan kisoissa
31.05.2018	Kaikki uusiksi
21.06.2018	Tuomio
05.07.2018	Kenttäraportti
26.07.2018	Kenttäraportti
02.08.2018a	Kolmen kerroksen väkeä
09.08.2018	Korkeimman asteen yhtälö
03.01.2019	100 parasta
06.03.2019	Hyvät EM-hallit, silti ottaa pattiin
25.04.2019	Analyysit – Dohaan lähtijät & haastajat
05.06.2019b	Uusien yrittäjien aika

31.07.2019a	Arvokisamitaleista hössötetään liikaa
04.09.2019	Unelmien härkätaistelutareena
11.09.2019a	Dohan helmi
25.09.2019	Suomen joukkue Dohassa
09.10.2019	Dohan karut opetukset
12.02.2020	ME-tuloksesta tuli riesa
17.06.2020	Urheilu on kestävyyslaji
03.03.2021	Analyysit – EM-hallit
21.04.2021b	Analyysit – seuraa heitä (Tokion olympialaiset)
16.06.2021	Tokioon matkalla iso nippu suomalaisia
30.06.2021	Nostetta seiväspaikalla
14.07.2021a	Suomen joukkue
11.08.2021a	Kuiviston johdolla
11.08.2021b	Lyhyt matka kauhoa seuraavaan
25.08.2021a	470 olisi hieno kruunu kaudelle
25.08.2021b	Analyysit - Kalevan kisat
01.09.2021	400 metrin piilotettu potentiaali
15.09.2021	Käsissä on upea sukupolvi
20.04.2022	Analyysit – yleisurheilukesä 2022
15.06.2022a	Se oli pudotus monttuun
15.06.2022b	Anemiaa maailman kentillä
13.07.2022a	Suomella yksi mitalisauma
13.07.2022b	Kisapäivien tähdet ja täpät
13.07.2022c	Analyysi – suomalaiset MM-kisoissa
20.07.2022	Trendi vahvistuu
27.07.2022	Nyt vaatimatonta, kohta parempaa
24.08.2022a	Kisaturisteja ei ole
24.08.2022b	Seiväs on uusi keihäs
31.08.2022a	Vetovoima puntarissa
31.08.2022b	Ei tabuja vaan turvaa
07.09.2022	Ikävä todellisuus paljastui
14.09.2022a	Vuosituhanen urheiluvuosi
14.09.2022b	Mantereet järkkyvät

Liite 2. Aineistoluettelo – Topi Raitasta käsittelevät jutut Urheilulehdessä

Pvm.	Otsikko
21.04.2016	Esteiden yli rasteille
28.04.2016	Alkometri
05.01.2017	Alkometri
16.02.2017	Alkometri
29.06.2017	Ei enää metsärasteja
13.07.2017b	Kenttäraportti, 22-v EM-kisat
17.08.2017	Kenttäraportti
31.08.2017a	Ei jaksa, ei ehdi
31.08.2017b	Kenttäraportti
22.02.2018	Raitasen kokeilu
28.06.2018	Kenttäraportti
19.07.2018	Yleisurheilun murheenlaakso
02.08.2018a	Kolmen kerroksen väkeä
02.08.2018b	Kenttäraportti
02.08.2018c	Miltä nyt tuntuu?
16.08.2018	Metsästä maailmalle
06.09.2018	3 vs 3
03.01.2019	100 parasta
27.02.2019	Näillä mennään!
06.03.2019	Hyvät EM-hallit, silti ottaa pattiin
10.04.2019	Upea mahdollisuus Paavo Nurmen kisoille
17.04.2019	Kestävyysjuoksussa kuohuu
25.04.2019	Analyysit – Dohaan lähtijät & haastajat
05.06.2019a	Alittaako Topi Raitanen ajan 8.20 3 000 metrin esteissä 2019?
05.06.2019b	Uusien yrittäjien aika
26.06.2019a	Tärkeät ja vähemmän tärkeät
26.06.2019b	Ennätykset vaarassa
03.07.2019	Tommy Ekblom – Poissa parrasvaloista

24.07.2019	Täysin erilainen kesä
31.07.2019b	Pika-aidat kisojen kiehtovin
31.07.2019c	Suurjuoksijan ainekset
31.07.2019d	Raitanen ei ole ainoa toivo
07.08.2019	Näillä mennään! – Superliiga
14.08.2019	Takaa-ajot ovat toimineet
21.08.2019a	Olympiahaave mittaa urheilijoiden taustajoukot
21.08.2019b	Anders Gärderud – Poissa parrasvaloista
11.09.2019b	Suuri puhallus
25.09.2019	Suomen joukkue Dohassa
09.10.2019	Dohan karut opetukset
16.10.2019	Penkkiurheilijoiden kohtuuttomat odotukset
16.04.2020	Arkeni ei ole muuttunut
03.06.2020	Jari Hemmilä – Poissa parrasvaloista
24.06.2020a	Kankkulan kaivo
24.06.2020b	Helpompi hengittää
15.07.2020	Metsästä stadionille
29.07.2020	Paljon oppimista sponsoroinnista
12.08.2020	Analyysit – Kalevan kisat
19.08.2020	Minne jäivät huipputulokset?
26.08.2020	Teksti urheilun puolesta
14.04.2021	Sopeutumiskyky on nostanut uudelle tasolle
21.04.2021a	Miten pitkälle noste kantaa?
21.04.2021b	Analyysit – seuraa heitä (Tokion olympialaiset)
16.06.2021	Tokioon matkalla iso nippu suomalaisia
14.07.2021a	Suomen joukkue
14.07.2021b	Topi Raitasen suuri arvoitus
14.07.2021c	Loppukiriin luottaen
11.08.2021a	Kuiviston johdolla
25.08.2021b	Analyysit – Kalevan kisat
08.09.2021	Tuhat laukausta päivässä
15.09.2021	Käsissä on upea sukupolvi
20.04.2022	Analyysit – yleisurheilukesä 2022

25.05.2022	Näissä lajeissa ei voi kuin parantaa
01.06.2022	Merta edemmäs tulokseen
08.06.2022	Joku päivä se rikkoutuu
13.07.2022a	Suomella yksi mitalisauma
13.07.2022b	Kisapäivien tähdet ja tarpit
13.07.2022c	Analyysi – suomalaiset MM-kisoissa
20.07.2022	Trendi vahvistuu
27.07.2022	Nyt vaatimatonta, kohti parempaa
10.08.2022	Tuplia, ennätyksiä ja jotain tännekin
24.08.2022a	Kisaturisteja ei ole
24.08.2022b	Seiväs on uusi keihäs
31.08.2022a	Vetovoima puntarissa
07.09.2022	Ikävä todellisuus paljastui
14.09.2022a	Vuosituhanen urheiluvuosi